

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENECE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b. telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Obča zadeva človeštva

Stvari na Daljnem Vzhodu se kaj fatalno razvijajo. Dne 10. decembra lanskega leta je Svet Zveze narodov, kateremu pripada tudi Japonska, sklenil, da se imajo japonske čete v Mandžuriji čimprej umakniti v železniško cono, kjer ima Japonska svoje priznane interese, ter se vzdržati vsake iniciative, ki bi mogla povzročiti nove spopade s Kitajci. Vse to pa se do danes ni zgodilo, ampak Japonska prodira čedalje bolj naprej, tako da njene čete stojijo danes že na robu Mongolije, in pravkar čujemo o veliki bitki s delom kitajske armade, ki se še ni umaknil za Veliki zid in ki so ga napadli Japonci. Čisto jasno je, da je Japonska krčila sklep ženevskega areopaga, ki ga je sama podpisala in se obvezala, da ga bo izpolnila.

Ker je akcija Zveze narodov rodila takšen žalosten rezultat, je Amerika ukrenila akcijo na svojo roko in opozorila Japonsko, da obstoja pakt devetih velesil, med katerimi se nahaja tudi Japonska, ki izrečno garantira nedotakljivost kitajske suverenitete in določa, da si ne sme nobena velesila v Mandžuriji prisvojiti kakšnih novih pravic, s katerimi bi bili oškodovani interesi ostalih velesil. V istem času, ko je Japonska na ameriško noto odgovorila, da absolutno ne namerava kršiti kitajske suverenitete in si prilastiti prevladujočega vpliva v Mandžuriji, pa je japonska armada zavzela postojanke, ki ji odpirajo pot že v Mongolijo, kjer do sedaj kitajska suvereniteta še ni bila oспорjena. Obenem pa se v Mukdeni snuje mandžurska in mongolska republika, to se pravi, ustvarja se po vplivu japonske okupacijske armade organ, ki naj pod firmo ljudske samoodločbe izigra določbe mednarodnih paktov in obvez, ki jih imajo velesile napram Kitajski.

Tu ne gre za vprašanje, kako je Kitaj izvrševal svojo suvereniteto v Mandžuriji. Znano dejstvo je, da je Mandžurija kot najbogatša provinca Kitaja bila od nekdaj predmet najnevarnejšega in najbrezobznejšega izrabljanja od strani kitajskih guvernerjev, ki so od osrednje vlade popolnoma neodvisni in predstavljajo samozvance v pristnem in pravem pomenu besede. To vse stoji, ne opravičuje pa japonske akcije s stališča mednarodnega prava. Če se japonsko časopisje zagovarja s tem, češ, drugi tudi drugače ne delajo, pa je treba opozoriti na to, da je način, s katerim je Japonska izzvala v Mandžuriji konflikt in kako v Mandžuriji umetno ustvarja stanje, katero jo navidez upravičuje k nadaljevanju in k razširjenju svoje okupacije, izredno brezobziren in provokanten. Japonska taktika je ta, da z bliskovitimi vojaškimi akcijami postavlja svet pred dovršena dejstva, potem pa čaka, kako bo Evropa na to reagirala. Ko vidi, da se Evropa zadovolji s papirnati protesti in preiskovalnimi komisijami, ki stvari preiskujejo tako dolgo, dokler niso postavljene pred nova dejstva, pa gre še dlje nego prej, in ta igra traja že nad tri mesece. Res, da se Evropa in Amerika nahajata v najhujši gospodarski krizi, katera obvidno tudi Rusiji ne prizanaša, res je tudi, da je Evropa tako nevedna in razklana, da je velesile vsake intervencije boje ravno zato, da ne bi imela čisto nasprotnega učinka, in zato košljive probleme dosledno pustijo pri miru — toda ni izključeno, da ne bi se Japonci enkrat spozabili preveč in sprožili konflikt s kakšno velesilo, katerega potem vse velesile skupaj ne bi mogle več pogasiti. In prav zato, ker vsaka sprožitev mandžurskega problema pomeni nevarnost svetovne konflagracije, prav zato je treba postopanje Japonske odločno obsediti, naj ima na sebi še tako dobre namene v korist gospodarskega dviga Mandžurije.

Položaj na Daljnem Vzhodu morebiti ni toliko nevaren zaradi tega, ker nasilna intervencija Japonske v mandžursko zadevo občutno tangira interese Amerike na eni in Rusije na drugi strani, ki imata iste imperialistične težnje politične in gospodarske ekspanzije kakor Japonska. Taki spori se dajo rešiti s kompromisom, od katerega bi lahko vse tri pacifiške velesile, neizvzemši Kitaj sam, imele korist. Veliko bolj nevaren je mandžurski problem, kakor se nam po nasilnem činu Japonske predstavlja, zaradi svojega neposrednega učinka na kitajsko državo samo. Kitaju, ki je po strašni elementarni katastrofi lanskega leta, po državljanski vojni med politiki, generali in potentati in po nočveni korupciji vse svoje uprave itak gospodarsko tako prizadet, kakor že dolgo ni bil, preti po odepitvi bogate Mandžurije popoln finančni ruin. Vojaštvo, ki že tri mesece ne dobiva nobene plače, grozi z revolucijo. Dežela mrgoli komunističnih in pa drugih krdel. Vse to vede h popolnemu kaosu in naravno tvori veliko skušnjavo za Japonsko, da si zaglasi odločivno pozicijo ob obali Rumenege morja, preden bi jo kdo drugi prehitel. To pa je skrajno nevarno.

Zato bi velesile morale, upoštevajoč seveda več ali manj upravičene interese marljivega in v celjo nadarjenega japonskega naroda, poseči aktivno in odločno v mandžursko zadevo. Najbrž pa je že prepozno.

Clani prosvetnega sveta

Belgrad, 21. jan. I. S kraljevim ukazom so bili imenovani kot člani glavnega prosvetnega sveta, ustanovljenega z dekretom od 31. decembra 1931, sledeči gospodje: dr. Josip Mazi, načelnik prosvetnega oddelka pri banski upravi v Ljubljani, Franc Jeran, gimnazijski profesor v Ljubljani, in Ivan Dimnik, šolski upravitelj v Ljubljani.

Belgrad, 21. jan. I. Prometni minister je odobril otvoritev telefonske proge Ljubljana—Treibach—Althofen in Maribor—Innsbruck. Triminutni razgovori na prvi liniji stanejo 3.45 zl. fr., na drugi progi pa 4.35 zlatih frankov.

Reparacijska konferenca končno odgodena

Potreben je predhodni sporazum — Nemci zadovoljni

London, 21. jan. AA. Reparacijska konferenca, ki se je imela sestati prihodnji ponedeljek, je bila odložena.

Zunanje ministrstvo je objavilo o tej zadevi to-le poročilo:

Razgovori, ki so se vodili med vladami, prizadetimi pri reparacijski konferenci v Lausanni, niso še zaključeni. Zato je jasno, da se konferenca ne more sestati prihodnji ponedeljek, kakor je bilo začasno dogovorjeno.

Nadaljnji razgovori sedaj napredujejo in angleška vlada upa, da pride v nekaj dneh do zadovoljivega sporazuma o dnevu sestanka reparacijske konference.

Pariz, 21. jan. AA. Havas poroča: Britanska vlada sporoča, da se lausanna konferenca odgodi. Ta sklep je vlada sprejela v polnem sporazumu s francosko vlado, ker se pogajanja med upniškimi državami in Nemčijo ne morejo končati do 25. t. m.

Zakaj je Nemčija proti podaljšanju moratorija

Pariz, 21. jan. AA. Havas poroča: Berlinski hitlerjevski list »Tageszeitung« piše, da bo od odditve reparacijske konference imel nemški narod le koristi. Zakaj Brüning bi utegnil biti prisiljen pristati na koncesije, ki bi pozneje mogle postati fatalne. List pravi:

»Francija se bo kmalu zagledala nasproti nacionalno socialističnim pogajalcem. V to smer tudi stremi njena politika. Pazimo, da je pri tem ne oviramo.«

Berlin, 21. jan. tg. Sedaj postajajo polagoma znani razlogi, zakaj ni bila Nemčija pripravljena k enoletnemu podaljšanju Hooverjevega moratorija, ki ga je predlagala Anglija. Če bi se Hooverjev moratorij podaljšal, bi to po mnenju Nemčije pomenilo toliko, kot da bi Nemčija morala dati novo obvezo plačevanja. Hooverjev moratorij predvideva, da ima Nemčija odgodena plačila doplačati od julija 1933

dalje. Ker Nemčija po splošnem mnenju nikakor ne more od 1. julija 1933 dalje začeti teh plačil, zato neče dati še novih obljub, ko niti starih obveznosti ne more izpolniti. Na merodajnih nemških mestih so mnenja, da je treba izkoristiti še ostalih pet mesecev do konca Hooverjevega leta. Ker pa je Amerika proti načrtu, da se dolgovi črtajo, in se Francija brani začeti vprašanje reparacij pred volitvami, je dvomljivo, kdaj bo mogoče preiti h končni odločbi.

Francozi dvigajo denar v Ameriki

Newyork, 21. jan. AA. Po informaciji iz Wall-streeta hodo v kratkem poslati iz Newyorka v Pariz 125 milijonov zlatih dolarjev.

To operacijo pripisujejo poučeni krogi znižanju eskontne mere, ki bo odredeno te dni. Po mnenju finančnih krogov ta pošiljka zlatih dolarjev v Evropo ne bo omajala zlate rezerve Združenih držav.

V Španiji so zopet vzplamtele strasti

Katoličanom grozi s krvavim maščevanjem — Izbruh revolucionarnih stavk

Madrid, 21. jan. tg. Začela se je nova bojna perijoda med cerkvijo in republikanci. Katoličani se obupno branijo proti temu, da bi morali opustiti dosedanje svoje uspehe, zadeli pa so na trde nasprotnike. Včeraj so razpravljali v parlamentu o dogodkih v Bilbau, pri čemer so katoličani in republikanci valili krivdo drug na drugega. S kakšnimi sredstvi se borijo proti katoliški akciji, dokazuje medklic delovnega ministra, da se je prvi komunistični list v Bilbau tiskal s posebnim dovoljenjem škofa v katoliški tiskarni. S tem trdi minister, da so se nemiri povzročili s katoliške strani. Katoliškim poslancem so čisto odkrito grozili, da se bodo republikanci krvavo maščevali, če bo v Bilbau padla samo še ena republikanska žrtev. Do sedaj so oblasti zaprle nunske samostan v Bilbau, češ, da so iz tega samostana bili oddani strel na množice. Odredile so tudi hišno preiskavo v sa-

mostanski šoli Srca Jezusovega v Bilbau in aretirali šest mladih moških samo zato, ker bi imeli braniti samostan proti eventualnim napadom. Prednici samostana so naložili tudi globo 10.000 pezeta, ker so našli v samostanu municijo za puške.

Madrid, 21. jan. tg. Severno od Barcelone med Manreso in Bergom je izbruhnila revolucionarna stavka, o kateri pravi madriška vlada sama, da je revolucionarna stavka. Uporniki so porušili važno vicinalno železnico. V Navasencu so zasedli telefonsko centralo. V Salvatu so zaplenili vso založništvu in tamkajšnjem premoženju. Srednje nemirov je v Manresu samem, kjer je bila proglašena generalna stavka. Ranjenih je bilo več stražnikov. Nadaljnji vesti pa ni, ker so pretrgane telefonske zveze. Vlada je poslala v one kraje močne vojaške oddelke.

Nov apostol Podonavja

Stefan Friedrich pride tudi v Belgrad

Budimpešta, 21. jan. Z »Pesti Naplo« prinaša izjavo bivšega predsednika madjarske vlade Stefana Friedricha, ki se je mudil 4 dni v Češkoslovaški, kjer se je razgovarjal s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešem in sicer še prej, preden se je sestal z ministrom Ghikom. »Jaz pripadam onim,« je rekel Friedrich, »ki verjamejo, da se med Madjarsko in sosednjimi državami lahko ustvari sodelovanje in prijateljstvo. Dobro vem,« je nadaljeval Friedrich, »da se more ta naloga izvršiti le počasi. Prišel sem to delo v pripravi, da bodo gospodarske zakone sprejele zainteresirane države in da se bodo zblizale med seboj. Valovi velike gospodarske krize ne poznajo nobenih državnih meja, ampak gredo preko mej in uničujejo vse, kar jim je na poti.

Danes smo prišli do tega, da je Evropa razdeljena v dva tabora. V enem taboru so države, v katerih je kriza popolnoma razvita, v drugem taboru pa so države, ki so se vsaj dolgo časa za onimi prvimi lahko še borile z gospodarsko krizo. Kriza pa se ne zboljšuje. Ko neka država izgubi svojo kupno moč, ostane v drugi blago neprodano. Hočem ostati na poti realne politike, hočem respektirati Malo antanto. V prvi vrsti je potrebno, da se ustvari med Češkoslovaško in Madjarsko boljše oziroma, ne mislim pa s tem reči, da se iz te kombinacije izključijo ostale države Male antante. Mislim namreč v prvi vrsti na Jugoslavijo in Avstrijo. Rumunija ni brezpogojno potrebna v tej gospodarskopolični zvezi; toda ker to sama želi, jo hočemo v to zvezo sprejeti.

Odpotoval sem v Prago, da uredim svoje privatne posle. Jasno je, da sem izkoristil to priliko in se sestal z dr. Benešem, da se porazgovorim z njim o srednjeevropskih vprašanjih. Z njim sem se razgovarjal v ponedeljek ves dan in z veseljem sem ugotovil, da je dr. Beneš pokazal pripravljenost za tako gospodarsko zblizanje ter večino mojih predlogov upošteval kot umestne. Vem, da to vprašanje ni lokalnega značaja in velesile bodo morale izreči marsikatero besedo o tem načrtu. Pripravljen sem, da bo po rešitvi gospodarskih vprašanj tudi politična atmosfera popolnoma drugačna in upam, da bodo velesile tako gospodarsko politiko v srednji Evropi forsirale in odobravale. Poudariti moram, da moja akcija nima niti ne more imeti protinemške tendence. To že radi tega ni mogoče, ker obstoji med Nemčijo in Češkoslovaško velika skupnost interesov. Moja akcija ni naperjena niti proti Rimu. Moja akcija sploh ni naperjena proti nobenemu, ampak zahteva blagostanje vseh. Mi ne pričakujemo, da iz današnje težke situacije izlezemo na kak čudovit način. Kdor tako misli, se vara. Moja prva pot vodi v Belgrad. To je popolnoma razumljivo.« Friedrich upa, da bo njegova akcija obrodila dobre sadove.

Odmev izjave dr. Korošca

Belgrad, 21. jan. I. Iz Bukarešte poročajo, da »Dimineata« komentira izjavo, ki jo je dal predsednik vlade v pokoji dr. Anton Korošec v Budimpešti o podonavskem vprašanju, ter pristavlja, da je bilo koristno, da se je z jugoslovanske strani afirmiralo določno stališče napram vsem tem pokretom, dejanskim ali polizmišljenim, ki krožijo glede organizacije srednje Evrope. Rumunski list se nato obrača na svojo vladu ter jo prosi, naj tudi ona definira svoje mnenje, da se ne bodo nekatere države upale igrati z raznimi političnimi načrti in da jih ne bodo uporabljale za mednarodne politične intrige. Zato se sme pričakovati od konference Male antante v Montreuxu, da bo povedala javnosti, kaj hoče njena politika glede Podonavja, in če hoče izvesti kakšno skupno solidarno politiko vseh držav Male antante, ali pa bodo posamezne članice zahtevale zase popolno svobodo odločevanja. Mednarodna javnost bo vsako pojasnitev z veseljem pozdravila, tem bolj, ker negotovosti vedno bolj razburja kakor pa jasno zavzeto stališče. Rumunski list se izraža za politiko, ki bi ne izključevala niti Nemčije niti Francije, ampak, ki bi omogočila sodelovanje obeh držav pri novi gospodarski organizaciji srednje Evrope.

Pred poljsko-ruskim sporazumom

Optimistične izjave Zaleskega

Varšava, 21. jan. AA. Poljska agencija poroča: Na današnji seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve je zunanji minister Zaleski odgovoril na postavljena vprašanja in izjavil glede pakta o nenapadanju tole:

Nisem hotel, da bi bil preciziral to vprašanje, ker je še v razpravi in ker je na tem, da bo našlo svojo srečno rešitev. Navzile temu pa smem poudariti, da se rusko-poljska pogodba v nobenem primeru ne bo nanašala na vzhodno mejo, ker je namen pogodbe po vsem drugačen. Prav tako ne spada v okvir te pogodbe Vilna.

Pogodba o medsebojnem nenapadanju, kakor si jo mi zamišljamo, je stvarno le razširjen Kelloggov pakt z dodatki nekih pojasnil, ki že obstajajo med Poljsko in Sovjetsko Rusijo in ki so stopili v veljavo po Kelloggovem aktu.

Gre za to, da se jasneje in podrobneje precizira definicija napadalca in na vprašanje nevtralnosti. Razen tega je treba dodati še določbo o arbitraži, ki pa jo Sovjetska Rusija odklanja. Zato bo treba najti primerno prehodno določbo do arbitraže. Podrobno delo na tem aktu je že končano. Sedaj gre za končno redakcijo. Načeljem se, da bo ta razprava v nekaj dneh končana.

Po sprejetju tega pakta bodo pogajanja o konvenciji za mirno ureditev sporov. Ta pogajanja po vsej priliki ne bodo dolga, ker so se pojavila o teh vprašanjih le neznatna nesoglasja.

Varšava, 21. jan. AA. Poljski parlament je z veliko večino glasov odklonil nezaupnico vladi, ki so jo predlagale opozicijske skupine.

Pogodba med Rusijo in Finsko podpisana

Stockholm, 21. jan. tg. Danes je bila v zunanjem ministruvju v Helsinkforsu podpisana pogodba o nenapadanju med Sovjetsko Unijo in Finsko. Pogodba, ki se priključuje Kelloggovemu aktu, velja za tri leta in bo veljavna še nadaljnji dve leti, če se prej ne odpove. Če nastanejo konflikti, bo veljalo koncilijacijsko postopanje, to je obe strani se obvezeta, predložiti sporna vprašanja odboru, v katerem boela obe državi zastopani enako. Pogodba stopi v veljavo, čim se bodo izmenjali v Moskvi ratifikacijske listine. Obenem sta stranki sklenili, da mora pred ratifikacijo pogodbe o nenapadanju priti do sporazuma o koncilijacijskem postopanju

priti do sporazuma o koncilijacijskem postopanju

Benedikt XV. govori!



Ko so se v svetovni vojni stresali tečajji človeške družbe v svojih temeljih in je tema in strašna zmeda in stiska prekrila zemljo, ki se je kadila od človeške krvi, prelile v bratomornem boju narodov; ko se je črn obup polasčal sre — najstrašnejši obup nad božjo ljubeznijo in božjim usmiljenjem — tedaj je posvetila v to temo in jo upolno razsvetlila ena sama luč, mila, vabeča, tolažila: Benedikt XV., poveljar katoliške cerkve, knez v Vatikanu. O pravem času je božja Previdnost prav njega poklicala na Petrovo skalo, to neoporojeno duhovno središče sveta. V dobi najstrašnejše razdvojenosti človeškega sovražstva in vseh zlih nagovov je vladal v Rimu papež, ki ga je bila sama ljubezen, sama modrost ljubezni. In kaj drugega, kakšna druga modrost naj bi bila takrat zalegla? Njegove mirovne besede takrat niso zmagale sre oblastnikov sveta, a so ostale večno veljavne in se bo moral nanje povrniti svet, ako bo hotel obstati — toda njegova dejanja so zmagala srca obupane človeštva, jim vrnila vero v božjo Previdnost in v bodočnost človeštva. — Ob desetletnici njegove smrti moramo tisti, ki smo doživljali poleg znanja tudi vso notranjo stisko svetovne vojne, to prav posebno naglasiti.

Sam je opredelil svoje mirovno poslanstvo v svoji nesmrtni mirovni poslanici »Pogovarjem vojujočih se narodov«: »Vztrajati hočemo v popolni nepristranosti nasproti vsem vojujočim, kakor se skupnemu očetu spodobi, ki z enako ljubeznijo objema vse svoje otroke; stanovitno se hočemo dalje prizadevati, da izkažemo vsem toliko dobrega, kolikor le moremo — vsem, neglede na osebno, narod in veroizpoved, kakor to zahteva splošna zapoved ljubezni in pa ozirom na vzvišeno duhovno službo, ki nam jo je bil izročil Kristus — in da slednjim, kakor to zahteva naše mirovno poslanstvo, ničesar ne zamudimo, da kolikor je v naši moči pripomoremo, da se konec te nesreče pospeši, skušajoč narodom in njihovim poglavarjem priporočati zmernejše sklepe in preudarno presojo, s čimer je mogoče urediti pot trajnemu miru.« To so pač besede in vidiki, ki so vredni poglavarja vesoljne cerkve.

Danes, ko se svet pripravlja na nove skupne napore, da si prestole posteljo, napravljeno na podlagi medsebojnih pogodb, na kateri pa ne more najti miru in počitka, se spominjamo besed Benediktove mirovne enciklike, ki se tako usodno uredi: »Zares ni treba mnogih dokazov, da bo utrpela človeška družba največjo škodo, če bodo po zvršetku vojne skrita sovražstva in ljubosumnosti še dalje trajale.« In dalje: »Sedaj, ko je vojna končana, se zdi, kakor da razmere ne nagibajo narodov samo zaradi ljubezni, marveč jih pod vplivom nekakega pritiska naravnosti silijo, da se združijo med seboj v skupni zvezi, ker veže narode sodaj naravna vez tako medsebojne potrebe kakor tudi obnem vez dobrohotnosti.« Tudi te besede so se uresničile v Zvezi narodov; le žal, da se narodi ali vsaj njih voditelji niso znali odreči sovražstvu, vladoblenju in dobičkaželjnosti, da niso znali ustvariti in negovati medsebojnega zaupanja in spoštovanja do medsebojnih dogovorov in tujih pravic. Zato je Zveza narodov, ki je lebdela pred očmi Benedikta XV., še vedno kakor šibko dete v povojih, s čegar oblastjo in pravicami njegovi varuhi slabi gospodarji — na radost tistih, ki sedanjege političnega ali socialnega reda vsaj v svojem srcu ne priznavajo in preže na trenutek, da se Zveza narodov razsuje in zavlađa nov kaos, iz katerega upajo odnesti boljši plen, nego zadnji pot. Tako neumljivo je zaslepljena pamet in tako so zakrknjena srca, če jim vlada sovražstvo in maščevanjaželjnost, če jih nebrzdano žene pohlep po gospodovanju in gnotnih dobrinah. Tu more omeščati vesti in jih napraviti voljne za službo vsečloveški blaginji, mednarodni skupnosti, le najsvetlejši zgled na najvidnejšem mestu. In v tem smislu obhajamo danes spomin Benediktove smrti pred desetimi leti, ročaji njegovega duha, da spregovori našim

srcem... da prosí za nas-pred prestolom Večne pravičnosti in modrosti pravega spoznanja in blage volje.

Ob sklepu pa naj nam spregovori še Benediktovo delo, kakor se je zrealilo v živih pričah ob njegovi smrti. V svojem spominskem govoru pred kardinalskim zborom dne 1. februarja 1922 je rekel D. Pacifik Massella, tajnik za latinska pisma, med drugim:

»Ob smrti papežev in že prej smo pogostokrat slišali, da je bil Benedikt XV. papež ljubezni do bližnjega; ta je tako rekoč odlično znamenje njegovega pontifikata. Pri tem pa preidemo dan za dnem izkazovano milostino potrebnim. Zamolčim njegovo radodarnost pri javnih stiskah. Ne bom omenil bolnišnic in zavetišč, ki jih je otvoril, tudi ne denarnih vsot, ki jih je daroval za razne dobre namene. To je gotovo sijajen dokaz njegove dobrodelnosti, vendar se po tem komaj razlikuje od svojih prednikov.

Kar je papežu Benediktu XV. popolnoma lastno in se mora ob vseh časih in na vseh straneh poudarjati in hvaliti, to je njegova vztrajna in uspešna dobrodelnost med svetovno vojno. Katerega stanu, kateri stiski njegova požrtvovalna ljubezen ni prišla na pomoč? Naj so bili stiskani iz vrst plemstva ali preprostega ljudstva, naj so pripadali bogatim ali revnim slojem, naj so bili katoličani ali ne, nič ni pomenila razlika med vero in narodnostjo: vsem je stal Vatikan odprt. Za pričo kličem vas, vojni ujetniki in vas, trume mož in žen, ki ste prihrumeli od vseh strani sveta! Bili ste v strahu in v skrbi za šibko zdravje in negotovo usodo svojih dragih. Za pričo kličem vas, ve neštivilne vrste pregnanih, vas, dečki in deklice, ve nečne žrtve, ki ste v lakoti in mrazu skoraj onemogeli! Za pričo kličem vas, vi neoboroženi prebivalci, ki ste bili obsojeni v izgnanstvo, v ječo in celo v smrt! Pa tudi vas, družinske matere in vas vdove, katerih sinovi in možje so se v tujini borili na bojiščih! Koliko hvaležnosti ste dolžni obzirni ljubezni Benedikta XV.! Ti vaši sinovi in možje so smeli vdihavati boljši zrak in so naposled vrtni v svojo domovino. Smeli so pošiljati in sprejemati obvestila, po katerih jim je vzrasel pogum in se polegla bolečina. Mogli ste rešiti življenje svojih dragih gotove ječe in gotove smrti; mogli ste vsaj njih drage zemeljske ostanke izročiti domaćim grobovom, ko ste zaželeli prah in pepel svojih ljubih prenesli domov, za njih duše pa so se opravljale javne molitve in daritve. Ko je bila skoraj vsa Evropa napolnjena s sovražstvom in napojena s krvjo, je bil Vatikan za vas sedež krščanske ljubezni in dobili smo vtis, kakor da bi moglo eno papeževno srce olajšati splošno stisko.

»Kateri so te zasmehevali, bodo prihajali k tebi in poljubovali sledove tvojih nog.« (Iz 60, 14.) Na to prerokbo preroka Izaije sem sam pri sebi na tihem ponovno mislil, ko sem moral v dolgi vojni dobi poslušati toliko nevoščljivosti in nevolje zoper papeža in sem pri tem gledal na nepregledno vrsto dobrot, ki sem jih pravek omenil. Nehote sem začutil v srcu neko slutnjo, neko čuvstvo prihodnjih dogodkov, ki morajo priti. Komaj je namreč potihnil vojni hrup, komaj so se srca ohladila, ni bilo več nobene tožbe nad nameni, načrti in namerami papeža Benedikta XV., marveč samo še občudovanje in sicer v taki meri, da je ime in delo Benedikta XV. odmevalo celo v dvoranih parlamentov. In dvignila se je, bi rekli, tekma ljubezni in čiščenja. Peli so mu slavošpeve in postavljali so mu spomenike.

Vendar, o Benedikt, takega plačila svojih kreposti nisi iskal in tvoja stvar ni omejena na take spomenike. Večji stojiš pred nami. Za nekaj višjega si bil rojen. Na nekaj večjega si usmeril pozornost. — Pred svojo smrtjo si se prosil za mir narodom. Sedaj bo imela tvoja molitev še več moči in uspeha. Prosi nam torej naprej za ta dar, da se med narodi obnovi bratska ljubezen, da bi nam bilo dano, bivati in živeti v lepoti miru.

Mi redno plačujemo

Neresnične vesti o jugoslov. moratoriju - Tudi Grki demantirajo

Belgrad, 21. jan. AA. Glede vesti, ki so jih prinesli nekateri ameriški in angleški listi, da kraljevina Jugoslavija ni plačala dolžnih anuitet za svoje zunanje državne dolge in da bo v kratkem proglasila moratorij za zunanje dolge, smo s pristojne strani pooblaščen, da te vesti v ničemer ne ustrezajo resnici in da jih najkategoričneje demantiramo. Kraljevina Jugoslavija v redu in na podlagi sprejetih obvez izplačuje anuitete in zato ni nikačnega povoda in tudi ne podlage za to, da Jugoslavija ne bi hotela izpolnjevati svojih obvez, ki izvirajo iz sklenjenih pogodb za zunanja posojila.

Vsa plačila za potekle anuitete za prvo in drugo tranšo drž. zunanjega posojila iz leta 1922. obveznice serije A in B, so bila poslana o pravem času in ob roku, ki ga je določila pogodba.

Prav tako je izplačala Državna hipotekarna banka o pravem času potekle anuitete za Seligmanovo posojilo, ki je bilo sklenjeno v Ameriki. — Ker se polaganje anuitet za to posojilo vrši glasom pogodbne mesec dni pred rokom, se bo iznos anuitet za rok, ki pride 1. aprila t. l., položil najkasneje do 1. marca t. l.

In naposled tudi proračunski načrt za prihodnje proračunsko leto 1932-33, v katerem so predvideni potrebni krediti za plačevanje državnih zunanjih dolgov, najbolje demantira vse glasove o tem, da kraljevina Jugoslavija ne bi hotela plačevati

anuitet za ta posojila.

Atene, 21. jan. AA. Atenska agencija poroča: Zunanji minister Mihalakopoulos je sprejel novinarje in odgovarjal na vprašanja o grškem stališču na predstoječi gospodarski konferenci. Mihalakopoulos je opozoril na svoje prejšnje izjave o tem vprašanju in omenil Venizelosovo obljubo, da bo Grčija iz zadnjega izpolnila svoje mednarodne obveznosti. Nato je Mihalakopoulos nadaljeval:

Mi nismo zahtevali moratorija za dolge niti za vojne v Mali Aziji. Tega nismo storili niti po katastrofi, ki nas je tamkaj zadela, čeprav je bil to psihološki trenutek, ko bi nas bil ves svet razumel in opravičil.

Tudi danes ne maramo s te poti. Nadejam se, da bosta Venizelos in finančni minister s svojimi poseti v Rimu, Parizu in Londonu še jasneje precizirala grško stališče. Ni dvoma, da bi splošni moratorij olajšal položaj nekaterih držav. Druge države, kakor n. pr. Jugoslavija in Grčija, pa bi imele od tega moratorija le škode in znatne primanjkljaje v svojih proračunih. Grčija bo opozorila merodajne činitele na vse tisto, kar je storila, da lahko izpolni svoje mednarodne obveznosti. Na podlagi tega bo zahtevala primerne olajšave in za položaj, ki je nastal vsled moratorija in splošne krize.

Jasno je, da ne pojdemo v Lausanne z naprej določenim načrtom, ker ne vemo, kako mislijo drugi.

„Temps“ o prestolni besedi

Pariz, 21. jan. AA. »Le Temps« je prinesel uvodnik o prestolni besedi, s katero je kralj Aleksander otvoril zasedanje narodnega predstavništva v Belgradu. Pisek pravi med drugim:

Kralj Aleksander je svojčas razveljavil ustavna jamstva in z njemu lastno smelostjo prevzel v težkem trenutku vso odgovornost. Tedaj pa je tudi svedočno obljubil, da bo pri prvi priliki vrnil ustavni in parlamentarni režim. To se bo zgodilo tedaj, ko bo obnova države tako daleč, da bo mogoče nadaljevati s pravo narodno politiko.

Kraljeva močna osebnost z veliko popularnostjo med prebivalstvom, njegova hrabrost med svetovno vojno in spomini na njegovega blagopokojnega očeta so omogočili, da je prebivalstvo sprejelo njegove načelne politične odločitve, česar ne bi bilo storilo v nobenem drugem primeru.

Pri tem velikem poslu je kralj popolnoma uspel. To pa zato, ker razpolaga s stvarnim in političnim razumom, ker zna držati mero, ker je dober taktik in ker je uporabil svojo oblast, da ozdravi

državo od vpliva starih političnih strank, ne da bi pri tem zanikal načelo parlamentarnega režima samo.

Glede splošne politike Jugoslavije ugotavlja prestolna beseda, da bo ta politika v skladu s delom za mir in red v Evropi. List konstatira, da ni države, ki bi čutila tolikšne potrebe po trajnem miru kakor Jugoslavija, ki mora sedaj urediti svoje notranje življenje v mejah, določenih v mirovnih pogodbah po skupni zmagi zaveznikov.

Prav tako je jasno, da Jugoslavija po drugi strani ne more prevzeti nikake razorožitvene žrtve, ki bi ne bila v skladu z njeno varnostjo. Jugoslavija mora braniti svoje vitalne interese na drugih mejah. Jugoslavijo, prvi list, prejšnjega iskreno miroljubna čustva in si država želi najtesnejše solidarnosti z vsemi sosedi in zavezniki.

Belgrad, 21. jan. I. Danes se je sestel adresni odbor, ki je razpravljal o adresi, ki jo bo narodno predstavništvo poslalo kralju v odgovor in v zahvalo za prestolni govor zadnji ponedeljek.

Pred odgovorom Francije Berlinu

Pariz, 21. jan. tg. Danes popoldne se je v poslanski zbornici nadaljevala debata o Lavalovi vladni izjavi. Zbornica je bila celo močno zasedena, tribune so bile prenapolnjene kakor ob velikih dnevih. Na bodnikih je bilo čuti samo en pogovor: nova Brüningova reparacijska izjava, kateri je odklonil angleški predlog o moratoriju, in govorice o novem valutnem načrtu. Razpoloženje je bilo izredno napeto. Pričakuje se, da bo Laval, ki bo tekom večera še govoril, še ostreje preciziral francosko stališče, kakor je to storil v vladni izjavi. Zopetna preosnova vlade v tem trenutku ni aktualna. Smatra se, da bo pod vtišom zadnjih dogodkov v Berlinu večina za Lavalovo večjo, kakor je bila sicer. V poslanski zbornici pa je zaenkrat bolj mirno. Radikalni finančni strokovnjak, bivši profesor Nogaro se po nervoznem razpoloženju ni dal motiti. Ostro je napadal proračunsko politiko, s katero se v novem proračunu ponuja francoski javnosti deficit več milijard namesto doedanjih prebitkov. Brez načrta in brez metode so se dovoljevale davčne olajšave. Poskušalo se je, kako bi se sretno prikril nedvomen deficit. Pri tem je vzklil: »Krivi pa uživajo časti in odgovorni ljudje imajo oblast.« Na levi strani so govorniki ploskali, še bolj pa se je ploskalo, ko je začel Nogaro govoriti o Briand. Navajal je: »Oni mož, ki je predstavljal mirovno vo-

ljo Francije, ni več v vaših vrstah. Ali bo prisoten njegov duh? Postopanje ministrskega predsednika ne daje nikakega upanja. Treba je prav posebne avtoritete, da bi mogel kdo nadomestiti takega moža, ki je užival tolikšen mednarodni prestiž. AH ma Laval tako avtoriteto? Upravičeni smo, pokazati v tem oziru nekoliko nemira, če se spominimo, da je Laval tedaj, ko se je vrnil iz Washingtona, smatral za uspeh, če se povrnemo k Youngovemu načrtu.« — Nato je govoril poslanec meštanske levice Forget. Zahteval je v tem permanentnem govoru, da mora Francija posredovati pozitivno rešitev svetovne krize. Program za to bi bil morda ta, da se s črtanjem vojnih dolgov odpuščajo reparacije, da se oboroževanje zmanjša za 25%, če Amerika podpisuje garancijsko pogodbo iz l. 1919. Nato je predsednik zbornice odredil odmor. Sledilo pa bo še sedem interpelacij-ekih govornikov, nakar bo podal izjavo ministrski predsednik Laval. Na vsak način hočejo še danes končati debato in glasovati o zaupnici. Debata v zbornici potem ni bila več zanimiva.

Po odmoru je najprej govoril poslanec desnice Dubois. Nato pa je izjavil demokrat Autrant v imenu vladne stranke, da se strinja z Lavalovo izjavo. Seja je bila odgođena do devetih zvečer. Laval bo govoril najbrže šele v poznih nočnih urah.

Pred socialno revolucijo v Spaniji?

Madrid, 21. jan. tg. V Manreso je prišlo 5 bataljonov infanterije. V lepkih izjavah vstajši, da se v vsej Spaniji razvija socialna revolucija. Da se prepreči razširjenje revolucije v Barcelono, so oblasti aretirale celo vrsto anarhistov in voditeljev sindikalistov. Ko je hotela policija v Coruni siliti delavke tobačne tovarne, so jo obmetavali s kamenjem, nakar je policija začela streljati. Dva demonstranta sta bila ubita, več pa je bilo ranjenih. V provincah Cordoba in Sevilla pripravljajo anarhistični elementi generalno stavko na dan 25. januarja. Oblasti hočejo stavko preprečiti z najostrejšimi sredstvi. V poslanski zbornici je izjavil ministrski predsednik, da je bila vlada že dolgo časa poučena o nameravanih dogodkih v Manresi. Trdi se, da so voditelji nezadovoljstev dobili denar iz inozemstva. Poslanska zbornica je izrekla vladi zaupnico z 285 proti 4 glasovom.

Madrid, 21. jan. AA. Na seji ministrskega sveta je notranji minister podal poročilo članom vlade o neredih, ki so se pripetili v barcelonski provinci. V zvezi s tem poročilom notranjega ministra je predsednik republike Zamora izjavil, da se bodo z najenergičnejšimi odredbami pobijali vsi neredi v državi. Izdana je naredba, da pojde vsa državljanska garda, dva bataljona lovec, konjica in topništvo v provinco Manresa.

Ena bojna ladja je dobila nalog, da takoj odpluje v Barcelono.

Česka dobila posojilo

Praga, 21. jan. tg. »Prager Presse« poroča, da je bila danes zvečer podpisana pogodba za posojilo 600 milijonov frankov za dobo petih let. Pogodbo sta podpisala češkoslovaški poslanik v Parizu in francoski finančni minister Flandin.

Heimwehr grozi

Dunaj, 21. jan. AA. Knez Starhemberg je dal uredniku lista »Freiheit« intervju, v katerem med drugim pravi: Avstrijski Heimwehr pripravlja velikansko manifestacijo, če vlada ne bo ustregla zahtevam, ki jih je nedavno postavil. Vse avstrijsko protimarksistično prebivalstvo, je rekel Starhemberg, je z nami. Pred tolikšnim valom se bo vlada morala umakniti in napraviti prostor nemu režimu. Odločeni smo na vse in to pot se ne umaknemo.

Žrebanje vojne škode

Belgrad, 21. jan. AA. V oddelku za državne dolge in za državni kredit se je vršilo osmo žrebanje za amortizacijo obveznic loterijske 2 in pol odstotne državne rente za vojno odškodnino, ter so bile izžrebane naslednje serije obveznic: 505, 713, 822, 855, 973, 1088, 1184, 1296, 1797, 1805, 1822, 1897, 2220, 2310, 2396, 2446, 2448, 2483, 2626, 2650, 2851, 3041, 3103, 3216, 3646, 3829, 3868, 3934, 3941, 3987, 4088, 4155, 4213, 4531, 4538, 4668.

Ker ne bo naknadnega žrebanja, je seznam gori navedenih izrebranih serij obveznic definitivno. Od gori navedenih amortiziranih serij se od 1. marca t. l. dalje začne izplačevati vsaka obveznica po 1000 Din. Kuponi št. 8 teh obveznic se bo izplačeval od 1. februarja t. l. dalje, prav tako tudi kuponi št. 8 z ostalih neamortiziranih obveznic loterijske 2 in pol odstotne državne rente za vojno škodo. Nedvignjene vsote za izplačilo izrebranih amortiziranih obveznic zastarajo v petih letih, neizplačane obresti neizplačanih kuponov zastarajo v enem letu (čl. 4 zakona o izplačilu vojne škode).

Tako zastara kupon št. 8 31. januarja 1933, amortizirane obveznice priučejočega osmega žrebanja pa zastarajo zadnjega februarja 1937. Pravica do izplačila obveznic, amortiziranih pri tretjem žrebanju za amortizacijo, objavljenem leta 1927., zastara 1. marca t. l. Te obveznice pripadajo naslednjim serijam: 359, 362, 418, 494, 532, 536, 607, 635, 636, 654, 698, 1039, 1050, 1212, 1455, 1483, 1522, 1725, 1774, 1845, 3828, 3508, 3662, 3727, 3779, 3820, 3841, 3924, 3974, 4246.

Jugoslavija dobi srebrni denar

Belgrad, 21. jan. AA. Londonski list »Sunday Referee« prinaša vest, da je angleška državna kovnica denarja sklenila v Belgradu pogodbo za kovanje 32.500.000 kosov srebrnega denarja za kraljevino Jugoslavijo. Nominalna vrednost tega denarja bo 20 in 10 Din.

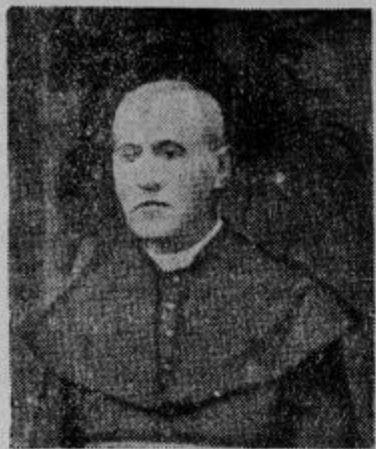
List dostavlja, da je to prvi srebrni kovani denar v Jugoslaviji po svetovni vojni.

Druge partije srebrnega denarja bo skovana v Parizu, nekaj pa tudi v belgrajski kovnici.

Belgrad, 21. jan. AA. Finančni minister je predpial uredbu o pooblastilih za vršitev javnih geometrijskih del, in o tem, kako se taka pooblastila pridobijo.

Bukarešt, 21. jan. 2. Policija je objavila ime generala, ki so ga hoteli odpeljati agenti GPU, imenuje se general Mihailo Agabegov.

Duh. svetnik Ant. Lesjak - 75 letnik



St. Jernej, 20. januarja.

Dne 17. t. m. je godoval, naslednjega dne pa z nasmehom na ustnicah in mladeniški čil vzel 75. križ na svoje rame in vstopil v zadnje decenije človeka prisojenih let. Šegav, dovipen, poln življenjskega optimizma, upov in nad, stopa neupogljivo po cesti življenja in siplje in nudi le dobroto in uteho svojim faranom. Dobri pastir je; eden onih, ki jih prikazuje Pregelj v svojih delih, eden onih, ki so po božji milosti in ljudski volji stopili v cvetoči vinograd Gospodov, da tam vzgajajo, negujejo in neutrudno vodijo človeški rod k božji Resnici in Ljubezni.

Dolga in težka je njegova življenjska pot! Zagledal je solzno dolino in idilični Stični. Vzel in mladeniški dobi pastirsko palico v roke in postal duhovnik. Šel za duh. pomočnika v Trebelno, nato v Zagorje. Pasel ovčice na Dobrovi. Prišel nato za župnika v Zelimlje in končno — leta 1902 — toplo pozdravljen v našo lepo dolino.

Povsod, kjer koli se je mudil, je uspešno deloval za ljudski blagor in ob slovesu povsod zapustil vidne sledove svojega truda in dela. Ustanovil je v Zelimljah šolo in je dolgih 9 let vzgajal mladino uspešno in umno, da je prejel številne pohvalne deklete. Raziskoval je povsod preteklost svoje fane in svojih faranov. Napisal številna zgodovinska dela in razprave, ki so velikega pomena za pojmovanje verskega življenja naših prednikov.

Zgradil je v St. Jerneju krasno elektrarno. Društveno dvorano, gospodarska poslopja in številne mlinske ob potoku. Zamislil in v življenje poškobil konsumno društvo, hranilnico, godbo na pihala in tamburice. In še mnogo drugih naprav je, v katere je vložil svojo dušno energijo in svoj — denar.

Tak je naš sivolasi ljubljant, tak slovenski duhovnik! Dal nam je vse: svojo dobroto in svojo ljubezen! Naj ga dobri Bog še dolgo med nami ohrani in po zaslugah popelje kdaj v svojo rajsko arečo in slavo!

Božena Nemcova

(Ob sedemdesetletnici njene smrti.)

Včeraj, v četrtek, 21. januarja je poteklo 70 let, kar je umrla ena prvih in najpopularnejših čeških pisateljic — Božena Nemcova. To ime je tudi nam Slovincem ob nekaterih književnih starostnih obleticah (ob Jirasku, Zeyerju, pa Nerudi in Vrchlickem) najbolj znano že iz ljudskošolskih čitank. Nemcova je po začetnih pesmih napisala vsega kakih deset knjig po večini povestnega značaja. Najrajši je risala življenje tistodobnega podeželja. Gotovo je prav tako pri nas kakor na Češkem njena »Babica« povest neminljive cene, knjiga, ki gre iz pokolenja v pokolenje. Iz vseh njenih stvari diše lahkost mladostnih let, sleherni njena stvar je polna smehljaja. V pravljico je Nemcova prinesla nevsiljivo, netiransko vzgojstveno tendenco karkoli že je poteklo iz njenega peresa, je dokazovalo veliko darovitost pisateljice. Akoprav nas Nemcova kajpada ne more zažutiti tudi po novosti izraza, kakor ga tirjamo od umetnikov iz sodobnosti, si vendarle ne bi mogli misliti nekaterih njenih odlik v nastajajočem slovoju pred stoletjem. Če si danes preberemo kako stran iz »Babice«, — saj se nam bo kdaj zdelo, kakor da jih je povedal človek iz našega časa: toliko mikavnosti in svežih barv najdemo. Zatorej ni čuda, da prihajajo zbrani spisi Nemcove na književni trg venomer iznova. Teh povesti si zažele ljudje spet in spet. Še zmeraj so aktualne. Ob tem smrtinemu jubileju moremo zatrditi, da Božena Nemcova še zdavnaj ni nikak literarno-zgodovinski lik, ampak da je njena pomenljivost pa spomin nanjo dandanašnji še prav tolikanj živ, kakor leta 1862, ko je v proletarsko tesnem domovanju »Pri treh lipah« v Píkopih v Prazi poslednjikrat zaprla oči. (A.)

Pismo iz Pariza

Na Gare de Lyon nas je čakalo polno ljudi, provinca prihaja v Pariz na božične počitnice. Mnogo jih je splezalo na železne stebre, da so na boljši preži; glave jim visijo na iztegnjenem vratu kakor poštenim figuram na starodavnih gotički cerkvi v Dijonu. V noči sem potem sanjal o oblojih, oči so se jim hudomušno zasmejale, dobrodušno so me obetopili, kakor bi hoteli reči: Pozdravljen, za mudi! Potem sem jih vsak dan arečal na tihih spomenikih, ki stoje ob ulici ali na dnu trga kakor v alkovni, potem sem jih videl na mostovih, na Baudelairejevem nagrobnem spomenku, v Rodinovem muzeju, v figurah montmartrskih šotorov, ki ljudje streljajo vanje, ko se dvigajo, izginjajo in zopet dvigajo. Te pošasti so me na mah udomačile v tej veliki, temno zidani pokrajini, morda sem v njih ujel njeno neumljivo skrivnost.

Kajti takoj sem se čutil evobodnega in pripravljeneza za avanture. Pošiljal bi same telegrame, kakor to delata Liam O'Flaherty in Heinrich Hauser, ki si sicer ne pišeta pisem. Pariz je topla atmosfera, nasičenost z milijoni bitij, melanholija obarbljenih predmetov, intimitet tujstva. Neko občutje mi je vzbudila pariška nerodnost mestnih vrat, hišnih »concliergeov«, strahotnih dvorišč in natakarkjev z nešteti steklenicami na pladnju. Še celo nekatera imena hočejo bolj domače zveneti, Sentper se odkrili in Devico Marijo v Polju. Spomnil sem se reka: Vsak človek ima dve domovini, svojo in Francijo. Med temi hišami je namreč nekaj zanimivega: greš s prijateljem po ulicah, slovenska beseda ti prihaja okorno vesela iz ust,

Varuhi življenja in imetja Ljubljane

Delo poklicnih gasilcev in reševalcev v letu 1931

Ljubljana, 21. januarja.

Med najsimpatičnejšimi ustanovami mestne občine je gotovo njena reševalna postaja, združena z gasilskim uradom in poklicnimi gasilci. Ljubljana pozna veliko humano delo te ustanove, prebivalci mesta vedno s spoštovanjem govore o požrtvovalnosti reševalcev in gasilcev. Zato smatra časopisje vsako leto za svojo častno dolžnost, da poda javnosti nekaj sumaričen pregled o delu te ustanove. Danes so ljubljanski časnikiarji zopet obiskali poveljnika poklicnih gasilcev in vodjo reševalne postaje g. Ivana Furlana in ga naprosili, naj iz svojih izkušenj v letu 1931 in iz zbranih podatkov poda za javnost nekoliko stvari, ki gotovo zanimajo skoraj vsakega mestnega prebivalca, pa ne samo mestnega, temveč tudi podeželane. Zakaj reševalni avto in ljubljanski mestni gasilci niso popularni samo v Ljubljani, temveč tudi na deželi. G. Furlan se je s časnikarji dolgo prijateljsko razgovarjal in nam dal obilo podatkov. Iz njih posnemamo:

Gasilski urad, ki mu načeluje g. Furlan, je lani štel med svojim osebjem enega telefonista, 3 šoferje in 7 gasilcev, reševalna postaja pa tudi 1 telefonista, dalje 2 šoferja in 6 reševalcev.

Pred velikimi

požarnimi katastrofami

je bila lani Ljubljana hvalabogu obvarovana. Kar je bilo ognja v Ljubljani, so bili sami manjši slučaji. Naši poklicni gasilci so seveda stalno pripravljani na večje katastrofe, vendar jim v teh ni bilo treba posredovati. Neposredno reševali so gasilci in reševalci v 52 požarnih in reševalnih nevarnostih. Med temi so bili štirje srednje veliki požari, 29 malih požarov, 12 dimniških ognjev in 7 mišljenih, kjer ni bilo treba gasiti. Šestkrat pa so morali reševalci poseči vmes, če je na pr. kak ponočnjak padel v Ljubljano ali pa če sta kakšna krava ali konj zabredla v Gruberjev prekop.

Nepriremno večje pa je število intervencij in prevozov

z reševalnim avtom in vozom.

Reševalna postaja ima sicer samo dva reševalna avtomobila, s katerima pa so reševalci prevozili skupno celih 22.226 kilometrov. Reševalni avto je vozil v 1907 primerih. Dalje sta reševalni postaji na razpolago še dva zastarela reševalna voza s konjskega vprega. S tema dvema so reševalci vozili lani 1066 krat, in sicer samo v mestu, kar voz na deželo ne gre. Skupno so reševalni avtomobili in vozovi vozili torej v 2963 primerih. Pri teh voznjah je reševalna postaja zaslužila mestni občini skupno Din 341.720, če ne izvažemo nekaj voženj, za katere so plačila neizterljiva. Reševalni avto bi prevozil še več in bi oba avta prevozila še lani nad 80.000 kilometrov, toda »Fiat« je moral biti tri mesece v popravilu.

In kakšni so vsi ti slučaji,

zaradi katerih so morali reševalni avtomobili in vozovi tolikrat na ceste? Zaradi notranjih bolezni so reševalci prevozili v bolnišnico 884 bolnikov, zaradi telesnih poškodb 483, zaradi porodov 305 bolnic, zaradi krvavljenja 194 bolnikov, zaradi vnetja slepiča 162, dalje 90 takih ponesrečencev, ki so si zlomili nogo in 6, ki so si zlomili roko, 27 bolnikov zaradi živčnih bolezni, 54 umobolnih, 49 zaradi bolezni v glavi, 50 revmatikov, 34 kandidatov prostovoljne smrti, 37 mrtvoudnikov, 40 bolnikov zaradi zastrupljenja krvi, 18 opečenecv, 9 bolnikov zaradi kile, 5 zaradi zastrupljenja s plinom, 4 zaradi krvavljenja zobovja in 5 zaradi krvavljenja nosu, 11 epileptikov, 8 oseb zaradi pijanosti in 1 zaradi zastrupljenja z alkoholom, 8 zaradi spolnih bolezni, 3, ki so se ponesrečili z električnim tokom, 12 zaradi angine, 2 utopljenca, 2 zaradi tetanusa, 10 zaradi šena, 12 zaradi škrlatinke, 15 zaradi davice, 4 zaradi tifusa, 1 zaradi griže, 1, ki ga je pičil modras, 4 zaradi pasjega ugriza. Končno je reševalna postaja prevozila tudi 414 bolnikov iz bolnišnice na kolodvor ali dom.

Ljubljanci bodo gotovo z zadovoljstvom sprejeli vest, da letos

preneha voziti po mestu reševalni voz.

V proračunu je namreč postavka 160.000 Din za nabavo konj in za nov avto. Od sedaj naprej bo imela reševalna postaja v lastni režiji par konj, ki pa bodo prevažali le bolnike z infekcijskimi boleznimi. Vsi ostali bolniki in ponesrečenci se bodo prevažali z reševalnim avtom.

Gasileki urad ima na razpolago tudi osebni avto znamke Daimler. Za razne uradne komisije mestne občine je ta avto prevozil lani skupno 9612 kilometrov.

Osebe reševalne postaje in gasilskega urada ni nikoli brez dela. Znano je, da so v Mestnem domu urejene

obširne delavnice,

v katerih so reševalci in gasilci stalno zaposleni. Vsi ti so sami profesionalci, ki morajo delati v delavnicah v času, kadar ni voženj ali požarov. Med

raznimi deli, ki so jih lani izvršili, naj omenjamo samo lepo pohištvo v sobah predsedstva, razna večja popravila za tržno nadzorstvo, pohištvo v mestnem knjigovodstvu in razna težka dela pri postavljanju spomenika kralju Petru. Dela so imeli reševalci in gasilci dovolj vse leto.

Med dolžnostmi gasilskega urada je važen tudi

požarno-policijski ogled.

Požarni red iz leta 1870 predpisuje namreč, da mora mestno načelstvo vsako leto dati pregledati hiše, zaloge blaga v raznih skladiščih, dimnike, podstrešja in drugo ter ugotoviti požarne nevarnosti. Ta pregled izvršuje mestna občina šele nekaj let sem, ker magistrat poprej še ni imel za to urejene službe. Zadnja leta pa se ta pregled izvršuje in je bilo doslej pregledane pol Ljubljane. Letos bodo pregledani še ostali deli Ljubljane, skladišča in drugo. Še letos bo dovršen pregled vse Ljubljane in bodo odstranjeni vsi nedostaki, ki ogrožajo varnost pred požari v Ljubljani. Le dobro bi bilo, da bi stranke, h katerim prihajajo poklicni gasilci, umevale, da si ti ogledujejo dimnike in drugo v njihovem lastnem interesu. Kolikokrat se dogaja, da stranke gasilce pri tem težkem delu celo nahrujujejo.

G. poveljnik Furlan nam je pokazal tudi detaljne načrte mesta Ljubljane. Na njih so zaznamovani z rdečimi kolobarji vsi hidranti v Ljubljani in označeno vse vodovodno omrežje. Vse to važno delo je lani izvršil g. Furlan sam. Gasilskemu uradu pride ta natančen načrt vodovodnega omrežja pogosto zelo prav, ker bo izvršno služil pri gašenju požarov. Gasilski urad je lani izvršil tudi kontrolo hidrantov in je opozoril mestni vodovod na več bistveno važnih nedostatkov.

Lani ni bilo večjih nabav pri gasilekem uradu. Pač pa je gasilski urad nabavil novo masko proti plinom znamke »Dräger« model 28. Ta maska je za gasilce zelo važna pridobitev.

Sedaj ima gasilski urad še vedno nekaj skrbi. S prvim februarjem se preselijo uradi mestne elektrarne, ki so bili do sedaj v Mestnem domu, v Mahrovo hišo. V te prostore bi se radi vselili poklicni gasilci s svojimi družinami. Nekateri stanujejo zelo daleč na robu mesta ali celo izven nje, če pa bi stanovali v Mestnem domu, bi gasilskemu uradu ne bilo treba najemati novih ljudi in bi bili ti gasilci vsak č. s na razpolago za nočno službo ali za slučaj nevarnosti požara.

Poleg vsega drugega omenimo še, da je v novem proračunu določena postavka 200.000 Din za nabavo nove »Magirus« ljestve. Od lani pa je prihranjenih še 50.000 Din. Nov reševalni avto, odprava reševalnega voza, nabava nove »Magirus« ljestve in pa krepka volja pogumnega in požrtvovalnega moštva pod spretnim vodstvom g. Furlana sta Ljubljani čvrsto jamstvo, da bosta poklicno gasilstvo in reševalni avto še dalje čvrsto napredovala in vršila svojo odgovorno in težko nalogo v korist vsega prebivalstva.

Ogrevanje vlakov na naših železnica

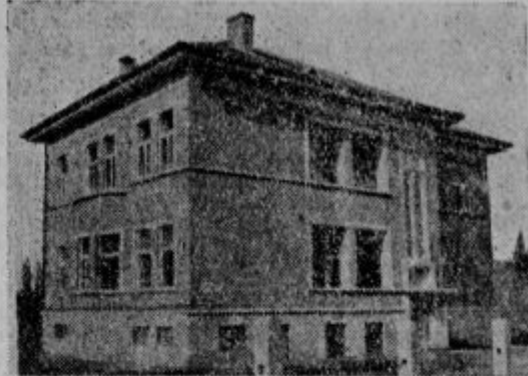
Ljubljana, 21. jan. AA. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sporoča:

Za časa zadnjega hujšega mraza so se čule pritožbe in kritike, da se v območju ljubljanske direkcije potniški vlaki ne ogrevajo zadostno. Direkcija ugotavlja, da je konkretne slučaje preiskala in ugotovila, da so bile pritožbe neutemeljene ali pa vsaj pretirane. Za redno in zadostno ogrevanje so podvzete vse mere in sredstva, ki so direkcijski na razpolago. V izhodnih postajah se ogrevajo vsi potniški vlaki po 1—2 uri pred odhodom vlaka, daljše garniture pa tudi z dvema strojema od obeh strani hkrati. Pred vstopom potnikov se garniture po za to določenih organih pregledajo ter rezultat zabeleži. Železniška uprava posveča torej čim boljsem ogrevanju vlakov največjo pažnjo in pri tem ne varčuje ne s trudom in tudi ne s stroški.

Dejstvo pa je, da sedanji sistem ogrevanih naprav izključuje ogrevanje z jačim pritiskom in se vsled tega, osebno pri daljših garniturah in ob večjem mrazu zadnji vozi po vožnji popolnoma ohladijo. Temu nedostatku pa se zamore delno od pomoči samo s sodelovanjem potujočega občinstva s tem, da se dosežena temperatura ne troši nepotrebno. Potniki naj torej ob hujšem mrazu ne drže okna in vrata odprta niti med postankom in tudi ne med vožnjo ter naj v tem oziru vplivajo tudi na sopotnike odnosno sami zapro okna in vrata. To zadostnim opominom sprevednikov naj radevolje in brez ugovorov zadostijo. Vsak potnik naj se zaveda, da se zgubljena toplota je težko ali pa splošno ne more več nadomestiti.

V premočno segretyh vozovih odnosno od delkih naj potnik ne odpira oken, temveč postavi le ogrevalni vzvod na hladno. S tem prekine nadaljnje ogrevanje voza oziroma oddelka, neizrabljena para pa pride v dobro ogrevanju ostalih

Zdravstveni dom v Murški Soboti



Očesna bolezen trahom (egiptovsko vnetje) je bila v Slovenski krajini že od nekdaj problem. Razširila se je po vseh delih krajine v taki meri, kakor nikjer v sosedni okolici. Kdo jo je zanesel sem, je seveda drugo vprašanje. Morda so bili to cigani, ki so se naselili v krajini v velikem številu. Zdravstvene oblasti so posvečale boleznim precejšnjo pozornost. Skrb za zdravljenje se je povečala po prevaru. Zdravljenje se ni vršilo samo v bolnišnici, marveč so se uvedle pomožne trahomske postaje.

Pravi preokret v zdravljenju se je začel po prihodu g. dr. Pečana. On se je takoj vrgel na zatiranje tega nevarnega sovražnika. V Soboti se je otvoril trahomski ambulatorij. Sem so prihajali in prihajajo bolniki iz bližnje okolice. Za oddaljene so se uvedle nove postaje, ki jih g. doktor v spremstvu bolniških sester obiskuje teden za tednom. V začetku so ljudje na vso zadevo z nezaupanjem gledali in so trahom prikrivali. Komaj pa so se pokazali prvi uspehi, so se začeli od vseh strani javljati bolniki. Tako se je polagoma dognalo, da je na stotine (okrog 1000) revežev, ki jih muči grozni trahom.

Tekom časa se je pokazala potreba, da se postavi v Soboti zdravstveni dom. To je spoznal predvsem dr. Pečan sam. Posrečilo se mu je, da je vzbudil zanimanje za dom pri vseh merodajnih činiteljih. Od občine je izposloval večjo podporo med drugim stavbišču. Tako se je začel dom lanske spomladi zidati in sedaj je dogotovljen. Kakor smo doznali, je potrebno še nekaj denarja in dom se lahko otvori.

Zopet drzen vlom v Domžalah

Domžale, 21. jan. V zadnjem času so se v Domžalah spravi v naš trg. Ni še dolgo, ko je bil izvršen drzen vlom v Menartovo trgovino sredi trga, danes ponoči pa je bilo vlomljeno v urarsko trgovino in delavnico Ivana Zlebnika na Ljubljanski cesti. Urarska trgovina in delavnica se je nahajala v mali zidani hišici poleg Gasilskega doma v Stobu. Za hišico se nahajala mala drvarnica. V to drvarnico je prišel vlomilec ter izkopal v steno precej veliko luknjo in tako prišel v trgovino. Tu si je nabasal razno zlatino, uhane, prstane in ure ter nemoteno poleti poti tudi odšel. Ko je danes zjutraj prišel v trgovino gospodar in opazil nered, je takoj uvidel, da je bilo vlomljeno. Vlom je bil izvršen ob pol 4 zjutra, vlomilec je namreč premaknil veliko stensko uro, da se je ustavila Orožništvo je uvedlo takoj preiskavo ter tudi nekega osumljenca prijelo. Zlebnik proti vladu ni bil zavarovan, zato ima tem večjo škodo. Iz Ljubljane je bil poklican detektiv Podobnik. Škoda do sedaj še ni znana.

Odlihovalje

Belgrad, 21. jan. S kraljevim ukazom in na predlog ministrskega predsednika je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone I. stopnje dr. Miroslav Spalajković, pooblaščen minister in izredni poslanik v Parizu; — na predlog pravosodnega ministra pa je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone III. stopnje Zvonimir Vinković, sodnik stola sedmorice v p. iz Zagreba.

vozov. V slabše ogretyh vozovih oziroma oddelkih pa se doseže boljše ogrevanje s tem, da se postavi ogrevalni vzvod za kratek čas na hladno in nato zopet na toplo.

Kakor že svoječasno, mora direkcija zopet opozoriti, da se potniki, osebno za daljša potovanja ob hujšem mrazu tudi primerno močnejše oblečejo. Pri sedanjih tehničnih napravah je popolnoma izključeno tako izdatno ogrevanje vlakov, da bi premrznjen in premočen potnik (izletnik—smučar) ne občutil neprijetne posledice t. j. mraza.

Železniška uprava uporablja za ogrevanje vlakov vsa razpoložljiva sredstva. Zeleti pa je, da jo pri tem tudi potujoče občinstvo v zmislu prednjih izvajani dosledno podpira.

maskirana sedela v avtomobilu in se peljala čez Montparnasse. Vsi lokali so še bili nabiti, pred enim se je pripravljala pretep. »Škoda, da ni Jozeta,« sem si mislil in šel dalje mimo velikih umetniških kavnar, kjer sedi nekje Panait Ietrati, nekje Ehrenburg, nekje Iks Ipslon, kajti Montparnasse je tabor literatov in slikarjev.

V par dnevih sem prebrazil mnogo Pariza, od bulonjskega gozda do Bastije, od orleanskih vrat do Monmartra. Sedel sem na tej klopi, si zapomnil tisti ornament, videl Napoleona v Mussolinijevem drevo, žensko glavo v marmorju, nevidno luč, prihajajočo iz svetlih kelihov, stoječih sredi prostorov, barako, kjer je Branley skonstruiral prvi detektor, se spominjal Mauriacovega Gobavca ob Café de la Paix, pristvoval poljski poroki in si za vedno zapomnil, kar sem slišal o Maxu Jacobu, francoskem pevcu, ki pravi, da se mu je Marija prikazala. Pretreslo me je, kakor tisto noč, ko smo šli mimo Louvra in je čez velike nočne trge, razsvetljene z visokimi obločnicami, zadonela tožna tromba rešilnega signala ob Seini, nekdo je namreč skočil v vodo. In le mimogrede, kakor izgubljena bitja, se mi pojavijo tiskarji, ki tiskajo vizitke na ulicah, zagorele deklice, ki prodajajo citrone po ulicah, eksotične tipkarice v Havas agenciji, lesene stopnice v nacionalni biblioteki, Freundove knjige na štantu ob Seini, žid, ki bere knjigo v hebrejščini, in kolači črno pečenega kruha na Monmartru. Toda ti kolači mi vzbude novo predstavo, podoba slovenskega delavca v dijonski krčmi, ki je poslušal na gramofonu dolensko »ženitve« (v Franciji je namreč vse mogoče!) in udaril ob mizo: »Pa naj Francozi zapoje tako, če morejo, njihov Napoleon pa tudi ni vse!»

Edvard Kocbek

Ljubljana Ljubljančani - mesojedci

Ljubljana, 21. januarja.

Ljubljana s svojimi 60.000 prebivalci pospravi v teku enega leta precejšnjo množino vseh vrst mesa. Nihče ne bi mislil, kakšna morija je vsak dan v klavnicah samo zato, da se prijetno najede vsi tisti, ki so še tako srečni, da vidijo vsak dan ali vsaj vsak drugi dan na svojih krožnikih meso. Neverjetno se naravnost številke v preteklem letu v ljubljanski klavnicah zaklanih živalih. Goved je bilo zaklanih 7739, med temi 305 bikov, 4817 volov, 2415 krav, 158 telic in 44 juncev. Lansk leto so pobili v klavnici za 296 glav tovrstne živine. Čudovito številko pa izkazuje teleta. Teh so žrtvovali v ljubljanski klavnici za telesni blagor ljubljanskega meščanstva 11.880. Pobili so jih 3090 več kot lani. Konj in kobil so najbrž radi tega, ker se je goveje meso tako pocenilo, pobili 190 manj kakor lani, skupaj samo 325. Različne drobnice so pobili 2318, za 1071 manj kakor lani. Pod to številko na klavnici ovce, jagnjeta, koze in kozlice. Skupno vsoto teh zaklanih živali pa presegajo seveda ljubljani Ljubljančanov — prašiči, katerih niso nič manj kakor 23.622 žrtvovali ljudskemu blagru. Med temi je bilo samo 250 odojčkov. Lani so jih zaklali 4109 manj kakor letos. Če bi mogli postaviti vso to živino naenkrat na cesto, tedaj bi stala v gosti čredi od klavnice po vsej Poljanski cesti, Mestnem trgu, Starem trgu, Florijanski ulici in Karlovski cesti do mostu čez Gruberjev kanal in v vsaki vrsti bi moralo stati 24 glav živine, računajoč za govejo živino samo 3 metre dolžine. Ceste brez presledka, za prašiče in drobnico pa noldrugi meter. Nastala bi taka gneča, da ne bi nihče mogel skozi — in vendar je vse to preromalo brez vsake sile in pri lakoti mnogih tisocev v enem letu skozi ljubljanske želoce.

Da je naraslo zlasti število prašičev, zaklanih v lanskem letu, za celih 4100 glav, je razlog v napredku naše domače prekaževalske obrti in mesarske industrije, ki sedaj že povsem zadošča vsem potrebam, dasi smo bili zlasti za te izdelke pred leti še navezani na uvoz iz Češkoslovaške in z juga naše države. Vendar v klavnici ne koljejo le živine, ampak tudi vestno pregledajo vsako zaklano žival, če je zdrava. Sad teh pregledov v letošnjem

letu je bil ta, da so zaplenili 20 goved in približno 10.000 kg govejega mesa. Prašičev so zaplenili 7, 40 pa so jih, ker so bili ikraši, sterilizirali in prodali na prostih stojnicah. Prašičjega mesa je bilo zaplenjenega 956 kg. V klavnici pregledujejo tudi izven mestnega okoliša zaklano živino, katero vozijo mesarji na klavnico v pregled. Tako so pripeljali 2976 zaklanih telet, 1246 prašičev, 1521 glav drobnice in 16 goved. Ti so tudi še pomagali blaziti ljubljansko lakoto. Vrh tega pa je bilo v kosih pripeljanega k nadpregledu 242.000 kg mesa in mesnih izdelkov, ki so se uvozili v Ljubljano. Živina in meso je bilo v glavnem zaplenjeno pri govedih zaradi tuberkuloze in notranjih vnetij, pri prašičih pa radi ikravosti.

Lani je imela klavnica lep denarni promet. Njeni dohodki znašajo 4.237.000 Din, od katerih dobi ljubljanska mestna občina 700.000 Din priznavaletine in še precej čistega dobička. Inkaso je znašal 100.000 Din več, kakor je bilo proračunano, kar se redkokoli zgodi in kar je posledica velikega števila zaklanih prašičev in padca uvoza mesnih izdelkov. Lani je klavnica tudi napravila novo hladilnico za slanino, ki obsega 200 kvadratnih metrov površine. Vse hladilne naprave v klavnici merijo 1600 kvadratnih metrov in so stalno oddane. Novost je vpeljala klavnica tudi pri klanju prašičev. Dočim so se lani prašiči še pred klanjem in med klanjem s svojimi žalostnimi glasovi poslavljali od življenja, jih letos oamljajo z električnim tokom. Prašič ostane oamljen kakih pet minut in mesar ga v tem času lahko mirno prireže in zakolje. Klavnica je porabila v preteklem letu okrog 100 vagonov premoga.

Dovoz živine na klavnico se je vršil v glavnem po železnici. Na nakladalno klavnico so lani iztovorili 525 vagonov živine. Drugo živino kuničuje kupci večinoma na ljubljanskih živinskih sejmih, ki se vrše vsako prvo in tretjo sredo na seimišč ob klavnici. Tako je bilo na prodaj prignanih 3904 konj, prodanih pa 535; volov je bilo prignanih 1660, prodanih 669; krav je bilo prignanih 1330, prodanih 502; telet je bilo prignanih 404, prodanih 207; prašičev pa so prignali 5498, prodali pa so jih 2698.

Königsee pod Watzmannom. Lepe skioptične slike nam bodo odkrivala krasota teh alp. Ker je predavatelj g. prof. Janko Mlakar brezdvoma eden najbolj popularnih turističnih predavateljev zato bodo obiskovalci gotovo prišli na svoj račun. Predavanje se začne ob 8 uri v verandni dvorani hotela Union. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5.

III. večer komorne glasbe Nar. železničarskega glasbenega društva Slobe na danes, 22. januarja ob 20 v veliki dvorani kina Ljubljanski Dvor. Izvajale se bodo stare komorne skladbe iz prve polovice 18. stoletja, ki so veljale že ob svojem nastanku za skrajno reformatorske. Ljubitelji stare zanimive instrumentalne glasbe bodo imeli zopet priliko občudovati to glasbo, ki je tako silno vplivala na njen nadaljnji razvoj. Poslušali bomo skladbe skladateljev Myslivečka, Jiránka, Stami-tza in Mozarta, ki jih bodo izvajali gg. Jeraj, Müller, Svetel, Korošec in Suferšič. Vstopnice po društveni ceni (Din 2.—, 4.— in 6.—) na razpolago v trafikci Pugelj, palača pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Igralno osebje Rokodelskega doma do vpri-zorilo v nedeljo 24. t. m. Gogoljevo pustno komedijo »Zenite«. V igri, ki je polna smeha, nastopijo znani komiki, ki bodo pripomogli, da bo Gogolje-vo delo imelo popoln uspeh. Pričetek igre je ob pol 8. uri zvečer.

Nov esperantski tečaj za začetnike se bo pričel drevi ob pol 20 v šentjakovski šoli, kjer se bo vršilo kratko predavanje o esperantu in se bodo zainteresirani vpisali. Učnina mesečno Din 20., za di-jake Din 10. — Tečaj se bo vršil dvakrat na teden po eno uro.

Stalna omizje gostilne »Bončar« na Sv. Petra cesti št. 41 je darovalo mesto cvetja na krsto.

Stalna prosveta ima drevi ob 8 v Jugo-slovanski fiskalni sejo.

pok. prof. gosp. Antona Lenarčiča za »Pomožno akcijo« mestne občine Ljubljanske Din 560.—

V mestni klavnici ljubljanski se bo v sobo-to, 23. t. m. ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašičje meso.

tudi Gide marsikoga odbil, medtem ko bo njegovo delo v drugih, duhovno bolj kompliciranih naravah našlo močan odmev kot podoba njihovih ne samo najbistvenejših in najbolstnejših, marveč tudi naj-ljepsih življenjskih doživetij.

»Tesna vrata« so eno izmed poslednjih zrelej-ših, a tudi najznačilnejših pisateljevih spisov. Roman nam predstavlja ljubezensko zgodbo, a ne v običajnem smislu, marveč kot izredno zanimivo in močno doživljelje spora nad erotiko in odgovorjo in to ne kot etičen, marveč kot religiozen problem. Ljubita se fant in dekle, Jérôme in Alissa, in njuna ljubezen je vsa lepa, čista in poštena, nič ni v njej nedovoljenega. In vendarle trpi Alissa zaradi nje silne muke, dasi tukaj niso misljene »ljubezni ra-ne«, ki tudi njej kakor nobenemu ljubečemu srcu niso prihranjene, marveč gre tukaj za globlji du-hovni razkol. Alissina duša ljubi fanta, a še bolj ljubi Boga, in oboje — se ji zdi, ne more zdru-žiti, zakaj v njej živi in se bori za zmago religi-oznost Pascalova. Ikaršna se je razodela v izpovedi tega velikega religioznega pisatelja: »Nič, kar ni Bog, ne more izpolniti mojega pričakovanja.« To je tudi veliki nemir njenega deklisklega srca, nemir, ki jo kljub vroči in strašni in do konca nezmanjša-ni ljubezni do fanta vendarle vodi v odpoved za-radi nebeškega kraljestva, zaradi svetosti. Tako je pričujoči roman povest ljubezni, a tudi zgodba o žrtvi, odnovebi in duhovni službi človekovi, povest o zemeljski ljubezni, ki se je darovala nebeski ljubez-ni. Zato francoski kritik Ramon Fernandez imenuje ta roman »tragedijo čiste duše, čisto zmagoslavje duše.«

Roman pa ni nič manj zanimiv po svoji umet-niški strani. Delo je od začetka do konca silno dramatično napeto, saj se rati in iskanje Alissine duše dvigata vedno višje in končnemu zmagoslavju. Pisatelj z izrednim psihološkim darom sledi drami njene duše. Nič manj popolno pa ni podan lik Jérôme in ostalih, katerih življenje in usoda sta vpleteni v celoto povesti. Prav kompozicija je ena izmed najbolj mojstrskih pisateljevih potez. Dasi je povest zgrajena razen iz pripovednih odlomkov tudi še iz pisem in Alissinega dnevnika, je vendar tudi kot zgodba in epična celota čudovito enotna in ubrana. Končno ne smemo pozabiti pisateljevih odličnih stilističnih sposobnosti. Njegov jezik je svež in zanosen, poln čudovito posrečenih pesniš-kih primer in podob ter stavnih ritmov, tako da

Policijska statistika - tudi zrcalo Ljubljane

Ljubljana, 21. jan.

Sedaj je čas raznih in vseh mogočih statistik. So take statistike, ki razveseljujejo človeka, pa tudi take, ki ga žaloste, statistike, ki kažejo lepe napre-dke in v dobrem, pa statistike, ki kažejo nazadovanje, zopet so statistike, ki kažejo napredek v slabem ali nazadovanje. O statistiki, ki jo je izdelala ljublj-an-ska policija o svojem delu za l. 1931, moremo reči, da bi Ljubljana sicer izkazala lepše podatke, namreč, da bi zelo nazadovala po številu svojih slabih dejanj, vendar pa se da priznati, ko smo že navajali vsako-letnih kriminalnih statistik, da v tem oziru Ljub-ljana ni preveč napredovala in da letošnja statistika izkazuje v nekaterih slučajih celo manj prestopkov in pregreškov, kakor druga leta. Vedeti je treba namreč, da se je lani ljubljanska policija zelo pre-organizirala in da bolje funkcionira. Kjer pa je šte-tilo prestopkov in pregreškov naraslo, tam je iskati vzroka pač v povečanem številu prebivalstva, v ostrejši gospodarski krizi, ki tudi v pliva na krimi-nal in deloma tudi v padcu morale, kar je zopet ozko zvezano z naraščajočo brezposelnostjo in dru-gimi pojavi.

Vseh oseb je bilo lani aretiranih in prevedenih na policijo 2350, od teh je bilo 336 žensk. Deželnemu sodišču je lani policija izročila 401 osebo, okrajnemu sodišču pa 408, drugim oblastem je izročila 368 oseb, v svobodo pa jih je izpustila 1173. Stražniki so lani zaradi raznih kaznivih dejanj podali 12.552 ovadb. Pri dežurnemu uradniku na policijski stražnici pa je bilo podanih 4766 ovadb.

Zaradi javnih nasilstev je bilo ovađenih 32 oseb. Zaradi prestopkov javne morale 11, zaradi umorov in delomorov 5, zaradi telesne poškodbe 203, zaradi požigov 5, zaradi ropov 17, zaradi tatvin 1486, zaradi poveljev 70, zaradi goljufij 188, zaradi zločinov proti nerojenim življenjem 11. Prestopkov proti javnemu redu in miru je bilo 162. Proti javnim napravam 3, proti uradni dolžnosti 27, proti varnosti zdravja 1, proti telesni varnosti 28, proti varnosti imetja 477, proti javni varnosti 11. Zaradi vlačugarstva 207, za-radi beračenja 136. Prestopkov zakona o posesti in nošenja orožja in streliva je bilo 35, prestopkov zla-silnih predpisov 173, prestopkov cestnega policijske-ga reda 3967, prestopkov prevoznikovega reda in avtomobilskih predpisov 1789, prestopkov krošnjar-skega zakona je bilo 89.

Škoda, ki so jo zločinci, to se pravi roparji, ta-tovi, vlomilci, poverljajci in goljufi povzročili, je lani znašala skupno 1.988.000 Din. Policiji se je po-srečilo, da je povrnila oškodovancem skupno premo-ženja za 1.069.000 Din. Policija ima v evidenci škodo, ki so jo povzročili znani storilci, pa je še niso vrnili v skupnem znesku 271.000 Din. Neznani storilci pa so povzročili skupno škodo za 647.000 Din, ki seveda ni povrnila.

Lani je bilo iz Ljubljane v pristojne občine od-gnanih 312 oseb, izgnanih pa 53 inozemcev. Samu-umorov je bilo lani 21, poskušanih samoumrov pa 28. Raznih nezgod je bilo 196. Policija je posredovala pri 37 požarih.

Lani je policija karnovala 6518 oseb. Od teh je plačalo denarno kazen 4400 oseb v skupnem znesku 206.000 Din. — Mestni magistrat je od tega prejel 124.000 Din, občina Moste in Vič, Zg. Sika, Oblastni cestni gradbeni vzdrževalni fond in pa državna bla-gajna 82.000 Din.

Policija je lani obravnavala skupno 216.988 spisov. Npravnstvenih spraveval je bilo izdanih 1231, novih potnih listov je bilo izdanih 2593, podaljšanih in vidiranih je bilo 2944, orožnih listov je bilo iz-danih 118. Ljubljanci so imeli po policijskih po-datkih 816-krat dvomljivo srečo, da so uživali vse

Surov napad na stražnika. Prednočnim se je na Dolenjski cesti izvršil surov napad na straž-nika. Neki surov človek je kar na lepem napadel 33 letnega stražnika Ivana Pucharja, stanujočega v Vipavski ulici 6, ga z nožem sunil pod levo oko in ga zelo nevarno ranil. Stražnik se sedaj zdravi v bolnišnici. Ime napadalec je policiji znano.

Dva ponesrečena z zlomljenimi nogami. Ljubljanska bolnišnica je poleg nekaterih drugih ponesrečenec sprejela še dva, ki sta si zlomila noge. Prvi je 20 letni sin posestnika Franc Kotnik iz vasi Vrhovlje 3 pri Ratofah pri Kamniku. Ta se je pri sankanju zaletel v smreko in si zlomil levo nogo. — Drugi ponesrečenec je 51 letni posestnik Alojzij Zuft iz Stange pri Trebeljevem. Predveč-rajšjim so v gozdu podirali drevesa in se je pri tem delu podrla bukev na Zuffa ter mu zlomila desno nogo.

nudi izreden umetniški užitek vsakemu, kdor je ohranil tudi še danes, v času vedno večjega po-plitvenja in povsakdanjenja jezika, živ čut in smi-sel za lepoto — besede.

France Vodnik.

PREDSTAVA AKADEMIKOV V ROKODELSKEM DOMU.

Prejšnjo nedeljo so priredili akademiki iz stolne kongregacije v Ljubljani Scheriflovo vojno dramo »Konec poti«. Prireditelj je posvetilo mnogo povabljenega občinstva in še drugi obiskovalci, tako da je bila obširna dvorana gosto zasedena. Hvale vredno je, da si ta skupina akademikov že od nekdaj izbira res uprizaritve vredna dela. Tudi to pot si je izbrala delo resne in težke vsebine, ki s svojo tehtnostjo in živo neposrednostjo sega v misljenje in čustvovanje rodu, ki je sam okusil grozoto vojne ali pa čuti njene posledice. Vrsta vojaških — prav za prav človeških tipov — odkriva svojo čustvenost tik pred obličjem smrti in kaže svoj nepokriti obraz. Za tako delo treba seveda zrelih umetnikov, kakor smo jih videli v uprizaritvi igrice v Narodnem gledališču. Akademiki pa so pokazali predvsem svojo resnobo, poleg tega pa tudi upodobili mnogo trenutkov, ki so vredni pri-znanja. Vodstvo igre je imel akademik g. K. Faga-nel, ki je sam tudi dober in preizkušen igralec. Nje-gova režija je bila skrbna glede na sceno in celotno občutje igre — sam je tudi dovolj izrazito igral poveljnika Stanhopa. Tudi nekatere druge vloge so bile bodisi že po naravni individualnosti igral-cev ali njihovi igralski spretnosti dovolj dobre — seveda brez dovršenega Osborna se ta gra ne more popolnoma uveljaviti. Celotna igra je nepre-stano rasla in je bila na koncu na višku. Zelo smoteno se je uveljavil simbolični transparent v začetku in na koncu. Igra je premagala občinstvo — in to je gotovo uspeh. Ob tej priliki bi si do-voľil majhno pripombo pri takih resnih prireditvah. Morda se to goji iz navade, da k takim igram — sploh k večernim predstavam — zahajajo otroci, ki bi morali biti ob tem času doma. Tako občinstvo nima od igre ničesar drugega, kakor da uveljavi svojo pravico do radovednosti, moti resne ljudi in jemlje prireditvi resnosten značaj. Pred takim majh-nim občinstvom tudi diletantskim igralcem ni pri-jetno.

F. K.

»blagodat« podaljšane policijske ure v gostilnah in kavarnah, razne koncerte, veselice in podobno.

Novih avtomobilov je bilo lani prijavljenih 120, od teh 80 osebnih, tovrstnih pa 40, novih motornih koles je bilo prijavljenih 34. Odjavljenih avtomobilov je bilo 80, motornih koles pa 22. Konec leta je bilo v Ljubljani registriranih 427 osebnih avtomobilov in 195 tovrstnih ter 252 motornih koles.

Lani so Ljubljanci izgubili raznih predme-tov in denarja v vrednosti 286.000 Din. Najdenih pa je bilo 416 predmetov v vrednosti 84.000 Din. V 120 slučajih je mogla policija vrniti najdene predmete lastnikom in jim tako prihraniti okoli 88.000 Din škode.

Na novo se je lani prijavilo policiji za bivanje v policijskem okolišu 31.708 oseb, odjavilo pa se jih je 26.136. Po teh podatkih bi torej Ljubljana na-rasla lani za 5572 oseb. Vpoštevali pa je treba, da se mnogo oseb, ki se izselijo iz Ljubljane, ne odjavi. Ti so povečini tujei. Zglaševalni urad je lani izdal 59.209 naslovov, od teh raznim zasebnim strankam 5062, raznim uradom pa 54.147.

Zaradi vlačuganja je lani policijski zdravnik pregledal 257 žensk, 18 žensk je bilo oddanih v pri-silno delavnico.

Kriminalna razvidnica in tehnični odsek ljub-ljanske policije imata sedaj v evidenci 96.504 zlo-čince iz vseh dežel. V kartonih po vrstah zločinov je v evidenci 24.171 zločincev. Daktiloskopičnih listov pa ima policija 6426. Posameznih odtisov prstov za minidaktiloskopijo ima policija 23.250. Na novo je bilo lani daktiloskopiranih 618 zločincev, na novo fotografiranih pa 980. Kartonov za evidenco izvrše-nih deliktov in uradnih predmetov ima 57.584. Kar-tonov za posamezna znamenja pa 31.102. S pomočjo daktiloskopije je bilo lani ugotovljenih 77 zločincev. Lani je imela policija v rokah 8 zločincev, ki so se izdajali pod napačnimi imeni, ki pa so bila ugotov-ljena z daktiloskopijo. Policijski pes je trikrat za-sledoval zločince. Končno naj omenimo še policijski dnevnik, ki izhaja dnevno v 360 izvodih. Lani je izšlo skupno 288 števk s 74 prilogi in skupno 177.680 izvodov.

O tujkem prometu v Ljubljani smo že letos prinesli izčrpano poročilo.

Taka je bila lani Ljubljana dobi in slabi luči, kakor jo odseva zrcalo policijske statistike.

Občina in gospodarska kriza

Predavanje gosp. župana dr. Dinka Pua

Ljubljana, 21. jan. 1932.

Danes zvečer je predaval v okrilju Trgovskega društva »Merkur« ljubljanski župan dr. Dinko Pue o temi: »Občinska in gospodarska kriza«. Predava-telj je uvodoma pozdrvil predsednik društva dr. Fran Windischer. Nato je govoril dr. Pue, ki je uvod-oma omenil, da je njegovo predavanje predvsem informativno. Poudaril je pomen sodelovanja gos-podarskih krogov pri upravi mestne občine ljubljanske in povedal, da je kritika imela pri presojanju ljub-ljanskih občinskih razmer dovolj prostosti, zlasti ker je morala pri drugih zadevah prevladovati disci-plina. Omenjal je koliko je Ljubljana narasla v zadnjih treh letih in da se s tem gibanjem ne da primerjati predvojna doba. Izjavil je svoje prizna-nje prejšnjim občinskim upravam, med katerimi je uvodoma navedel županovanje dr. Periča in komi-sariat Mencingerjev. Povedal je, da je Peričevo žu-panovanje prineslo novo življenje. Princip, ki mora obveljati je, da so občine podlaga vsemu gospodar-stvu višjih edinic. Ljubljana je središče slovenskega naroda in ima zato še posebne naloge njena občins-ka uprava. Posegel je tudi v zgodovino in poudaril slovenstvo ljubljanskega meščanstva.

Občinski proračun 1932 kaže v primeri z le-tom 1914, da smo tam kot leta 1914. Tedaj je znašal občinski proračun z izrednimi izdatki valoriziran po valutni pariteti ca. 20 milj. Din, sedaj pa znaša 48 milijonov. Izdatki za prenesen delokrog so znašali 1914 12.000 kron, l. 1932 pa 5 milj. Din. Izdatki za centralno upravo so znašali 1914 0,5 milj. kron, 1932 pa 8,4 milj. Din pri tolikem naraščanju poslov. Za socialno skrb je bilo izdanih 1914 3,3 milj. kron, 1932 pa 6,5 milj. (Op. ur.: Izvajanja g. župana, ki so bila podprta z navajanjem, da ima Ljubljana še enkrat več prebivalcev kot tedaj, niso točna in zato marsi-kaj ne drži. Kajti Ljubljana je štela l. 1910 42.000 prebivalcev, sedaj pa okoli 60.000. Prebivalstvo se torej ni podvojilo, pač pa ljubljanski proračun.) Gle-de posojil je navedel g. župan, da je bilo pred vojno 10 milijonov kron dolga, sedaj pa je dolga 129 mi-lijonov Din. Nadalje se zdaj posojila hitreje odplaču-jejo in izdatkeje kot prej. Cela vrsta povojnih posoj-il (v znesku 45 milijonov Din) bo vrnila do le-ta 1943. Doklada je znašala pred vojno 35%, sedaj pa znaša, ker je ni mogoče diferencirati, 50%.

Končno je govoril g. župan o gospodarski kon-junkturi in krizi. Pri tem je izrazil svoje mnenje, da se le preveč eksperimentira brez sistema v upra-vi, bilo pa bi bolje, če bi bila zagotovljena stalnost. Tako n. pr. smatra kuluk za neprimadna našim razmeram, toda sprejeti smo ga morali. Tudi glede principa varčevanja je mnenja, da ni povsem dober, da, celo napačen. To se zlasti vidi pri investicijah, katere popolnoma prenehajo in s tem vzamejo toliko zaslužka, in redukcijah, ki samo povečujejo število brezposelnih in postružujejo gospodarsko krizo. Mne-nja je, da je treba dokončati začeta dela in pa na-jemati investicijska posojila v produktivne svrhe. Kajti taka posojila niso v škodo.

Gospod župan se je tudi izrazil proti kampa-nji, ki hoče, da bi se prepovedale zabave in plesi. Toda te prireditve dajejo denar za podoro re-vežem in so prav za prav prilika bogatejšim ljudem, da zapravijo svoj denar. (Op. ur.: Gosp. župan gle-da-je te zadeve preveč z utilitarističnega stališča in so bile morda bolj njihove besede izrečene v do-brem namenu, da prisotni publiki dajemo, kako je v njih interesu, če na prireditvah z zapravljanjem pomagajo revežem. Mi smo že večkrat povedali svoje mnenje o tem in nas tudi to ne more spremeniti.) Zaključujoč svoja izvajanja je navedel pomen opti-mizma v presoji bodočega razvoja gospodarskih dogodkov in dejal: »Nič bati se!«

Za njegova izvajanja se mu je zahvalil zopet dr. Windischer, ki je ugotovil, da se tudi v naši gos-podarski krizi obračajo razmere na bolje in da je treba obdržati dovolj poguma za bodoče delo.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Roden-stock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

iofoodd. ... goslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Kulturni obzornik

ANDRÉ GIDE: »TESNA VRATA«.

Iz francosčine prevel Božo Vodušek.

»Tesna vrata« nam prvič v slovenskem pre-vodu (Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjižgar-ne) predstavljata enega najpomembnejših pripoved-nikov sodobne francoske književnosti. Pisatelj André Gide pomeni namreč obenem s pisate-ljem F. Mauriacom in še nekaterimi drugimi vrhu-nec današnje francoske proze. Razen velike for-malne spretnosti in stilistične popolnosti je zanj značilno življenjsko pojmovanje umetnosti, katera je pri njem vedno le izraz in podoba notranjega duhovnega iskanja in prizadevanja za resnico. O tem pričajo vsa mnogostevilna pisateljeva dela, ka-tera najde čitatelj našeta in tudi na kratko ozna-čena v informativno-kritičnem uvodu, ki spremlja slovenski prevod »Tesihi vrat«. Zato jih tu ne bom našteval še posebej. Omenim naj le, da je pisatelj-ski razvoj Andréja Gide-a šel v smeri od umet-niškega subjektivizma vedno bolj k objektivnosti, vendar ne v smeri naturalizma, marveč v smislu nekakšnega duhovnega realizma, kjer se zunanji svet zgodbe in pripovednega ozadja še vedno druži in prepleta z izredno poglobljenim psihološkim od-krivanjem človeške notranjosti. Vendarle pa pisa-te-lju psihologija ni sama sebi namen, marveč ga pred-vsem zanima etični problem, dobro in zlo, duh in telo, religija in narava. Toda po tej strani je Gide glasnik tragičnega človeka, dramatičnega in raz-klanega, in zato so njegova dela po vsebini večkrat tako nasprotna si značaja, kakor pač tak človek vedno omahuje od enega do drugega pola svoje notranjosti. Zdi se, da pri njem eno delo pobija drugo, kar pa ni točno, zakaj to so le skrajnosti enega in istega nemirnega, iščočega in borečega se duha. Kdor ni sam v sebi razklan in kdor ne nosi radi tega v sebi vseh skrajnosti duševnega nemira, ta bo le težko razumel pisatelja, čigar primer nam na novo potrjuje staro resnico, da postaja za člo-veka notranji življenjski konflikt tem silovitejši in tragičnejši, čim večja in brezkompromisnejša so njegova moralna prizadevanja. Res pa je, da du-hovna mera takšnih ljudi ne more nikoli postati vzor in vzgled za večino povprečnih ljudi. Zato bo

Dnevna kronika

Cenjene naročnike, ki utegnejo imeti še kak zaostanek na naročnini za »Slovenca« na račun leta 1931, vljudno vabimo, da istega poravnajo najkasneje do konca tekočega meseca in obenem prilože temu znesku vsaj še naročnino za januar 1932, da si s tem zagotove redno prejemanje lista tudi v februarju in dalje. — Oni p. n. naročniki, ki hočejo biti obenem deležni ugodnosti razpisa o podporah za slučaj smrti vsled nezgode, pa morajo plačevati naročnino tako, kakor predpisuje zadevna določba v razpisu.

Lep zgled delavske solidarnosti

Maribor, 21. januarja.

Pred kratkim smo poročali, da je odpustila Tovarna za dušik d. d. v Rušah 86 delavcev zaradi pomanjkanja dela. Včeraj nam je vodstvo tovarne sporočilo, da je ostalo delavstvo, ki ima še službo, tem 86 odpuščenim delavcem omogočilo, da so zopet prišli do kruha in sicer na ta način, da je delavstvo sklenilo, da se mu znižajo delovne ure, tako da bo tovarna lahko obdržala do 31. marca odpuščen delavstvo.

Koledar

Petek, 22. januarja: Vincencij in Anastazij, mučenca.

Osebnosti

— Za pomočnika ministra za trgovino in industrijo je imenovan glavni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani in narodni poslanec g. Ivan Mohorič. — Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava v Ljubljani je dovolila Potokarju Polikarpu, pristojnemu v občini Radeče, okraj Krško, izpremembo rodbinskega imena Potokar v Tavčar in rodbinskega imena Brūs, pristojnemu v mestu Ljubljana, v Sušnik.

Ostale vesti

— Razpis književnih nagrad. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu razpisuje natečaj za književne nagrade, in sicer: a) 4000 dinarjev za roman; b) 3000 dinarjev za zbirko novel; c) 3000 dinarjev za zbirko pesmi; d) 3000 dinarjev za zbirko esejov; e) po 500 dinarjev za novelo, pesem in esej. — Za te nagrade lahko tekmujejo jugoslovanski avtorji z neanonimnimi, izvirnimi deli, ki so napisana v srbohrvatskem ali slovenskem jeziku in ki so bila tiskana med 1. januarjem 1928 in 31. decembrom 1931. Dela z dokazom o času, ko so bila izdana, vred, je treba dostaviti jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu (Zrinjski trg 11) najkasneje do 29. februarja upolne. Ocenjevalni odbor Jugoslovanske akademije bo po členu 6 pravilnika odločil o razdelitvi nagrad do letne svečane seje, na kateri bo proglasil rezultat tekmovanja. Nagradjena dela ostanejo v vsakem oziru last avtorja. Nagradjenec je dolžan v slučaju nove izdaje nagradjenega dela na vidnem mestu označiti, da je njegovo delo nagradjeno s književno nagrado Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v letu 1932.

— Z revolverskim strelom pogodil prijatelja. Na Silvestrovo je bila v vasi Natrinšču pri Zagrebu v neki gostilni zabava, na kateri so med drugim tudi streljali. Na zabavi sta bila tudi kamnoseki pomočnik Rudolf Grah in njegov prijatelj Valent Hrastinski. Grah je imel revolver in je z njim streljal. Naenkrat pa se je sredi streljanja Valent prijel za nogo in padel na tla. Naslednji dan so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je pri zashanju povedal, da ne ve, kdo je streljal nanj. To je zvedelo orožništvo in začelo poizvedovati. Zaznali so tudi Rudolfa Graha, ki je priznal, da je z repetirsko pištolo oddal nekaj strelcev v zrak, in ko je spuštal roko, se je revolver slučajno še enkrat sprožil in strel je zadel Valenta v nogo. Rudolf je naprosil Valenta, naj ga nikar ne naznani, ker mu bo plačal vse stroške v bolnišnici in ostalo. Graha so aretirali in se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

— Natečaj. V IV. pehotno podčastniško šolo »Kraljice Marije« v Zagrebu bo sprejelih 1. maja t. l. večje število kandidatov. Reflektanti morajo biti naši državljani, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dalje morajo biti zdravi in za vojaško službo sposobni ter pisnimi. S katerimi dokumenti je opremiti lastnorodno pisne in pravilno kolkovane prošnje, ki jih je poslali najkasneje do 20. aprila poveljstvu gori navedene šole, je razvidno iz službenega vojnega lista št. 2/1932, ki je interesantom na razpolago pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

— Poročilo za Blok (Novavas): Na Blokah imamo še vedno 25 do 30 cm snega, tako da je smuka dobra. Temperatura: —4°C. Pričakuje se v teku 2 dni nov sneg; ker bo zapadel na staro podlago, bo smuka izvrstna. Dohod na Bloke: preko Rakeka do gostilne Lud. Modic na Bloški Polici, kjer se dajo potrebne informacije ter se na željo preiskrbi tudi prevoz do Novevasi za več oseb brezplačno, sicer pa od osebe Din 5.— do 10.—. Direkt. na zveza: dnevno izpred Češnovarja na Dol. cesti z 2 in pol urno vožnjo do Novevasi. Vremenska poročila in druge informacije kakor o prenočitvah itd., daje Milan Modic, Novavas pri Rakeku.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 21. januarja 1932 ob 7 zjutraj: Barometer 774 in pol mm, temperatura —8°C, vreme jasno, veter severozapadni. Sneg, višina 35 cm, vrsta: sreč. Smuka idealna, skakalnica uporabljiva, sankališče uporabno. Izgledi za nedeljo: odlični.

— Nesreča na lovu. Pod tem naslovom smo 17. t. m. objavili notico, na katero smo prejeli sledeče pooblastilo: Lovišče v okolici Dvorske vasi, v katerem se je zgodila omenjena nesreča, se nahaja v našem zakupu. Ugotavljamo, da v notici navedeni Debeljak Franc iz Dvorske vasi ni upravičen do izvrševanja lova v našem revirju in da tudi mi nismo priredili navedenega ne nikakega lova. Vred tega ne gre torej za nesrečo, katere bi se pripetila pri zakonitem izvajanju lova. — Uprava Oskar Koslerjeve graščine, Ortnek.

— Umrl mož, ki se je udeležil bitke pri Visu. V Baški Vodi pri Makarski je umrl zadnji udeležene bitke pri Visu Ante Cvitanović, star 88 let. V bitki je bil Ante na admiralski ladji »Princ Evgen«, ki je sodelovala pri potopitvi italijanskih ladij »Aflondatore«, »Re D'Italia« in »Persano«. Ante je rad pripovedoval, kako podlo so se obnašali Italijani po bitki. Klicali so naše mornarje na pomoč, ko so se potapljali v morju; ko so jim prihiteli na pomoč, so jih napadli z noži. Ante se je s svojimi tovariši zaoblubil, da poromajo na Trsat, če bodo premagali Italijane. To svojo obljubo so tudi izpolnili. Ante je do konca svojega življenja izvrševal svojo obljubo.

— Utonil pri sankanju. V Belem Brdu pri Osijeku se je vaška mladina sankala na starem zamrzlem rokvu Drave. Eden izmed njih, Lazo Savič, je bil posebno drzen, kar ga je pa stalo življenje. Z najvišje točke hriba nad Dravo se je spustil nizdol. Ko pa so sani zavozile na zmrzljeno površino Drave, se je naenkrat vdrl led in nesrečni deček je s sanmi vred izginil v valovih.

— Pri tolčišču, pretinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in črev in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavnih zagotavlajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Najstarejši Banjalčan umrl. Te dni je umrl v Banja Luki 116 letni Ilija Cosić. Njegovo dolgo življenje je bila ena sama nepretrgana vrsta trpljenja in udarcev. Oženil se je dvakrat in imel skupno 12 otrok. Hčerke so mu zgodaj pomrle, sinovi so na vsi padli v svetovni vojni.

— Mrtvo truplo na plavalnem ledu. Te dni je neki novosadski policist opazil na ledeni plošči, ki je plavala po Donavi, temno liso. Po natančnejšem opazovanju je spoznal, da je lisa človeško truplo. Takoj je sklical nekaj ribičev, ki so stopili v čoln in zaveslali proti ledeni plošči. Toda mali čoln je radi valov, ki jih je povzročil mimo vozeči parnik, sam zašel v stisko in se je komaj rešil. Truplo pa je med tem padlo s plošče v Donavo.

— Ciganski napad z nožem. 28 letni delavec Franjo Skrlin je delal v gozdu pri vasi Bistra v bližini Zagreba. Naenkrat sta se od nekod pojavila dva cigana, ki sta brez vsakega povičja navajala nanj. Eden ga je udaril s kolom po roki, ki jo je zastavil v obrambo, tako da mu je strl kost. Drugi na je Skrlina s tako silo udaril s kolom na glavi, da mu je počila lobanja. Nato sta nanadalec pobegnila. Skrlinovi tovariši so šele čez del časa našli svojega nesrečnega druga v krvi in so ga takoj preneljali v zagrebsko bolnišnico, vendar je le malo upanja, da bo okrevl.

— Za Vašo pisarno, trgovino ali dom rabite ob novem letu praktičen koledar. Priporočamo Vam: Tedenski beležni koledar za leto 1932 na finem papirju, primeren za na mizo ali na steno. Cena Din 10.— (mesto Din 12.—). Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Jesenice

Obletnica velikega požara. V teh dneh se starejši jeseniški delavstvo spominja na velikiški požar pred 25 leti, ko je na dan 21. januarja upelili dve tretjini takrat obstoječe tovarne. 21. januarja je bila takrat nedelja in delavci, ki so delali ponoči, so imeli ob treh zjutraj delopust ter odšli domov. Dobro pol ure za tem pa je izbruhnil ogenj, ki je uničil vsjo takratno žebeljarno, čišarno, zavijalnico in še mnogo drugih objektov. Vlada je hud mraz, tako da so bili hidranti zamrznjeni in je požarna bremba mogla uporabljati le vodo iz Save, oziroma iz dotoka v tovarno. Zanimivo pri tem pa je to in posebno za današnje hude čase, ki jih preživlja delavstvo zelo značilno, da zaradi tega požara pred 25. leti ni bil niti en sam delavec odpuščen od dela niti ni bil nobeden brezposeln, ker so vse porabili pri drugih delih. Le akorderji so bili nekoliko prikrajšani, vse drugo pa je šlo svojo redno pot. Ko so par dni nato ugotavljali škodo, ki jo je povzročil požar, se je pripetila nova nesreča, ki pa je zahtevala človeške žrtve, medtem, ko pri požaru ni bil nihče poškodovan. V Martinari je delavec Strgar vrgel v Martinovo peč konec železne cevi, o kateri pa ni vedel, da je ta napolnjena z vodo. Ko je cev priletela v topečo se železo, je seveda takoj nastala eksplozija, iz peči je bruhnil ogenj in ubogi Strgar je bil namah spremenjen v živo baklo. Seveda je vsled opeklin kmalu nato umrl. Starejši Jeseničani se še spominjajo, kako hud mraz je bil takrat, ko so ponesrečenega nesli na pokopališče.

Dravljje-Zgornja Šiška

Blagoslovitev šole preteklo nedeljo. Pobožno se je sklanjala jugoslovanska trobojnica izpod krova visoke nove šole. Bil je lep domači praznik: blagoslovili smo oltar za šolsko službo božjo, blagoslovili tudi celo zgradbo nove šole. Brez kartonskih vabil, brez razglasov, da, brez pritkravanja se je zbrala po pobožni svečanosti domača družina: šolska mladina s svojimi predstojniki, njeni starši, prijatelji in verniki naše sosesčine. Blagoslovitev je izvršil naš kaplan in katehet g. Poje, asistiral sta mu dva gg. prefekta iz školovih zavodov, tudi naša kateheta. K slovesnosti je pred blagoslovitvijo govoril blagoslovitelj in izrazil svoje posebno veselje, da je naša mladina dobila za novo leto tako izredno darilo, za katero ga zavidajo lahko vsa ostala slovenska mladina, pa tudi za odrasle sosesčane bo novi oltar brez dvoma v izredno okrepitev krščanskega in krepkega življenja. Po blagoslovitvi oltarja so blagoslovili tudi šolo in vse njene prostore. Oltar je postavljen na koncu največjega hodnika 2. nadstropja. Je kamena imitacija iz betona in tvori pravi lep zaključitev obširnega hodnika in je v pravi okras šole z ostalo njeno notranjostjo vred. Zaenkrat se vrši služba božja vsako nedeljo ob pol 9 in to samo med šolskim letom, da se bo treba na vsak način izpolniti tako, da se bo vršila tudi med počitnicami; saj je mladina takrat še bolj potrebna verskih vaj kakor med šolskim letom. Mnogo govori tudi dejstvo, da šteje naša občina že nad 4000 duš in je brez lastnega dušnega pastirstva — v ljubljanskem predmestju. — Glede kritja stroškov za novi oltar, ki znašajo nekaj nad 8000 Din, je nastopilo neko nesoglasje med kraj. šolskim odborom in občinskim odborom. Vendar je gotovo edino to, da se je znovim oltarjem in nedeljsko službo božjo občanom neverjetno ustreglo, tako da se bo ta znesek z lahkoto zbral, če bo občinski odbor ostal pri svojem negativnem sklepu, s katerim se bo samo zopet za korak oddaljil od svojih občanov.

Maribor

Proračun mariborskega cestnega odbora V znamenju štednje in krize - Zmanjšanje doklad na neposr. davke

Maribor, 21. januarja.

Te dni je bil razposlan osnutek proračuna mariborskega cestnega odbora na posamezne občine odbora poslovnega okoliša in v prihodnjih dneh bo razgrnjen javnosti na vpogled v uradnih prostorih na Koroški cesti. Osnutek proračuna upošteva sedanje težke čase ter vsebuje v postavkah le najnujnejše tekoče potrebe, ki so dosegle skupno svoto 9.600.264 Din, dočim znašajo dohodki skupno 5.839.746 Din. Potrebščine se razdele na sledeče posamezne postavke: Upravni in pisarniški stroški 87.960 Din. Izdatki za pomožno osebje, to je za cestarje, cestne nadzornike in uradništvo skupno 726.771; od te vsote odpade za uradništvo centralne pisarne (2 inženjerja in 2 uradnika) 80 tisoč 460 Din. Najvišja je postavka za materialne izdatke za vzdrževanje banovinskih cest in sicer znaša 3.662.285 Din. Postavka za preureditev in obnovitev banovinskih cest predvideva 100.000 Din za ureditev ceste na Pobrežje. Za nove cestne gradbe je predvidenih 3.070.000 Din in sicer so vpoštene ceste Sv. Peter—Ložane, Reka—Sv. Arah II. del in Sv. Benedikt—Lomanose. Za okrajno cestno upravo (za upokojece in sejinje) je predvidenih 130.272 Din, prispevki občinam za vzdrževanje in gradnjo občinskih cest 472.000 Din, amortizacija in stroški posojil 1.000.358 Din, gradbeni skladi 350 tisoč dinarjev; skupno torej 9.600.264 Din. Za postavke: vzdrževanje dovoznih cest, upravni in ma-

terijalni izdatki za vzdrževanje istih, rekonstrukcija in gradnja banovinskih cest, zavarovanje in zaščitne naprave, odkup zemljišč izdatki niso predvideni.

Dohodki odbora se stekajo iz sledečih postavk: Pri banovinskih cestah 1.014.500 Din, prispevki banovine za vzdrževanje banovinskih cest 1.358.246 Din; banovina prispeva za vzdrževanje samo 40%, ostalih 60% pa okraj sam. 50% prispevek banovine za nove gradbe predvideva 1.585.000 dinarjev dohodkov, gradbeni skladi 1.085.000 Din, preostanek iz leta 1931 na neizplačanih okrajnih dokladah 440.000 Din, dohodki iz naloženih glavnih 8000 Din, razni drugi dohodki iz naloženih gradbenih skladov 322.000 Din. Skupno znašajo dohodki 5.839.746 Din. Primanjklaj v znesku 3.760.500 Din se bo kril z donosom okrajne cestne doklade na neposredne državne davke. Doklada bo znašala v tekočem letu 30%, dočim je znašala v preteklem letu 32%.

Omenimo še, da znaša skupna dolžina vseh pod upravo mariborskega odbora spadajočih cest 348 km 40 m; od tega odpade na banovinske ceste I. reda 90 km 438 m, na banovinske ceste II. reda 256 km 390 m, na dovozne ceste I km 212 m. Po zadnji naredbi ministrstva je odpadlo pod občinsko upravo 40 km 451 m bivših okrajnih cest. — Proračunski osnutek pride predvidoma v prvi polovici v razpravo pred plenarno sejo cestnega odbora.

Težka nesreča mariborskega trgovca. Trgovca Alojzija Ussarja iz Maribora je zadela na poslovnem potovanju v Slov. gorah težka nesreča. V bližini Vel. Nedelje je padel na ostrem ovinku iz avtomobila ter zadobil težje poškodbe in pretes možganov, da je šele v mariborski bolnišnici, kamor so ga nemudoma pripeljali, prišel k zavesti.

Kranj

Odlična noviteta na kranjskem odru. Znana in vse pozornosti vredna so prizadevanja Ljudskega odra v Kranju, ki si je v početku sezone zastavil nalogo, da na ruševinah preživele pojavnice neizbrane in plehke dramatike vzpostavi v vsej njeni pravi in resnični vrednosti pravo ljudsko igro. Ljudski oder v Kranju skuša biti provinci to, kar naj bi gledališče prestolnici. Pri upoštevanju in v izbiri del, ki naj se igrajo na novem odru, je bila gladko odrinjena na breg plehka, plitva — čeprav ponekod zelo priljubljena — operetsko-blaggerska nanol umetnost. Do izraza in veljave pa bodo vsikdar prikle domače in tuje drame tehtne in klene vsebine. — V okviru zelo odtelhtane, večje in pestro izbranega programa je prišla na vrsto sedaj komedija »Beneški trojčiki«, ki jo bo Ljudski oder uprizoril v soboto 23. januarja zvečer in v nedeljo 24. januarja popoldne. Komedija »Beneški trojčiki« v 4 aktih je napisal leta 1773 Antonio Colloa, član izralske družine francoskega kralja. V rokopisu je ostala neznana vse do zadnjega časa in je šele nedavno izšla v tisku. V slovensčino jo je letos obožju prevredel prof. Niko Kuret. V komediji je toliko duhovitega humorja, da odtelhta vse podobne in znane komedije. Prepričani smo, da si bo ta komedija utrla pot v gledališče in vse slovenske odre. Režija je v rokah vikarja dr. J. Pogacnika, igrarja po stari ljubljanski igralci Ljudskega odra.

Kranjska gora

Statistika. Zupnja in občina Kranjska gora, ki se krijata, štejeta po zadnjem ljudskem štetju 1629 duš. V letu 1931 je bilo rojenih 34, poročenih 17 parov in umrlo jih je 23. Zadnji dve številki sta še precej pravilni. Prva je pa odločno premajhna. Res da je v zupnji izredno veliko starih ljudi, a pomislimo, da je bilo pred 30 leti po ljudskem štetju nad 100 duš manj, rojstev pa redno nad 50 letno.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. jan.: 11.30 Solška ura: Nasprotnik (sportna etika) dr. Stanko Gogala — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošč, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinjstvo ura, vodi Krekova gosp. šola — 19.00 Dr. Lovrv Sušnik: Francosčina — 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodni zemlje — 20.00 Sokolsko predavanje — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Čas, poročila.

Sobota, 23. jan.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 17.00 Salonski kvintet — 18.00 Viktor Pirnat: Zumberaški uskok — 18.30 Pedagoška ura: Napake otroka (Pero Horn) — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina — 19.30 Ravnatelj Božo Račič: Domača obrt — 20.00 Ob Matej Hubadovi 40-letnici: Uvodno besedo govori g. Z. Prelovec. (Narodne pesmi v Hubadovi prireditbi poje del zbora »Glasbene Matice«) — 20.45 Violinski solo koncerti g. Honerleina: — 21.15 Prenos Tatjaninega večera iz Kazine — 22.00 Čas in poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 23. januarja:

Belgrad: 12.05 Radio orkester — 19.30 Narodne pesmi — 20.00 Orientalna glasba — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Komorni koncert akademskega kvarteta — 20.30 Spominski večer — Budapest: 19.00 Popevke — 20.10 Transilvanski večer, Ciganska glasba — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 19.30 Zborovo petje — 20.15 »Djak prosjake, opereta K. Millöcker — 22.30 Plesna glasba — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 17.45 Instrumentalni koncert — 21.00 Operni prenos — Milan: 19.00 Pestrta glasba — 21.00 Varietejski večer — Langenberg: 20.00 Pester večer — 21.30 Plesna glasba — 23.00 Jazz — Berlin 19.30 Koncert — 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.30 Poljuden program — 21.00 Bratislava 23.30 Plošče — Toulouse: 21.30 Argentinski orkester — 22.45 Pestrta glasba — Trst: 12.45 Pestrta glasba — 20.00 Milano.

IRSKA - NAM VZOR

Irska je vsakemu katoličanu simpatična dežela. Zaradi svoje vere je Irska cela stoletja strašno trpela. Zato pa to vero, ki jo je stalo toliko zatiranja, visoko ceni. Poleg katoliške Holandije je Irska danes najbolj globoko verna. Irce se odlikujejo po mnogih krepostih: vztrajni so, potrpežljivi, vdani, moralni, radodarni in tudi humor poznajo. Ponašati se imajo tudi z mnogimi odličnimi možmi. V novejšem času sta znana posebno P. William Doyle in delavec-svetnik Mat Talbot. Za svojega triletnega bivanja na Irskem (1902 do 1905) sem



Znanstvenik ponarejevalec denarja. V Berlinu so aretirali dr. Salabana in njegovo soprogo, ki sta v svoji vili že več let izdelovala ponarejene novce dveh mark in državo oškodovala za velike vsote. Dr. Salaban je bil priznan strokovnjak za mednarodno pravo in je napisal več znanstvenih del. Trdi, da je doktoriral v Gradcu, vendar se zdi, da Salaban ni njegovo pravo ime.

Imel dosti prilike spoznavati te odlične lastnosti vrlega irskega ljudstva.

In vendar — en madež je kazil ta narod. Madež tako temen in grd, da je moral vsak še tako navdušen prijatelj Ircev v globokem obžalovanju reči: Kako krasno ljudstvo bi bilo to! Kako škoda, da tako — pije!

Sovražnik

Kaj je bilo krivo, da se je ta dobri narod tako vdal pijančevanju? Velika revščina. V večstoletni dobi zatiranja in izsesavanja od strani Angležev so ubogi ljudje iskali tolažbe v pijači. Vdali so se pitju žganja — Whisky, kakor ga imenujejo. In ker so bili revni, so pili najslabše žganje, »jeruš«, in to pogostokrat na prazen želodec. In ker keltška kri hitro zavre, so bile posledice večkrat usodne.

Tako ni moglo iti dalje. Irsko je bilo treba rešiti. Že leta 1817 in 1829 so napravili poskus, kako to narodno zlo odpraviti. A šele sleveči kapucin P. Mathew (rojen 1790) je delo zastavil z vso odločnostjo. Leta 1838 je prišel. Postal je pravi apostol zmernosti za celo Irsko. Od 8 milijonov prebivalcev celega otoka jih je pridobil za popolno zdržnost en milijon. Zdelo se je, da je Irska rešena. — Kar je nastopila leta 1847 in 1848 silno slaba letina in za njo strašna lakota, ki je z izseljevanjem vred ugrabila deželi dva milijona prebivalcev. V svoji revščini pa je ljudstvo zopet pograbilo po žganjski steklenici in — veliko delo P. Mathewa je bilo uničeno. Mož je umrl l. 1856 in je moral na stara leta na svojo veliko žalost gledati, kako je delo njegovega življenja večji del uničeno. — Zopet je Irska zaslovela po svoji pijanosti in je bila izpostavljena zasmehu ošabnih Angležev.

Boj

»Ali naj naše dobro irsko ljudstvo, nekdanj slavno po vsej Evropi kot narod učenjakov in svetnikov, ali naj to ljudstvo res vsled nesrečne pijanske strasti pogine?« — tako so se vpraševali duhovni in svetni irski rodoljubi. In odgovor je moral biti: »Ne, mi moramo Irsko rešiti, naj velja, kar hočel!«

Leta 1890 so se posvetovali škofje cerkvene province Dublin, kako to zlo odpraviti. Izdali so o tem poseben pastirski list in ustanovili zdržnostno družbo (Temperance Society). Zdaj je prišla stvar v tek. Toda škotje so stvar res temeljito zagrabili. Zahtevali

so — in zahtevajo še danes — od vsakega birmanca, da obljubi popolno zdržnost od alkohola do svojega 21. leta. Enako zahtevajo od vseh novoposvečenih duhovnikov, da obljubijo popolno abstinenco vsaj za prvih pet let svojega mašništva.

Pa zakaj ne zahtevajo vzdržnosti samo od onih, ki so pijači vdani, češ: za te je pijača poguba, torej se je morš popolnoma zdržati! To bi zadostovalo, da bi se pijančevanju napravil konec. — V teoriji je to seveda res. Toda — rekli so na Irskem po pravici — če se samo alkoholiki zavežejo k vzdržnosti, potem si mora reči vsak abstinenc: »Jaz sem pač žalosten suženj šnopsa, revež, ki nima nobene volje več, ki se ne zna nič premagati, zato so mi morali navezati nagobčnik.« Ali moremo od ubogega pijanca kaj takega zahtevati? Ne — je dejal P. A. Cullen v Dublinu in z njim vsi razsodni, — treba je drugače začeti. Ustvariti moramo ozračje, v katerem abstinenca ni poniževalna, v kateri se človek lahko s ponosom imenuje abstinenc. To bo pa le potem, če se nam posreči dobiti veliko število velikodušnih ljudi, ki abstinence sami zase ne potrebujejo, pa jo iz ljubezni do Boga in do bližnjega radovoljno obljubijo in se vedno in povsod odkrito kažejo kot abstinentne.

Zmaga

Cepprav ni manjkalo posmehovanja in zaničevanja, je P. Cullen ustanovil leta 1898 »pionirje Srca Jezusovega«, ki po dveletni strogi preskušni obljubi popolno in dosmrtno zdržnost od vseh alkoholnih pijač in podoba Srca Jezusovega vedno nosijo kot znak na prsih ali kot brošo ali pri verižici Pionirji, to je prvoborniki se, imenujejo zato: 1. ker se z zgledom, besedo in molitvijo borijo v prvih vrstah za treznost; 2. ker kljubujejo vsem težavam, posebno najhujši: posmehu in zaničevanju; 3. ker so odločeni do smrti vztrajati v svojem sklepu. (Družba sta odobrila in pohvalila papeža Pij X. in Pij XI.)



Smehljaje je stopil Gandi na indijska tla, na sveta tla svoje ljubljene domovine. Tisoči in tisoči so ga pozdravljali in obsipavali s cvetjem. Par dni nato je angleški podkralj lord Willington dal njega, njegovo ženo in druge voditelje zapreti. Radi tega je indijski narod pričel z oboroženim odporom. Naši sliko predstavljata Gandijev prihod v Indijo in podkralja Willingtona z ženo maharadžo iz Kuč-Biharja, odhajajočega iz vladne palače, ko je izdal nalog za aretacije.

In uspeh? — Že po nekaj letih je prišlo število pionirjev v tisoče in danes jih je 350.000 v 500 krajevnih organizacijah. Torej nad četrt milijona junakov in junakinj.

Ni treba poudarjati, da so duhovniki in redovniki razumeli, kaj od njih zahteva čas in so v tem oziru lajnikom z junaškim zgledom pot kazali.

Za časa mojega bivanja na Irskem je bilo med 20 novinci neke redovne province 19 abstinentov. Izmed 900 gojencev velikega semenišča v Dublinu 600 dosmrtnih abstinentov. Ni čuda, če se 1000 irskih duhovnikov šteje med pionirje. (P. William Doyle in Mat Tal-



Novi revolucionarni nemiri v Španiji. Nova republikanska vlada je s svojimi protiverskimi odredbami zaigrala simpatije ljudstva, na drugi strani pa je bila preveč popustljiva napram levičarskim elementom, ki so jih komunistični agitatorji popolnoma zboljševizirali. Med meščanskimi elementi in levičarji so se pričeli po vsej Španiji krvavi spopadi. Posebno hudi so bili pred tremi dnevi v mestu Bilbao, kjer so komunisti povzročili splošno stavko. V spopadih je bilo več oseb mrtvih in ranjenih. Splošen položaj je zelo resen.

bot sta bila oba pionirja; slednji je bil pri 25 letih močan alkoholik.)

Dočim je bilo prej sramota biti abstinenc, je zdaj čast. — Pokazalo se je pa v teku časa, da so za mnoge, ki bi radi sodelovali pri treznostnem pokretu, stroge zahteve pionirjev pretežke. Zato so leta 1905 škofje izročili kapucinom, naslednikom P. Mathewa, nalogo, naj pridigujejo »narodno križarsko vojsko« proti nezmernosti. Kapucini so to nalogo sijajno izvršili. V teku enega leta so pridigali to vojsko v 117 župnijah in je popolno zdrž-

Nov francoski katoliški časopis

»La Vie Catholique« poroča, da bo 10. februarja pričel izhajati v Parizu nov katoliški časopis »L'Aube« (Zora) pod vodstvom znanih časnikarjev in publicistov François Gava in Gastona Tessier. Casopis bo predvsem seznanjal francosko javnost s pokreti po drugih državah. V političnem pogledu bo zavzemal čim najbolj širokogrudno in humano stališče.

18 milijonov brezposelnih

Mednarodni urad dela je pravkar objavil podatke o brezposelnosti v pet in dvajsetih državah. Iz teh podatkov je razvidno, da je v teh državah 18 milijonov brezposelnih. Točnih številk žalibog ni za Zedinjene države, o katerih se samo poroča, da je dvajset odstotkov vsega delavstva brezposelnih. Največji odstotek brezposelnosti imajo Italija, Nemčija, Avstrija, Poljska in Japonska. Ugotovljeno je, da se je l. 1931. brezposelnost relativno zelo malo povečala v onih državah, ki so odpravile zlati standard; v Angliji je celo 110.000 brezposelnih manj.

Pevec in gramofon

Ameriška gramofonska založba »Victor« je priredila zanimiv natečaj. Slušatelji neke radio postaje so morali zvečer uganiti, kaj poslušajo: peveca samega ali pa njegovo petje na plošči. Založba je razpisala več nagrad za najvišje število v teku sporeda razpisanih točk, a je imela malo izdatkov. Samo 8 odst. vseh poslušalcev je pravilno ločilo reproducirano glasbo od izvirnega petja. Tekma dokazuje visoko kakovost sedanjih gramofonskih plošč, ki je povzročila nepričakovano veliko število nepravilnih odgovorov.



Najboljši biljardist na svetu. V Parizu se je vršila mednarodna tekma za svetovno prvenstvo v biljaranju. Dosele je bil svetovni prvak Egiptčan Fouz, ki ga je v Parizu nepričakovano premagal Francoz Albert Corty in si pridobil naslov svetov. prvaka.

Smešnice

Oče: »Pred tvojim odhodom na univerzo ti ponovno svetujem: štedljivost in skromnost.«
Sin: »Bodi brez skrbi, saj sem že doslej zelo štedil s skromnostjo in bil skromen v štedljivosti.«

*
»Striček, ali si ti tudi oženjen?«
»Se ne, dragi fantek.«
»Kdo ti pa pove, kaj smeš in kaj ne smeš delati?«

*
»Garnitura stolov, ki ste mi jo prodali, je res lepa, a stoli so tako neprimerno zgrajeni, da ni mogoče v nobenem sedeti več kot pet minut.«
»Seveda, saj ste naročili stole za čakalnico!«

*
»Dvojčke ste dobili? Čestitam, gospod profesor, ali sta fantka ali deklici?«
Profesor: »Fantek in punčka, morda pa tudi narobe.«

*
»Zakaj sklepaš, da je Tončka zaljubljena?«
»Njen papagaj v zadnjem času neprestano vzdihuje.«



Policija razganja stavkujoče. V Londonu stavkajo pristaniški delavci, valed česar zelo trpi ves promet. Stavkajoči delavci so zadnje dni ponovno poskušali prodreti v centrum mesta z demonstracijskimi obhodi. vendar jih je policija vedno razgnala. V teh spopadih je bilo že več mrtvih in ranjenih.

Cene živine in mesa

15.07—15.08, zaličj. 15.09—15.09, iz marec 14.89—
15, zaličj. 15—15.05, maj 15.60, koruza maj 14.90—
15.10, zaličj. 15.05—15.10.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Vrtnarski pomočnik

mlad, strokovno izobrazbe vrtnarske cvetličarske deloma tudi sadjarske stroke, z dobrim učnim spričevalom, želi dobiti stalno službo. Ponudbe poslati na Jugoslov. strok. zvezo v Prevaljah.

Stanovanje

dvosobno s kabinetom, pritliklinami in vrtom na periferiji, oddamo takoj ali s 1. marcem v najem. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 671.

Lepa soba

solnčna, se ceno odda solidnemu gospodu ali gosposi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 503.

Oporemljeno sobo

z dvema posteljama in s posebnim vvhodom oddam za februar. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 780.

Soba

s posebnim vvhodom takoj oddam enemu ali dvema gospodom. Florijanska ulica 31/L.

Stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kopalnice itd., se odda v vili na Opekarski cesti. Poizve se v stavbni pisarni Smielowski, Rimska c. 2.

Pouk

Beseda samo 50 par

Absolventi

gradbene rokodelske šole naj se nemudoma, vsaj do ponedeljka prijavijo z dopisnico v tečaj za železobetone, na naslov tajnika organizacije Genusi. Pouk se takoj prične.

Čamernikova šoferska šola

Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblast. koncesionarna. Prospekt št. 16 zastoj. Pišite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Sirite »Slovenca«!

Prodajalka

za mlekarstvo v Novem mestu se išče. Prednost imajo one, ki bivajo v Novem mestu in, ki so že bile zaposlene v mlekarstvu. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Nastop takoj« št. 794.

Trgov. pomočnica

poštena, pridna in verna, mlajša moč, se sprejme s 1. februarjem v trgovino mešanega blaga. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 790.

Stanovanjja

Beseda samo 50 par

Oporemljeno sobo

s posebnim vvhodom in elektriko, za 200 Din, takoj oddam. Gostilna Fatut, Podrožnik.

Kupimo

Beseda samo 50 par

Suha drva

kupimo. Naznačbo cene fco vagon na upr. »Slov.« pod št. 750.

Srečke, delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur«, Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Hlode

smreka, jelka, hrast, kupi vsako množino, debele od 25 cm naprej, 4 ali 8 m dolge, franko vagon Skofljica. Ponudbe in ceno na Fran Martinc, parna žaga, Skofljica.

Prodamo

Beseda samo 50 par

Gojzerce na obroke

»TEMPO«, Salendrova 6 (pri kraju Gosposke levo)

Lanene tropine

prvovrstne kakovosti, 37-38%, mlete, po 195 Din za 100 kg inkl. vreče, kupite do konca januarja t. l. v tovarni olja Hrovat & Komp., Ljubljana.

Bukove deske

suhe 20—100 mm debele paralel 30 m² naprodaj na parni žagi Fran Martinc, Skofljica.

Nova oprava

iz trdega lesa, prvovrstno delo, poceni naprodaj. Obstoja iz 10 delov. Točneje se izve v upravi »Slovenca« pod št. 273.

Seno

zdravo in suho, naprodaj. L. Nuschak, Bos. Dubica.

Jajca

zajamčeno sveža, v zabojih po 720 ali 1440 komadov, komad po 75 par, ab nakladalna postaja in proti franko vrnitvi praznega zaboja, dobavlja proti predplačilu ali povzetju Josip Lah, Osluševci pri Ptuj.

Kunci

beli rekli, čistokrvni, odlikovani na velesejmu — po nizki ceni naprodaj. Vodovodna 50, Novak.

Neveste!

Posodo, navadno in najfinejšo, vse kuhinske potrebščine, strojčke, jedilno orodje itd., posteljne vložke, žimo, morsko travo, štedilnike, krasne kletke in vso železino kupite pri Fr. Stupica, trg. z železino, Ljubljana, Gosposvetska c. 1.

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perla.

Objave

Beseda samo 50 par

Perutninarstvo

manjše, v bližini Grosuplje, išče stalnega odjemalca za svoje produkte. Naslov pove uprava »Sl.« pod št. 773.

Obrt

Beseda samo 50 par

Pozor!

Konjsko meso brez kosti, se dobi po 2—3 Din, prekajeno 6 Din za kg. — »Braunšvajgarce« in klobase Din 6. Maribor, Mersarska ulica 5.

Mlinaril!

Bz. prosa, alda in tečmen kupite na cenele pri A. VOLK, LJUBLJANA. Renjeva cesta 24. Veletrgovina žita in moke.

Pozor!

Spalnice, pleskane 2450 Din, kuhinske oprave Din 1000 — in razno drugo pohištvo dobite najceneje pri Matiji Andlovici, Komenskega ulica 34. Sprejemam tudi naročila.

Sirite »Slovenca«!

Priporoča se prvi slovenski zavod

Vzajemna zavarovalnica

Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Litografija

Offsetiški

Z DIREKTNIM FOTOKEMIČNIM KOPIRANJEM NUDI LE

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI

ZAHVALA. Za premnože dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki sva jih prejela ob nenadomestljivi izgubi najine nadvse ljubljene hčerke edinke

Anice Koder

dijakinje 4. razreda Mestne realne gimnazije

kakor za poklonjene prekrasne vence in cvetje, se tem potom vsem in vsakomur najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo sva dolžna č. duhovščini, osobito g. profesorju kateheti dr. Dolinarju, č. sestram usmiljenkam, g. ravnatelju Jugu, profesor-skemu zboru, součencam in ostalim gojenkam imenovane šole, upravi in uradništvu O. U. Z. D., članicam in članom državne opere, nadalje se zahvaljujemo za ganljive poslovilne besede ob odprtem grobu, gospodični Lei Kovatič ter končno vsem prijateljem in znancem, ki so našo miljenko v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto, dne 23. januarja ob 7 zjutraj v župni cerkvi Marijinega Oznanenja.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1932.

Globoko žalujoča mati Roza in oče Julij ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA. Vsem, ki so nam stali ob strani, ko smo nenadoma zgubili iskreno ljubljenežega moža, očeta, starega očeta, brata, strica, svaka, gospoda

Ignac Pajmana

veleposestnika

se najtopleje zahvaljujemo.

Celje, dne 21. prosinca 1932.

Zalujoče rodbine Pajmanove.

Smučarji!

NA BLOKAH — zibelka in raj smučarstva — Vam nudi vso udobnost staroznana GOSTILNA MILANA MODICA

14 lepo opremljenih sob, 27 postelj od 15—20 Din. Prvovrstna dnevna prehrana od 20 Din dalje. — Lepa ločena jedilnica za smučarje. — Na vprašanja se dajejo brzojavno vremenska poročila. Sobe se rezervirajo samo na pismena ali brzojavna obvestila. Brzojavke: Modic, Novavas pri Rakeku. — Avtozveze: 1. preko Rakeka do Bloške Police, do gostilne Ludvik Modic, kjer so stalno na razpolago sani: za večjo družbo brezplačno, sicer od osebe 5 do 10 Din; direktna: 2. dnevno izpred Česnovarja, Dolenska cesta, preko Vel. Lašč v Novavas.

Dr. Joža Lovrenčič:

Anali izumrlega naroda

Roman iz drugega stoletja pr. Kr.

IV.

Potem, ko je bila kraljica Ena odšla in je vojska Karnov in Istrov videla, kako je kralj Epulo ogorčeno bridek izginil v svoj šotor, so se strnili velmožje v tesen krog in se posvetovali. Slišali so bili kraljev grozni klic, ki je zagrozil Rimljanom maščevanje, a opazili so tudi, da je zagrenjen, zakaj sicer bi kraljico spremlil.

»Mrk je bil zadnje dni in odsekanih besed.«

»Pronov poraz in Enina usoda ga je skrbela.«

»Pa se ni zjasnil tudi potem, ko se je vrnila kraljica.«

»Kaj bi mu le bilo?«

»Kaj? Nič drugega ne bo, samo misel, kako je preživela kraljica svoje robstvo, ga muči. Suro, ali se ti ni zdelo oni dan, ko sva mu poročala o svoji poti, da ji ni zaupal?« je povedal Opalo in počakal, da mu Suro potrdi.

»Res je,« je odvrnil Suro. »Videl sem, kraljica je bila nama hvaležna s pogledom, ki je bil rosen, za vsako besedo, s katero sva potrdila, s kakim sovrastvom je ukazala obglaviti Flaminina.«

»Mogoče pa prav to ni bilo prav!«

»Zakaj bi ne bilo?«

»No, sovrastvo in tako maščevanje, ko je bil Rimljan pripravljen kar meni nič tebi nič izpustiti jo za lepo odkupnino sicer, si je utegnil Epulo po svoje razlagati. Ena je lepa, mlada in da bi jo samo obudovali?...« je dejal Epo, velmož iz Mutile in se nasmešnil.

»Ali nisi slišal, kaj je pripovedoval Oso, Ajkajev sin?« so se postavili karnski velmožje.

»Slišal, a kakor ne morete mene prisiliti, da bi veroval, tako ne boste prepričali tudi kralja, če dvomi v resničnost Eninih besed,« je vztrajal Epo pri mnenju, ki ga je bil samo namignil.

»Tako ali tako, zdaj ni čas, da bi kuhal svojo zagrenjenost in ugibal, kako je s kraljico. Prvo je sedaj sovražnik, ki ga moramo pregnati iz dežele, potem bo že lahko ugotovil, kako je bilo z Eno!« je menil Laso, velmož iz Albone, ki se mu je brada še srebila.

»Kar k njemu stopi v šotor, pa mu povej, kakor si zdaj nam povedal, Laso!«

»Ali pa še bolj razločno!«

»Sam ne grem,« je dejal Laso.

»Pa stopim še jaz s teboj!« se je ponudil Epo.

»Dobro, pojdiva!« so bili velmožje zadovoljni in še zahtevali, naj povesta kralju, da ne kaže odlašati z napadom in gubiti po nepotrebnem čas, ko so pripravljene in samo čakajo še na njegovo povelje, kako naj udarijo.

Laso in Epo sta odšla, velmožje pa so čakali pod hrastom sredi taborišča in razmotrivali položaj, ki se jim je zdel vedno bolj opasen, zakaj novi izvidniki so prihajali in drug za drugim prinašali hujše vesti o neznaniki rimski sili, ki se je privalila k Timavu in se štrjuje.

»Premalo nas bo!«

»Kaj bi obupavali, preden jih nismo sami videli!«

»Saj jih je bilo tudi doslej dosti, a smo jih še vedno nagnali!«

»Kaj pa na Medejskem gradišču?«

»Pripravljeni nismo bili. Prono jih ni pričakoval, kakor jih nismo tudi mi, ko smo jih porazili v lesu. Kdo bi mogel misliti, da se tako hitro opomorejo!«

»Pa bi bilo le dobro, velmožje, in prav, če bi poslali k Japidom in jih prosili, naj nam pridejo v pomoč. Sodim, da so Rimljani to pot razdraženi bolj ko kdaj doslej. Gotovo so našli obglavljenega poveljnika in tega niso mogli prenesti pa so se pognali z

vso silo v naše ozemlje, da bi ga osvetili in se znesli nad nami!«

»Ne klonimo, možje, zaupajmo v svojo moč in Belen bo z nami, Belen, ki so se mu vsilili ob sveti reki tuji v sveti gaj in ga mogoče celo sekajo!«

»Da bi poslal svoje strele vanje!«

»Da bi jih poslal, a ne čakajmo! Pošljimo prej mi svoje! Dovolj bo, če bo vodil naše puščice, da nobena ne izgreši, potem nam ne bo treba ne mečev ne sekir in ne kopij!...«

Velmož Epo se je vrnil s kraljevega šotora.

Obstopili so ga.

»Kaj sta doslela?« ga je vprašal Opalo.

»Jaz nič, Laso pa. Ko sva vstopila, ga je bila sama grozna jeza, ki jo je kuhal, podpirajoč si glavo in triščec pred se. Laso mu je povedal, da čakamo njegove besede. Tudi o kraljici mu je govoril in povedal, kaj misli. »Če bi boginja Noreja pokazala, da je bil tvoj sum opravičen, pravico imam, da jo po šegi in običaju našem kaznuješ in živo pokoplješ, preden bi Belenovi žarki osvetili plod nezvestobe, katere ne izgovori robstvo.« Tako in še mu je govoril in videl sem, da mu je bilo prav, kakor bi čakal takih besed.

»Pojdi, Epo, in povej velmožem, da prideva z Lasom kmalu in naj bo vojska pripravljena!« mi je potem rekel in me poslal k vam in prišel sem in povedal, kar sem slišal in kar mi je naročil.«

Tako je obvestil Epo velmože. Istri so bili zadovoljni, Karni so se pa mrko spogledali. Nič niso rekli, a bolela jih je sama misel, da bi Pronova hči, edinka zadnjega kralja, morala živa v zemljo...

Ko so odšli vsak k svoji skupini in oddelku, da jih opozorijo, naj bodo pripravljene z vsem, ker udarilo kmalu na Rimljane, je vojska zagnala tolik bojni krik, da so jo morali miriti:

»Rimljani bodo slišali!«

»Naj slišijo, saj to hočemo!«

»Taborišče jim s svojim vpitjem izdaste!«

Duh. svetnik Ant. Lesjak - 75 letnik



St. Jernej, 20. januarja.

Dne 17. t. m. je godoval, naslednjega dne pa z nasmehom na ustnicah in mladeniško čil vzel 75. križ na svoje rame in vstopil v zadnje decenije človeku prisojenih let. Segav, dovtipen, poln življenjskega optimizma, upov in nad, stopa neupogljivo po cesti življenja in siplje in nudi le do broto in uteho svojim faranom. Dobri pastir je; eden onih, ki jih prikazuje Pregelj v svojih delih, eden onih, ki so po božji milosti in ljudski volji stopili v cvetoči vinograd Gospodov, da tam vzgajajo, negujejo in neutrudno vodijo človeški rod k božji Resnici in Ljubezni.

Dolga in težka je njegova življenjska pot! Zagledal je solzno dolino v idilični Stični. Vzel v mladeniški dobi pastirsko palico v roke in postal duhovnik. Šel za duh. pomočnika v Trebelno, nato v Zagorje. Padel ovčice na Dobrovi. Prišel nato za župnika v Zelimlje in končno — leta 1902 — toplo pozdravljen v našo lepo dolino.

Povsod, kjerkoli se je mudil, je uspešno deloval za ljudski blagor in ob slovesu povsod zapustil vidne sledove svojega truda in dela. Ustanovil je v Zelimljah Šolo in je dolgih 9 let vzgajal mladino uspešno in umno, da je prejel številne pohvalne dekrete. Raziskoval je povsod preteklost svoje fare in svojih faranov. Napisal številna zgodovinska dela in razprave, ki so velikega pomena za pojmovanje verskega življenja naših prednikov.

Zgradil je v St. Jerneju krasno elektrarno. Društveno dvorano, gospodarska poslopja in številne mline ob potoku. Zamislil in v življenje popeljal konsumno društvo, hranilnico, godbo na pihala in tamburice. In še mnogo drugih naprav je, v katere je vložil svojo dušno energijo in svoj — denar.

Tak je naš sivolasi jubilar, tak slovenski duhovnik! Dal nam je vse: svojo dobroto in svojo ljubezen! Naj ga dobri Bog še dolgo med nami ohrani in po zaslugah popelje kdaj v svojo rajsko srečo in slavo!

Božena Nemcova

(Ob sedemdesetletnici njene smrti.)

Včeraj, v četrtek, 21. januarja je poteklo 70 let, kar je umrla ena prvih in najpopularnejših čeških pisateljic — Božena Nemcova. To ime je tudi nam Slovincem od nekih književnih starihje Češke (ob Jirasku, Zeyerju pa Nerudi in Vrchlickem) najbolj znano že iz ljudskošolskih čitank. Nemcova je po začetnih pesmi napisala vsega kakih deset knjig po večini povestnega značaja. Najrajši jo risala življenje tistodobnega podeželja. Gotovo je prav tako pri nas kakor na Češkem njena »Babice« povest neminljive cene, knjiga, ki gre iz pokolenja v pokolenje. Iz vseh njenih stvari diše lahkotnost mladostnih let, sleherna njena stvar je polna smehljaja. V pravljico je Nemcova prinesla nevsipljivo, nefiransko vzgojstveno tendenco karkoli že je poteklo iz njenega peresa, je dokazovalo veliko darovitost pisateljice. Akoprav nas Nemcova kajpada ne more začuditi tudi po novosti izraza, kakor ga tirjamo od umetnikov iz sodobnosti, si vendarle ne bi mogli misliti nekaterih njenih odlik v nastajajočem lepougovoru pred stoletjem. Če si danes preberemo kako stran iz »Babice«, — saj se nam bo kdaj zadelo, kakor da jih je povedal človek iz našega časa: toliko mikavosti in svežih barv najdemo. Zatorej ni čuda, da prihajajo zbrani spisi Nemcove na književni trg venomer iznova. Teh povesti si zažele ljudje spet in spet. Še zmeraj so aktualne. Ob tem smrtne jubileju moremo zatrditi, da Božena Nemcova še zdavnaj ni nikak literarno-zgodovinski lik, ampak da je njena pomenljivost pa spomin nanjo dandanašnji še prav tolikanj živ, kakor leta 1862., ko je v proletarsko tesnem domovanju »Pri troh lipah« na Přikopih v Prazi poslednjikrat zaprla oči. (A.)

Pismo iz Pariza

Na Gare de Lyon nas je čakalo polno ljudi, provinca prihaja v Pariz na božične počitnice. Mnogo jih je splezalo na železne stebre, da so na boljši preži; glave jim visijo na iztegnjenem vratu kakor počasnimi figuram na starodavni gotiki cerkvi v Dijonu. V noči sem potem sanjal o obdobjih, oči so se jim hudomušno zasmejale, dobrodušno so me obstopili, kakor bi hoteli reči: Pozdravljen, zamučni! Potem sem jih vsak dan srečal na tihih spomenikih, ki stoje ob ulici ali na dnu trga kakor v alkovih, potem sem jih videl na mostovih, na Baudelairevem nagrobnem spomeniku, v Rodinovem muzeju, v figurah monmartrških šotorov, ki ljudje streljajo vanje, ko se dvigajo, izginjajo in zopet dvigajo. Te pošasti so me na mah udomačile v tej veliki, temno zidani pokrajini, morda sem v njih ujel njeno neumljivo skrivnost.

Kajti takoj sem se čutil evrobednega in pripravljenega za avanturo. Pošiljal bi same telegrame, kakor to delata Liam O'Flaherty in Heinrich Hauser, ki si sicer ne pišeta pism. Pariz je topla atmosfera, nasičena s milijoni bitij, melanholija obrabljenih predmetov, intimitas tujstva. Neko sočutje mi je vzbudila pariška nerodnost mestnih žit, hišnih »conclergeov«, atrahotnih dvorišč in autarkarjev z nečestitimi steklenicami na pladnju. Še celo nekatera imena hočejo bolj domače zveneti, Šentpeter smo odkrili in Devico Marijo v Polju. Spomnil sem se reka: Vsak človek ima dve domovini, svojo in Francijo. Med temi hišami je namreč nekaj zanimivega: greš s prijateljem po ulicah, slovenska beseda ti prihaja okorno vesela iz ust,

Varuhi življenja in imetja Ljubljane

Delo poklicnih gasilcev in reševalcev v letu 1931

Ljubljana, 21. januarja.

Med najsimpatičnejšimi ustanovami mestne občine je gotovo njena reševalna postaja, združena z gasilskim uradom in poklicnimi gasilci. Ljubljana pozna veliko humano delo te ustanove, prebivalci mesta vedno s spoštovanjem govorijo o požrtvovalnosti reševalcev in gasilcev. Zato smatra časopisje vsako leto za svojo častno dolžnost, da poda javnosti nekaj sumaričen pregled o delu te ustanove. Danes so ljubljanski časniki zopet obiskali poveljnika poklicnih gasilcev in vodjo reševalne postaje g. Ivana Furlana in ga naprosili, naj iz svojih izkušenj v letu 1931 in iz zbranih podatkov poda za javnost nekoliko stvari, ki gotovo zanimajo skoraj vsakega mestnega prebivalca, pa ne samo mestnega, temveč tudi podeželane. Zakaj reševalni avto in ljubljanski mestni gasilci niso popularni samo v Ljubljani, temveč tudi na deželi. G. Furlan se je s časnikarji dolgo prijateljsko razgovarjal in nam dal obilo podatkov. Iz njih posnemamo:

Gasilski urad, ki mu načeluje g. Furlan, je lani štel med svojimi osebam enega telefonista, 3 šoferje in 7 gasilcev, reševalna postaja pa tudi 1 telefonista, dalje 2 šoferja in 6 reševalcev.

Pred velikimi

požarnimi katastrofami

je bila lani Ljubljana hvalabogu obvarovana. Kar je bilo ognja v Ljubljani, so bili sami manjši slučaji. Naši poklicni gasilci so seveda stalno pripravljani na večje katastrofe, vendar jim v teh ni bilo treba posredovati. Neposredno reševali so gasilci in reševalci v 52 požarnih in reševalnih neugodah. Med temi so bili štiri srednje veliki požari, 20 malih požarov, 12 dimniških ognjev in 7 mišljenih, kjer ni bilo treba gasiti. Šestkrat pa so morali reševalci poseči vmes, če je na pr. kak ponočnjak padel v Ljubljano ali pa če sta kakšna krava ali konj zabredla v Gruberjev prekop.

Nepriremno večje pa je število intervencij in prevozov

z reševalnim avtom in vozom.

Reševalna postaja ima sicer samo dva reševalna avtomobila, s katerima pa so reševalci prevozili skupno celih 22.226 kilometrov. Reševalni avto je vozil v 1907 primerih. Dalje sta reševalni postaji na razpolago še dva zastarela reševalna voza s konjsko vprego. S tema dvema so reševalci vozili lani 1056 krat, in sicer samo v mestu, ker voz na deželo ne gre. Skupno so reševalni avtomobili in vozovi vozili torej v 2963 primerih. Pri teh vožnjah je reševalna postaja zaslužila mestni občini skupno Din 241.720, če ne izvajemo nekaj voženj, za katere so plačila neizterljiva. Reševalni avto bi prevozil še več in bi oba avta prevozila že lani nad 30.000 kilometrov, toda »Fiat« je moral biti tri mesece v popravilu.

In kakšni so vsi ti slučaji.

zaradi katerih so morali reševalni avtomobili in vozovi tolikrat na cesto? Zaradi notranjih bolezni so reševalci prevozili v bolnišnico 884 bolnikov, zaradi telesnih poškodb 463, zaradi porodov 305 bolnic, zaradi krvavljenja 194 bolnikov, zaradi vnetja slepiča 162, dalje 90 takih ponesrečencev, ki so si zlomili nogo in 6, ki so si zlomili roko, 27 bolnikov zaradi živčnih bolezni, 54 umobolnih, 49 zaradi bolezni v glavi, 50 revmatikov, 84 kandidatov prostovoljne smrti, 37 mrtvoudnikov, 40 bolnikov zaradi zastrupljenja krvi, 18 opečenecv, 9 bolnikov zaradi kile, 5 zaradi zastrupljenja s plinom, 4 zaradi krvavljenja zobovja in 5 zaradi krvavljenja nosu, 11 epileptikov, 8 cseb zaradi pljanosti in 1 zaradi zastrupljenja s alkoholom. S zaradi spolnih bolezni, 3, ki so se ponesrečili z električnim tokom, 12 zaradi angine, 2 utopljenca, 2 zaradi tetanusa, 10 zaradi šena, 12 zaradi škrlatinke, 15 zaradi davice, 4 zaradi tifusa, 1 zaradi griže, 1, ki ga je pičil modras, 4 zaradi pasjega ugriza. Končno je reševalna postaja prevozila tudi 414 bolnikov iz bolnišnice na kolodvor ali dom.

Ljubljanci bodo gotovo z zadovoljstvom sprejeli vesti, da letos

preneha voziti po mestu reševalni voz.

V proračunu je namreč postavka 160.000 Din za nabavo konj in za nov avto. Od sedaj naprej bo imela reševalna postaja v lastni režiji par konj, ki pa bodo prevažali le bolnike z infekcijskimi boleznimi. Vsi ostali bolniki in ponesrečenci se bodo prevažali z reševalnim avtom.

Gasilski urad ima na razpolago tudi osebni avto znamke Daimler. Za razne uradne komisije mestne občine je ta avto prevozil lani skupno 9612 kilometrov.

Osebe reševalne postaje in gasilskega urada ni nikoli brez dela. Znano je, da so v Mestnem domu urejene

obširne delavnice.

v katerih so reševalci in gasilci stalno zaposleni. Vsi ti so sami profesionalci, ki morajo delati v delavnicah v času, kadar ni voženj ali požarov. Med

raznimi deli, ki so jih lani izvršili, naj omenjamo samo lepo pohištvo v sobah predsedstva, razna večja popravila za tržno nadzorstvo, pohištvo v mestnem knjigovodstvu in razna težka dela pri postavljanju spomenika kralju Petru. Dela so imeli reševalci in gasilci dovolj vee leto.

Med dolžnostmi gasilkega urada je važen tudi

požarno-policijski ogled.

Požarni red iz leta 1870 predpisuje namreč, da mora mestno načelstvo vsako leto dati pregledati hiše, zaloge blaga v raznih skladiščih, dimnike, podstrešja in drugo ter ugotoviti požarne nevarnosti. Ta pregled izvršuje mestna občina šele nekaj let sem, ker magistrat poprej še ni imel za to urejene službe. Zadržna leta pa se ta pregled izvršuje in je bilo doslej pregledane pol Ljubljane. Letos bodo pregledani še ostali deli Ljubljane, skladišča in drugo. Še letos bo dovršen pregled vse Ljubljane in bodo odstranjeni vsi nedostatki, ki ogrožajo varnost pred požari v Ljubljani. Le dobro bi bilo, da bi stranke, h katerim prihajajo poklicni gasilci, umevale, da si ti ogledujejo dimnike in drugo v njihovem lastnem interesu. Kolikokrat se dogaja, da stranke gasilce pri tem težkem delu celo nahajajo.

G. poveljnik Furlan nam je pokazal tudi detaljne načrte mesta Ljubljane. Na njih so zaznamovani z rdečimi kolobarji vsi hidranti v Ljubljani in označeno vse vodovodno omrežje. Vse to važno delo je lani izvršil g. Furlan sam. Gasilskemu uradu pride ta natančen načrt vodovodnega omrežja pogosto zelo prav, ker bo izvršno služil pri gašenju požarov. Gasilski urad je lani izvršil tudi kontrolo hidrantov in je opozoril mestni vodovod na več bistveno važnih nedostatkov.

Lani ni bilo večjih nabav pri gasilekem uradu. Pač pa je gasilski urad nabavil novo masko proti plinom znamke »Driger« model 28. Ta maska je za gasilce zelo važna pridobitev.

Sedaj ima gasilski urad še vedno nekaj skrbí. S prvim februarjem se preselijo uradi mestne elektrarne, ki so bili do sedaj v Mestnem domu, v Mahrovo hišo. V te prostore bi se radi vselili poklicni gasilci s svojimi družinami. Nekateri stanujejo zelo daleč na robu mesta ali celo izven njege, če pa bi stanovali v Mestnem domu, bi gasilskemu uradu ne bilo treba najemati novih ljudi in bi bili ti gasilci vsak čas na razpolago za nočno službo ali za slučaj nevarnosti požara.

Poleg vsega drugega omenimo še, da je v novem proračunu določena postavka 200.000 Din za nabavo nove »Magirus« lestve. Od lani pa je prihranjenih še 30.000 Din. Nov reševalni avto, odprava reševalnega voza, nabava nove »Magirus« lestve in pa krepka volja pogumnega in požrtvovalnega moža pod upravnim vodstvom g. Furlana sta Ljubljani čvrsto jametvo, da bosta poklicno gasilstvo in reševalni avto še dalje čvrsto napredovala in vršila svoje odgovorno in težko nalogo v korist vsega prebivalstva.

Ogrevanje vlakov na naših železnicah

Ljubljana, 21. jan. AA. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sporoča:

Za časa zadnjega hujšega mraza so se čule pritožbe in kritike, da se v območju ljubljanskih direkcije potniški vlaki ne ogrevajo zadostno. Direkcija ugotavlja, da je konkretne slučaje preiskala in ugotovila, da so bile pritožbe neutemeljene ali pa vsaj pretirane. Za redno in zadostno ogrevanje so podvzete vse mere in sredstva, ki so direk-ciji na razpolago. V izhodnih postajah se ogrevajo vsi potniški vlaki po 1—2 uri pred odhodom vlaka, dalje garniture pa tudi z dvema strojema od obeh strani hkrati. Pred vstopom potnikov se garniture po za to določenih organih pregledajo ter rezultat zabeleži. Železniška uprava posveča forej čim boljsemu ogrevanju vlakov največjo pažnjo in pri tem ne varčuje ne s trudom in tudi ne s stroški.

Dejstvo pa je, da sedanji sistem ogrevanih naprav izključuje ogrevanje z jatičnim pritiskom in se vsled tega, osobito pri daljših garniturah in ob večjem mrazu zadnji vozevi med vožnjo popolnoma ohladijo. Temu nedostatku pa se zamore delno od-pomoči samo s sodelovanjem potujočega občinstva s tem, da se dosežena temperatura ne troši nepo-trebno. Potniki naj torej ob hujšem mrazu ne drže okna in vrata odprta niti med postankom in tudi ne med vožnjo ter naj v tem oziru vplivajo tudi na sopotnike odnosno sami zapro okna in vrata. To-zadevnim opominom spovednikov naj radevolje in brez ugovorov zadostijo. Vsak potnik naj se zaveda, da se zgubljena toplota le težko ali pa splošno ne more več nadomestiti.

V premočno segreth vozovih odnosno od-delkih naj potnik ne odpira oken, temveč postavi le ogrevalni vzvod na hladno. S tem prekine na-daljnje ogrevanje voza oziroma oddelka, neizrabljena para pa pride v dobro ogrevanju ostalih

Zdravstveni dom v Murški Soboti



Očesna bolezen trahom (egiptovski vnetje) je bila v Slovenski krajini že od nekdaj problem. Razširila se je po vseh delih krajine in taki meri, kakor nikjer v sosedni okolici. Kdo jo je zanesel sem, je seveda drugo vprašanje. Morda so bili to cigani, ki so se naselili v krajini v velikem številu. Zdravstvene oblasti so posvečale boleznim precejšnjo pozornost. Skrb za zdravljenje se je povečalo po prevratu. Zdravljenje se ni vršilo samo v bolnišnici, temveč so se uvedle pomožne trahomske postaje.

Pravi preokret v zdravljenju se je začel po prihodu g. dr. Pečana. On se je takoj vrgel na zatiranje tega nevarnega sovražnika. V Soboti se je otvoril trahomski ambulatorij. Sem so prihajali in prihajajo bolniki iz bližnje okolice. Za oddaljene so se uvedle nove postaje, ki jih g. doktor v spremstvu bolniških sester obiskuje teden za tednom. V začetku so ljudje na vso zadevo z nezaupanjem gledali in so trahom prikrivali. Komaj pa so se pokazali prvi uspehi, so se začeli od vseh strani javljati bolniki. Tako se je polagoma dognalo, da je na stotine (okrog 1000) revčev, ki jih muči grozni trahom.

Tekom časa se je pokazala potreba, da se postavi v Soboti zdravstveni dom. To je spoznal predvsem dr. Pečan sam. Posrečilo se mu je, da je vzbudil zanimanje za dom pri vseh merodajnih činiteljih. Od občine je izposloval večjo podporo mod drugim stavbiščem. Tako se je začel dom lanske spomladi zidati in sedaj je dogotovljen. Kakor smo doznali, je potrebno še nekaj denarja in dom se lahko otvori.

Zopet drzen vlom v Domžalah

Domžale, 21. jan.

V zadnjem času so se v Domžalah sprevleli v naš trg. Ni še dolgo, ko je bil izvršen drzen vlom v Menarovo trgovino sredi trga, danes pomoči pa je bilo vlomljeno v urarsko trgovino in delavnico Ivana Zlebnika na Ljubljanski cesti. Urarska trgovina in delavnica se je nahajala v mali zidani hišici poleg Gasilškega doma v Stobu. Za hišico se nahajala mala drvarnica. V to drvarnico je prišel vlomilec ter izkopal v steno precej veliko luknjo in tako prišel v trgovino. Tu si je nabasal razno zlatino, uhane, prstane in ure ter nemoteno po listi poti tudi odšel. Ko je danes zjutraj prišel v trgovino gospodar in opazil nered, je takoj uvidel, da je bilo vlomljeno. Vlom je bil izvršen ob pol-4 zjutra, vlomilec je namreč premaknil veliko stensko uro, da se je ustavila. Oročništvo je uvedlo takoj preiskavo ter tudi nekega osumljenca prijelo. Zlebnik proti vladu ni bil zavarovan, zato ima tem večjo škodo. Iz Ljubljane je bil poklican detektiv Podobnik. Škoda do sedaj še ni znana.

Odlikovanje

Bolgrad, 21. jan. S kraljevim ukazom in na predlog ministrskega predsednika je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone I. stopnje dr. Miroslav Spalajković, pooblaščen minister in izredni poslanik v Parizu; — na predlog pravosodnega ministra pa je bil odlikovan z redom jugoslovanske krone III. stopnje Zvonimir Vinković, sodnik stola sedmorice v p. iz Zagreba.

vozov. V slabije ogreth vozovih oziroma oddelkih pa se doseže boljše ogrevanje s tem, da se postavi ogrevalni vzvod za kratek čas na hladno in nato zopet na toplo.

Kakor že svoječasnó, mora direkcija zopet opozoriti, da se potniki, osobito za daljša potovanja ob hujšem mrazu tudi primerno močnejše oblečejo. Pri sedanjih tehničnih napravah je popolnoma izključeno tako izdatno ogrevanje vlakov, da bi premrznjen in premočen potnik (izletnik—smučar) ne občutil neprijetne posledice t. j. mraza.

Železniška uprava uporablja za ogrevanje vlakov vsa razpoložljiva sredstva. Zeleti pa je, da jo pri tem tudi potujoče občinstvo v zmislu prednjih izvajanj dosledno podpira.

zobmi surovo meso, levi tuljijo, smrtni vozači ropotajo, moškím gledajo glave iz obscenih stranišč, ob stenah slone dekleta s cigareto v ustih, čez oči jim pada koder, ob šotorih pa se pregiblje množica, gosta kakor nevedna demonstracija. Gledam jim v obraze, zdí se mi, da je zrak steklen, vsi so ei podobni, starec starcu, mladi mož pa človeku s turbanom, Rusu z zlatimi zobmi, Arabcu, pravoslavemu Nemu. Pred fakirjem na oglu se zbirajo otroci, med ljudmi pa teka majhen psiček in miga z repom. Po kavarnah se stiskajo ljudje, muzikantje igrajo, eden izmed natarkarjev poje pesem; nato poje vsa kavarna, ljudje se zibljejo pod stropom, ki je poln vencev, kakor kaka baročna podružnica. Potem pride človek in da slehernemu nekaj na mizo. Ljudje vzamejo in ko čez nekaj časa sede po mizah z zrakom napolnjeni gumijasti labudi, začno ljudje od veselja cepetati z nogami. Človeku postane toplo med njimi, nekatera dekleta so naenkrat lepa.

Tisti večer je bil svetí večer. Šel sem med domače ljudi in pobožno jedel pecivo, ki ga je napravila Slovenka, služkinja pri turškem poslanstvu, in ki je obvandrava vso Evropo. Duhovnik, ki je bil med nami, je pripovedoval zgodbo o starki, doma iz Boene, ki leži bolna v neki mansardni sobici in se je od veselja zjokala, ko jo je obiskal. (Mnogo, mnogo pa je slovenskih tragedij!) Šli smo k polnočnici v bližnjo samostansko cerkev, vsa cerkev je šla z malimi izjemami k obhajilu, sin je vodil slepega očeta, dokle staro mater. Na koru je igrala melodija kakor tiha muzika v uri ali v božjepotnem spominu. Zunaj pa je žumel in se razlival ponočni trušč. Ko sem se ob dveh ponoči vračal, so matere še vozile deco z vozički; dva klovna sta

maskirana sedela v avtomobilu in se peljala čez Montparnasse. Vsi lokali so še bili nabiti, pred enim se je pripravljval pretep. »Škoda, da ni Jozeta,« sem si mislil in šel dalje mimo velikih umetniških kavarn, kjer sedi neke Panait Istrati, neke Ehrenburg, neke Iks Ipsilon, kajti Mantparnasse je tabor literatov in slikarjev.

V par dnevih sem prebrazil mnogo Pariza, od bulonjskega gozda do Bastije, od orleanskih vrat do Monmartra. Sedel sem na tej klopi, si zapomnil tisti ornament, videl Napoleona v Mussolinijevem dresu, žensko glavo v marmoru, nevidno luč, prihajajočo iz svetlih kelihov, stoječih sredi prostorov, barako, kjer je Branley skonstruiral prvi detektor, se spominjal Mauriacovega Gobavca ob Café de la Paix, prisostvoval poljski poroki in si za vedno zapomnil, kar sem slišal o Maxu Jacobu, francoskem pesniku, ki pravi, da se mu je Marija prikázala. Pretreslo me je, kakor tisto noč, ko smo šli mimo Louvra in je čez velike nočne trge, razsvetljene z visokimi obločnicami, zadonela tožna trahom rešilnega signala ob Seini, kakor je namreč skočil v vodo. In le mimogrede, kakor izgubljen bitja, se mi pojavijo tiskarji, ki tiskajo vizitke na ulicah, zagorele deklice, ki prodajajo citrone po ulicah, eksotične tipkarice v Havas agenciji, leane stopnice v nacionalni biblioteki, Freundove knjige na štantu ob Seini, žid, ki bere knjigo v hebrejščini, in kolači črno pečene kruha na Monmartru. Toda ti kolači mi vzbude novo predstavo, podoba slovenskega delavca v dijski krčmi, ki je poslušal na gramofonu dolensko »ženitve« (v Franciji je namreč vse mogoče!) in udaril ob mizo: »Pu naj Francozi zapoje tako, če morejo, njihov Napoleon na tudi ni vse!«

Edvard Kocbek

Ljubljana

Ljubljančani - mesojedci

Ljubljana, 21. januarja.

Ljubljana s svojimi 60.000 prebivalci pospravi v teku enega leta precejšnje množine vseh vrst mesa. Nihče ne bi mislil, kakšna morija je vsak dan v klavnicah samo zato, da se prijetno najde vsi tisti, ki so se tako srečni, da vidijo vsak dan ali vsaj vsak drugi dan na svojih krožnikih meso. Neverjetno so naravnost številke v preteklem letu v ljubljanski klavnicah zaklanih živali. Goved je bilo zaklanih 7739, med temi 305 bikov, 4817 volov, 2415 krav, 158 telic in 44 juncev. Lansketo leto so pobili v klavnici za 296 glav tovrstne živine. Čudovito število pa izkazujejo teleta. Teh so žrtvovali v ljubljanski klavnici za telesni blagor ljubljanskega meščanstva 11.880. Pobili so jih 3090 več kot lani. Konj in kobil so naibz radi tega, ker se je goveje meso tako pocenilo, pobili 190 manj kakor lani, skupaj samo 325. Različne drobnice so pobili 2318, za 1071 manj kakor lani. Pod to štejejo na klavnici ovce, jagnjeta, koze in kozlice. Skupno vsoto teh zaklanih živali pa presegajo sedveda ljubljanci Ljubljančanov — prašiči, katerih niso nič manj kakor 28.622 žrtvovali ljudskemu blagru. Med temi je bilo samo 250 odojkov. Lani so jih zaklali 4109 manj kakor letos. Če bi mogli postaviti vso to živino naenkrat na cesto, tedaj bi stala v gosti čredi od klavnice po vsej Poljanski cesti, Mestnem trgu, Starem trgu, Florjanski ulici in Karlovski cesti do mostu čez Gruberjev kanal in v vsaki vrsti bi moralo stati 24 glav živine, računajoč za govejo živino samo 3 metre dolžine, ceste brez presledka, za prašice in drobnico pa pol-drugega metra. Nastala bi taka gneča, da ne bi nihče mogel skozi — in vendar je vse to preromalo brez vsake sile in pri lakoti mnogih tisocev v enem letu skozi ljubljanske železce.

Da je naraslo zlasti število prašičev, zaklanih v lanskem letu, za celih 4109 glav, je razlog v napredku naše domače prekačevalske obrti in mesarske industrije, ki sedaj že povsem zadostja vsem potrebam, dasi smo bili zlasti za te izdelke pred leti še navezani na uvoz iz Českoslovaske in z juga naše države. Vendar v klavnici ne koljejo le živine, ampak tudi vestno pregledajo vsako zaklano žival, če je zdrava. Sad teh pregledov v letošnjem

letu je bil ta, da so zaplenili 20 goved in približno 10.000 kg govejega mesa. Prašičev so zaplenili 7, 40 pa so jih, ker so bili izraziti, sterilizirali in prodali na prostih stojnicah. Prašičjega mesa pa je bilo zaplenjenega 956 kg. V klavnici pregledujejo tudi izven mestnega okoliša zaklano živino, katero vozijo mesarji na klavnico v pregled. Tako so pripeljali 2976 zaklanih telet, 1246 prašičev, 1521 glav drobnice in 16 goved. Ti so tudi se pomagali blaziti ljubljanskega lakota. Vrh tega pa je bilo v kosih pripeljanega k nadpregledu 242.000 kg mesa in mesnih izdelkov, ki so se uvozili v Ljubljano. Živina in meso je bilo v glavnem zaplenjeno pri govedi zaradi tuberkuloze in notranjih vnetij, pri prašičih pa radi kurovosti.

Lani je imela klavnica lep denarni promet. Njeni dohodki znašajo 4.237.000 Din, od katerih dobi ljubljanska mestna občina 700.000 Din priznane in še precej čistega dobička. Inkaso je znašal 100.000 Din več, kakor je bilo proračunano, kar se redkokoli zgodi in kar je posledica velikega števila zaklanih prašičev in pač uvoza mesnih izdelkov. Lani je klavnica tudi napravila novo hladilnico za slanino, ki obsega 200 kvadratnih metrov površine. Vse hladilne naprave v klavnici merijo 1600 kvadratnih metrov in so stalno oddane. Novost je vpeljala klavnica tudi pri klavju prašičev. Dočim so se lani prašiči še pred klavjem in med klavjem s svojimi žalostnimi glasovi poslavljali od življenja, jih letos omamljajo z električnim tokom. Prašič ostane omamljen kakih pet minut in mesar ga v tem času lahko mirno priveže in zakolje. Klavnica je porabila v preteklem letu okrog 100 vagonov premoga.

Dovoz živine na klavnico se je vršil v glavnem po železnici. Na nakladalno klavnico so lani iztovorili 525 vagonov živine. Drugo živino kupujejo kupci večinoma na ljubljanskih živinskih sejmih, ki se vrše vsako prvo in tretjo sredo na sejmšču ob klavnici. Tako je bilo na prodaj pripranih 3904 konj, prodanih pa 535; volov je bilo pripranih 1660, prodanih 669; krav je bilo pripranih 1330, prodanih 502; telet je bilo pripranih 404, prodanih 207; prašičev pa so prignali 5498, prodali pa so jih 2698.

III. večer komorne glasbe Nar. železničarskega glasbenega društva Slove bo danes, 22. januarja ob 20 v veliki dvorani kina Ljubljanski Dvor. Izvajale se bodo stare komorne skladbe iz prve polovice 18. stoletja, ki so veljale že ob svojem nastanku za skrajno reformatorske. Ljubitelji stare zanimive instrumentalne glasbe bodo imeli zopet priliko občudovati to glasbo, ki je tako silno vplivala na njen nadaljni razvoj. Poslušali bomo skladbe skladateljev Myslivečka, Jiraneka, Stamića in Mozarta, ki jih bodo izvajali gđ. Jeraj, Müller, Svetel, Korošec in Sušteršič. Vstopnice po društveni ceni (Din 2.—, 4.— in 6.—) na razpolago v trafikih Pugeti, palači pokojniškega zavoda na Miklošičevi cesti.

Či prvi javni produkciji gojenec konservatorija, ki bo v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 20 uri v Filharmonični dvorani, nastopijo gojenci iz šole g. Slavka Korošca: Campa Viktor in Fatur Ante, iz šole prof. Janka Ravnika: Vodusek Valens, iz šole prof. Wistinghausove: Sok Dragica, iz šole za komorno glasbo prof. Jana Slaisa nastopi kvartet: Pfeifer Leon, Stanič Franjo, Sušteršič Vinko in Bajde Oton. Izvajali bodo prvič javno dva stavka iz najnovejšega komornega kvarteta prof. Stanka Premra. Nadalje nastopijo iz šole prof. Foedranpergove: Petrovič Anton, iz šole prof. Jana Slaisa: Ornik Francka, iz šole ravnatelja Mateja Hubada: Zupan Leopoldina, iz dirigentske šole prof. L. M. Škerjanca pa nastopita kot dirigenta Marijan Lipovšek in Müller Gustav. Pri klavirju spremljajo: Saplja Božena, Gallatia Reinhold, Krmpotič Ivica in Lipovšek Marijan. — Ravnateljstvo vladno vabi glasbo ljubce občinstvo, da v obilnem številu poseti to produkcijo. Vstopnice bodo od sobote dalje v predprodaji v Matični knjižarni od 4.— Din sedež. Istotam se dobi tudi spored.

Stalna prosveta ima drevi ob 8 v Jugoslovanski tiskarski sejo.

Gledališka predstava v Rokodelskem domu. Igralno osebje Rokodelskega doma do vprizorilo v nedeljo 24. t. m. Gogoljevo pustno komedijo Zenitev. V igri, ki je polna smeha, nastopijo znani komiki, ki bodo pripomogli, da bo Gogoljevo delo imelo popoln uspeh. Pričetek igre je ob pol 8. uri zvečer.

Nov esperantski tečaj za začetnike se bo pričel drevi ob pol 20 v šentjakovski šoli, kjer se bo vršilo kratko predavanje o esperantu in se bodo zainteresirani vpisali. Učnina mesečno Din 20., za dijak Din 10. — Tečaj se bo vršil dvakrat na teden po eno uro.

Stalno omizje gostilne »Bončar« na Sv. Petra cesti št. 41 je darovalo mesto cvetja na krsto

pok. prof. gosp. Antona Lenarčiča za »Pomožno akcijo« mestne občine ljubljanske Din 500.—

V mestni klavnici ljubljanski se bo v soboto, 23. t. m. ob 15 prodajalo na prosti stojnici prašičje meso.

Surov napad na stražnika. Prednočnim se je na Dolenski cesti izvršil surov napad na stražnika. Nekaj surov človek je kar na lepem napadel 33 letnega stražnika Ivana Pucharja, stanujočega v Vipsavski ulici št. 6, ga z nožem sunil pod levo oko in ga zelo nevarno ranil. Stražnik se sedaj zdravi v bolnišnici. Lina napadalec je policijski znano.

Dva ponesrečena z zlomljenimi nogami. Ljubljanska bolnišnica je poleg nekaterih drugih ponesrečenec sprejela še dva, ki sta si zlomila noge. Prvi je 30 letni sin posestnika Franc Kolnik iz vasi Vrhovlje 3 pri Rafočah pri Kamniku. Ta se je pri sankanju zaletel v surovo in si zlomil levo nogo. — Drugi ponesrečenec je 51 letni posestnik Alojzij Zuffi iz Slange pri Trebeljevu. Predvečernim se v gozdu podirali drevesa in so se pri tem delu podirali bukev na Zuffa ter mu zlomila desno nogo.

Celje

Smrtna kosa. V sredo, 20. t. m. je umrl na Ostrožnem št. 5, v starosti 64 let, košar in v pok. činkarški delavce Kavčič Anton. — Isti dan je umrl v Gaberju št. 51, 14 mesecev stara Zvižja Štefica, hčerka Westenovega delavca. — Nasednji dan, v četrtek zjutraj je umrl na Ostrožnem 37, v visoki starosti 79 let prevzitar Gonitšek Matija. — Dušan pokojnih večni mir in pokoj, žalostnim preostalom pa naše iskreno sožalje.

Vprašanje javnosti. Zgodilo se je, da je začel na cesti divjati zblaznel človek, tako da je bil nevaren vsej okolici. Pozvali so rešilni avto. Rešilni avto pride, pa ne ve, kam z človekom. Ako ga pripeljejo v bolnišnico, ga ne sprejmejo, ako ga pripeljejo v Novo Celje, ga odklonijo zaradi pomanjkanja prostora itd. Kam tedaj z njim? V policijski zapor? Mestni fizik celjski je zahteval od ministrstva, da bi bilo vsaj 5 sob v Novem Celju na razpolago za tako nujne primere in obenem je zahteval od banske uprave da, bi bila vsaj ena soba v bolnišnici pripravljena kamor bi vsaj začasno spravili take nevarne ljudi.

Nogometna tekma. V nedeljo, dne 21. t. m. popoldne ob dveh se vrši na sportnem igrišču SK Celja na Glaziji prijateljska nogometna tekma med SK Hermesom iz Ljubljane in SK Celjem. Tekma se vrši le ob lepem vremenu.

V kraljestvu Zlatoroga. Drevi ob osmih se vrši v Mestnem kinu prva predstava prvega slovenskega filma gornjega naslova. Občinstvo se vabi, da kupi vstopnice že v predprodaji v drogeriji »Sanitas«, da ne bo potem zvečer pri blagajni prevelikega navaša.

Plui

Vzoren sin. P. posestnik v Okoslavcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici, je izročil pred nekaj leti obširno posestvo svojemu sinu Antonu. Izgovoril si je le primeren prevzetek do smrti. Toda naveden sin pa mu tudi tega ni redno oddajal, vsled česar je prišlo že opetovano do prepira. Pač pa je sin svojega očeta ob taki priliki vedno pretepel. Pred nekaj dnevi je nastal med imenovanimi zopet prepir in lokrat je premlel sin svojega očeta tako hudo, da je slednji obležal, kakor ga je obdelal z nogami. S hudimi poškodbami po celem telesu so pripeljali ubogega prevzitarja v pluijsko bolnišnico. Proti vzornemu sinu, ki tako spoštuje četrto božjo zapoved, je uvedeno kazensko postopanje.

Požar. Dne 17. t. m. ponoči je izbruhnil požar pri Francu Mercu, posestniku v Novi cerkvi v Halozah. Zgorelo je stanovanjsko in gospodarsko postopje ter svinjak. Škoda znaša nad 20.000 Din. Ker imenovani ni bil zavarovan, je radi tega tem hujše prizadel. Na kak način je požar nastal, se še ni moglo ugotoviti.

Guštani

Smučarska tekma. V nedeljo dne 17. t. m. je priredil smučarski klub GRV svojo prvo klubsko tekmo. Tekmovalce so razdelili v tri skupine, in sicer: 9 starih, ki so prevozili 15 km in je bila najvišja točka 1040 m visoka. Prvenstvo si je prioboril smučar Stangl Stanjo, prevozil je progo v 66 min. in 30 sek., drugi je bil Konečnik Miloš, ki je vozil 69 min. in 15 sek., tretji je bil Arnold Pavel 72 min. in 13 sek. Mladi so imeli prevoziti 5 km. K tekmi se je prijavilo 7 tekmovalcev, prvo mesto je zavezal Marovec Ivan v času 30 min. in 32 sek., drugi je Legner Ivan, ki je rabil za to progo 31 min. in 31 sek., tretji je pa bil Stanič Pavel, ki je rabil 32 min. Solarske mladine se je prijavilo kar 16, ki so imeli prevoziti progo 3 km. Prvi je bil Schmutzner Ernst, drugi Wlozdyga Ervin, tretji pa Kätter Franc. Tekma je zadovoljila vse tekmovalce kakor tudi klub sam. Rešilne postaje, katere je vodil tukajšnji Rdeči križ, so bile vzorno urejene in pripravljene. Bogu hvala, da ni bilo treba posredovanja.

Litija

Društvena prireditel. Opozarjamo, da se po navlji v Smarčah pri Litiji v nedeljo 24. t. m. ob 3 popoldne v društveni dvorani spevoigra v treh dejanjih »Čevljar baron« s spremljevanjem orkestra. Igro vprizoro člani katol. prosvetnega društva. Kdor se hoče nasmejati, naj pride. Cene znižane.

Smrtna kosa. Po daljšem bolehanju je umrl, star 49 let, železničar Janez Tičar. Zaprta žena in 5 otrok. Bil je mirnega in dobrega značaja, vreden v službi. Pobrila ga je sestra. Pogreb bo danes popoldne ob 3 a postaje na litijsko pokopališče. N. v. m. p.

Novi lesenci v litijski cerkvi. Sicer je bila v litijski cerkvi razveljavljena poveljna, imela smo dve veliki električni obločnici v cerkvi, vendar pa je posebno ob svečanih prilikah manjkaj sijaj po cerkvi. Ta nedostatek je sedaj odpravljen, ker si je cerkev po prizadevanju g. župnega upravitelja Vinka Lovšina nabavila 2 pozlačena lesenca s 6 svečnimi žarnicami, tako da se sedaj lahko ponasamo, da je naša cerkev razkošno razveljavljena. Lesence je dobavila ljubljanska tvrdka »Ecclesia«, montiral je sam lastnik tvrdke G. Hafner, ki je dobavo res v najkrajšem roku izvršil. Vse skupaj stane okoli 6000 Din ter se je račun poravnal iz prejšnjega lanskega leta.

Novo meso

Drasjanje po ulicah. Že lani smo spregovorili o drasjanju po ulicah in za nekaj časa so se zdelo, da so vedne pritožbe meščanov nekaj zalegle. Letos pa se je ta navada zopet razpasla. Saj privošimo mladini to nedolžno zabavo, toda nikakor ne moremo trpeti, da se mladina drsa po mestnih ulicah. Vse ulice, ki so le kolikaj višje, so že tako zdrsane, da ni več varno hoditi po njih. Zato najno prošimo merodajne faktorje, da drasjanje po ulicah strogo prepovedo.

Sprehod po Novem mestu. Na sprehajališču ob Krki na Loku proti kolodvoru je lani dalo tukajšnje olepševalno društvo nasaditi večje število mladih topolov. Nekateri izmed njih je lani zlobna moka pokončala, nekaj pa jih je ostalo še celih. Uničene je nadomestilo društvo z novimi. Letošnji težki sneg pa je nekatere topole namolil ter jih odtrgal od količev. Na vsak način je treba te topole zopet poravnati in jih nanovo in močno privežati, toda na močnejše količke, kakor so dosedajni. — Velik sneg, ki je zapadel letošnje zimo, se je zadnje dni pričel radi južnega vremena tati. Krka je prestopila bregove in poplavlja zemljo precej na široko. Radi tega so se prikazale velike lise suhe zemlje izpod snega. Ko Loka ob Krki je sprehod že precej prijazen. Zelo neprijetno pa dirne človeka v oči nasega, nametana po travniku ob stezi pod železniško progo. Tam ležijo namreč nametani razni odpadki, kakor parklji, čeljusti, prašičje ščetine itd. Vse skupaj tam gnije, se razkraja in razširja zelo neprijeten duh, da se človeku gnusi iti tja čez. Res, da je gnojenje travnikov prav tako potrebno, kakor gnojenje polja, vendar bi se ta travnik, ki leži ob eni najlepših sprehodnih točk, lahko pognojili s kakim drugim gnojem, n. pr. z umetnim gnojilom.

Gor. Sv. Kungota

Dne 20. decembra 1931 se je vršila šol. prireditel z zelo pestrim sporedom (igrica »Pastirski pred nebeskimi vrat«, šaljivi samospeli, perica — šaljivi prikaz — deklamacije, petje) v tuk. Katoliškem domu, ki ga je ljubezivo dalo na razpolago Kat. prosvetno društvo. Prireditel je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Med odličnim občinstvom smo opazili v družbi domačega župnika tudi verodostojnega gospoda J. Tscharrne, inženirja iz Maribora z njegovo gospo, koje je divni prizor, prihod božjega Deteta z angeli do solz ganil, dokaz, da so otroci srčkano lepo igrali pod vodstvom spretnih režije. Režijo sta imeli učiteljici gđ. Rečnik Ivana in Boglavce Matilda. — Dne 14. januarja 1932 je priredilo šol. upraviteljstvo božično za revno šolsko mladino. Obdarovanih je bilo 125 šol otrok z različnim blagom in skupni vrednosti 3190 Din, kar predstavlja za naše razmere lep uspeh. Iskrena zahvala gre: kralj. ban. upravi, CMD v Ljubljani, Posojilnici v Mariboru, trgovcu G. Senekoviču Josipu, trgovci gđ. Anici Leber, ki sta darovala mnogo blaga, vsem p. n. vaščanom, ki so darovali večjo ali manjšo vsoto na polji šol. upraviteljstva, občinskemu uradu, pekovskemu mojstru in avtopodjetniku g. Rudolfu Smonigu, ter čevljarskemu mojstru g. Antonu Danko. Zahvala gre tudi agihluma gđ. učiteljica, ki sta prevzeli tehnični del te humane prireditve. — Šol. upraviteljstvo G. Sv. Kungote.

Šoštani

Zadružno-gospodarski tečaj priredi Zadružna zveza 26. jan. v št. Ilju pri Velenju v prostorih Društvenega doma. Predavanja bodo sledeča: Denar in denarni zavodi, kmetijstvo, zadružništvo. Začetek ob 9 popoldne. Vabimo k obilni udeležbi!

Kulturni obzornik

ANDRÉ GIDE: TESNA VRATA.

Iz francosčine prevel Božo Vodusek.

Tesna vrata nam prvič v slovenskem prerodu (Leposlovna knjižnica Jugoslovanske knjižarne) predstavljajo enega najpomembnejših pripovednikov sodobne francoske književnosti. Pisatelj André Gide pomeni namreč obenem s pisateljem F. Mauriacom in še nekaterimi drugimi vrhuncem današnje francoske proze. Razen velike formalne spretnosti in stilistične popolnosti je zanj značilno življenjsko pojmovanje umetnosti, katere je pri njem vedno le izraz in podoba notranjega duhovnega iskanja in prizadevanja za resnico. O tem pričajo vsa mnogostevilna pisateljeva dela, katere najde čitatelj naštet in tudi na kratko označena v informativno-kritičnem uvodu, ki spremlja slovenski prevod. »Tesnih vrat«. Zato jih tu ne bom navedel še posebej. Omenim naj le, da je pisateljski razvoj Andréja Gide-a šel v smeri od umetniškega subjektivizma vedno bolj k objektivnosti, vendar ne v smeri naturalizma, marveč v smislu nekakšnega duhovnega realizma, kjer se zunanji svet zgodbe in pripovednega ozadja se vedno drži in prepleta z izredno poglobljenim psihološkim odkrivanjem človeške notranjosti. Vendarle pa pisateljev psihologija ni sama sebi namen, marveč ga predvsem zanima etični problem, dobro in zlo, duh in telo, religija in narava. Toda po tej strani je Gide glasnik tragičnega človeka, dramatičnega in razklane, in zato so njegova dela povsodini večkrat tako nasprotnega si značaja, kakor pač tak človek vedno omahuje od enega do drugega pola svoje notranjosti. Zdi se, da pri njem eno delo pobija drugo, kar pa ni točno, zakaj to so le skrajnosti enega in istega nemirnega, iščočega in borečega se

duha. Kdor ni sam v sebi razklan in kdor ne nosi radi tega v sebi vseh skrajnosti duševnega nemira, ta bo le težko razumel pisatelja. Čigar primer nam na novo potrjuje staro resnico, da postaja za človeka notranji življenjski konflikt tem silovitejši in tragičnejši, čim večja in brezkompromisnejša so njegova moralna prizadevanja. Res pa je, da duhovna mera takšnih ljudi ne more nikoli postati vzor in vzgled za večino povprečnih ljudi. Zato bo tudi Gide marsikoga odbil, medtem ko bo njegov delo v drugih, duhovno bolj kompliciranih naravah našlo močan odmev kot podoba njihovih ne samo najbistvenejših in najboljših, marveč tudi najlepših življenjskih doživetij.

»Tesna vrata« so eno izmed poslednjih zrelejših, a tudi najzanimivejših pisateljevih spisov. Roman nam predstavlja ljubzensko zgodbo, a ne v običajnem smislu, marveč kot izredno zanimivo in močno doživljeno spora nad erotiko in odprvedjo in to ne kot etičen, marveč kot religiozen problem. Ljubita se fant in dekle, Jérôme in Alissa, in njuna ljubezen je vsa tepa, čista in poštna, nič ni v njej nezadovoljenja. In vendar trpi Alissa zaradi nje silne muke, dasi tukaj niso mišljene »ljubezni rane«, ki tudi nje kakor nobenemu ljubčemu sru niso prihranile, marveč gre tukaj za globlji duhovni razkol. Alissina duša ljubi fanta, a še bolj ljubi Boga, in obojega — se ji zdi, ne more združiti, zakaj v njej živi in se bori za zmago religioznost Pascalova, kakršna se je razodela v izpovedi tega velikega religioznega pisatelja: »Nič, kar ni Bog, ne more izpolniti mojega pričakovanja.« To je tudi veliki nemir njenega deklečnega srca, nemir, ki jo kljub vroči in strastni in do konca nezmanjšani ljubezni do fanta vendarle vodi v odpoved zaradi nebeskega kraljestva, zaradi svetlosti. Tako je pričujoči roman povesti ljubezni, a tudi zgodba o žrtvi, odnoveci in duhovni službi človekovi, povest o zemeljski ljubezni, ki se je darovala nebeski ljubezni. Zato francoski kritik Ramon Fernandez imenuje

ta roman »tragedijo čiste duše, čisto zmagovalne duše«.

Roman pa ni nič manj zanimiv po svoji umetniški strani. Delo je od začetka do konca silno dramatično napeto, saj se razl in iskanje Alissine duše dvigata vedno više h končnemu zmagovalstvu. Pisatelj z izrednim psihološkim darom sledi drami nene duše. Nič manj popolno pa ni podan lik Jérôme in ostalih, katerih življenje in usoda sta vpleteni v celoto povesti. Prav kompozicijska je ena izmed najbolj mojstrskih pisateljevih potez. Dasi je povest zgrajena razen iz pripovednih odlomkov tudi še iz pisem in Alissinega dnevnika, je vendar tudi kot zgodba in epična celota čudovito enotna in uravna. Končno ne smemo pozabiti pisateljevih odličnih stilističnih sposobnosti. Njegov jezik je svež in zanosen, poln čudovito posrečenih peniskih primer in podob ter stavčnih ritmov, tako da nudi izreden umetniški užitek vsakemu, kdor je ohranil tudi še danes, v času vedno večjega porušitvenja in povsakdanjenja jezika, živ čut in smisel za lepoto — besede.

France Vodnik.

PREDSTAVA AKADEMIKOV

V ROKODELSKEM DOMU.

Prejano nedeljo so priredili akademiki iz stolne kongregacije v Ljubljani Scherifovo vojno dramo »Konec poti«. Prireditel je posloilo mnogo povabljenega občinstva in še drugi obiskovalci, tako da je bila obširna dvorana gesto zasedena. Hvale vredno je, da si ta skupina akademikov že od nekdaj izbira res vprizorjene vredne dela. Tudi to pot si je izbrala delo resne in težke vsebine, ki s svojo tehtnostjo in živo neposrednostjo sega v mišljenje in čustvovanje rodu, ki je sam okusil grozoto vojne ali pa čuti njene posledice. Vrata vojaških — prav za prav človeških tipov — odkriva svojo čustvenost tik pred obličjem smrti in kaže svoj nepokriti obraz. Za tako delo treba seveda zrelih umetnikov, kakor smo jih videli v urizorirvi

iste igre v Narodnem gledališču. Akademiki pa so pokazali predvsem svojo resnobo, poleg tega pa tudi upodobilo mnogo trenutkov, ki so vredni priznanja. Vodstvo igre je imel akademik g. K. Faganet, ki je sam tudi dober in prižkušen igralec. Njegova režija je bila skrbna glede na sceno in celotno občutje igre — sam je tudi dovolj izrazito izbral poveljnika Stanhopa. Tudi nekatere druge vloge so bile bodisi že po naravni individualnosti igralcev ali njihovi igralski spretnosti dovolj dobre — seveda brez dovršenega Osborna se ta gra ne more popolnoma uveljaviti. Celotna igra je nenprestano rasla in je bila na koncu na visku. Zelo smoteno se je uveljavil simbolični transparent v začetku in na koncu. Igra je premagala občinstvo — in to je gotovo uspeh. Ob tej priliki bi si dovolil majhno pripombo pri takih resnih prireditvah. Morda se to goji iz navade, da k takim igram — sploh k večernim predstavam — zahajajo otroci, ki bi morali biti ob tem času doma. Tako občinstvo nima od igre ničesar drugega, kakor da uveljavi svojo pravico do radovednosti, moti resne ljudi in jemlje prireditvi resnoben značaj. Pred takim majhnim občinstvom tudi diletantskim igralcem ni prijetno.

F. K.

»Vežilja«. To je hvalevredni mesečnik za ročno delo. Z najnovejšo številko stopa v tretje leto svojega obstoja. List posveča posebno pozornost narodnemu vezenju in prinaša v vsaki številki po nekaj lepih tostvarnih del. V letošnji prvi številki priložbe a. pr. okusno posteljno pokrivalo, okrašeno z vezenjem po posavskih pečah in mnogo drugega. Bogato je pa zastopano tudi moderno vezenje. Otroška obleka ima svoj poseben oddelek, enako perilo. Ob koncu prinaša napotek za umetno pletenje. Vsaki številki so priložni vzorci z natančnim navodilom. »Vežiljo« urejajo: dr. Draga Kovarčič-Dugačič, naroča pa se pri uravi: Zagreb, Samostanska 2-1. Naročnina znaša 90 Din za četrt leta.

Dnevna kronika

Cenjene naročnike, ki utegnejo imeti še kak zaostanek na naročnini za »Slovenca« na račun leta 1931, vljudno vabimo, da istega poravnajo najkasneje do konca tekočega meseca in obenem prilože temu znesku vsaj še naročnino za januar 1932, da si s tem zagotovijo redno prejemanje lista tudi v februarju in dalje. — Oni p. n. naročniki, ki hočejo biti obenem deležni ugodnosti razpisa o podporah za slučaj smrti vsled nezgode, pa morajo plačevati naročnino tako, kakor predpisuje zadevna določba v razpisu.

Lep zgled delavske solidarnosti

Maribor, 21. januarja.

Pred kratkim smo poročali, da je odpuštila Tovarna za dušik d. d. v Rušah 86 delavcev zaradi pomanjkanja dela. Včeraj nam je vodstvo tovarne sporočilo, da je ostalo delavstvo, ki ima še službo, tem 86 odpuščenim delavcem omogočilo, da so zopet prišli do kruha in sicer na ta način, da je delavstvo sklenilo, da se mu znižajo delovne ure, tako da bo tovarna lahko obdržala do 31. marca odpuščeno delavstvo.

Koledar

Petek, 22. januarja: Vincencij in Anastazij, mučenca.

Osebnosti

— Za pomočnika ministra za trgovino in industrijo je imenovan glavni tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani in narodni poslanec g. Ivan Mohorič. — Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava v Ljubljani je dovolila Potokarju Polikarju, pristojnemu v občini Rače, okraj Krško, izpremembo rodbinskega imena Potokar v Tavčer in rodbinskega imena Bräs, pristojnemu v mestu Ljubljana, v Sušnik.

Ostale vesti

— Razpis književnih nagrad. Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu razpisuje natečaj za književne nagrade, in sicer: a) 4500 dinarjev za roman; b) 3000 dinarjev za zbirko novel; c) 3000 dinarjev za zbirko pesni; d) 3000 dinarjev za zbirko esejov; e) po 500 dinarjev za novelo, pesem in esej. — Za te nagrade lahko tekmujejo jugoslovanski avtorji iz anonimnimi, izvirnimi deli, ki so napisana v srbohrvatskem ali slovenskem jeziku in ki so bila tiskana med 1. januarjem 1928 in 31. decembrom 1931. Dela z dokazom o času, ko so bila izdana, vred. je treba dostaviti jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu (Zrinjski trg 11) najkasneje do 29. februarja opoldne. Ocenjevalni odbor Jugoslovanske akademije bo po členu 6 pravilnika odločil o razdelitvi nagrad do letne svečane seje, na kateri bo proglasil rezultat tekmovanja. Nagradjena dela ostanejo v vsakem oziru last avtorja. Nagradjenec je dolžan v slučaju nove izdaje nagradjenega dela na vidnem mestu označiti, da je njegovo delo nagradjeno s književno nagrado Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v letu 1932.

— Z revolverskim strelom pogodil prijatelja. Na Silvestrovo je bila v vasi Natrčinu pri Zagrebu v neki gostilni zabava, na kateri so med drugim tudi streljali. Na zabavi sta bila tudi kamnoseški pomočnik Rudolf Grah in njegov prijatelj Valent Hrastinski. Grah je imel revolver in je z njim streljal. Naenkrat pa se je sredi streljanja Valent prijel za nogo in padel na tla. Naslednji dan so ga prepeljali v bolnišnico, kjer je pri zaslišanju povedal, da ne ve, kdo je streljal nanj. To je zvedelo orožništvo in začelo poizvedovati. Zaznalo je tudi Rudolfa Graha, ki je priznal, da je z repetirsko pištolo oddal nekaj strelcev v zrak, in ko je spustil roko, se je revolver slučajno še enkrat sprožil in strel je zadel Valenta v nogo. Rudolf je naprosil Valenta, naj ga nikar ne naznani, ker mu bo plačal vse stroške v bolnišnici in ostalo. Graha so aretirali in se bo moral zagovarjati pred sodiščem.

— Natečaj. V IV. pehotno podčastniško šolo »Kraljice Marije« v Zagrebu bo sprejeti 1. maja t. l. večje število kandidatov. Reflektanti morajo biti naši državljani, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Dalje morajo biti zdravi in za vojaško službo sposobni ter pisarni. S katerimi dokumenti je opremiti lastnoročno pisane in pravilno kolkovane prošnje, ki jih je poslati najkasneje do 20. aprila poveljstvu gori navedene šole, je razvidno iz Službenega vojnega lista št. 2/1932, ki je interesentom na razpolago pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

— Poročilo z Blok (Novavasi): Na Blokuh imamo še vedno 25 do 30 cm snega, tako da je smuka dobra. Temperatura: —4°C. Pričakuje se v teku 2 dni nov sneg; ker bo zapadel na staro podlago, bo smuka izvrstna. Dohod na Bloke: preko Rakeka do gostilne Lud. Modic na Bloški Polici, kjer se dajo potrebne informacije ter se na željo prečkati tudi prevoz do Novavasi za vs. oseb brezplačno, sicer pa od osebe Din 5.— do 10.—. Direktno zveza: dnevno izpred Češnovarja na Dol. cesti z 2 in pol urno vožnjo do Novavasi. Vremenska poročila in druge informacije kakor o prenočiščih itd., daje Milan Modic, Novavasi pri Rakeku.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju dne 21. januarja 1932 ob 7 zjutraj: Barometri 774 in pol mm, temperatura —8°C, vreme jasno, veter severozapadni. Sneg, višina 35 cm, vrsta: sreč. Smuka idealna, skakalnica uporabljiva, sankalnice uporabne. Izgledi za nedeljo: odlični.

— Nesreča na lovu. Pod tem naslovom smo 17. t. m. objavili poročilo, na katero smo prejeli sledeče pojasnilo: Lovišče v okolici Dvorske vasi, v katerem se je zgodila omenjena nesreča, se nahaja v našem zakupu. Ugotavljamo, da v notici navedeni Debeljak Franc iz Dvorske vasi ni upravičen do izvrševanja lova v našem revirju in da tudi mi nismo priredili navedenega dne nikakega lova. Vred tega ne gre torej za nesrečo, katere bi se pripetila pri zakonitem izvajanju lova. — Uprava Oskar Koslerjeve graščine, Ortnek.

— Umrli mož, ki se je udeležil bitke pri Visu. V Baški Vodi pri Makarski je umrl zadnji udeležene bitke pri Visu Ante Cvitanović, star 88 let. V bitki je bil Ante na admiralski ladji »Princ Evgen«, ki je sodelovala pri potopitvenih italijanskih ladij »Alfonso« in »Re D'Italia« in »Persano«. Ante je rad pripovedoval, kako podlo so se obnašali Italijani po bitki. Klicali so naše mornarje na pomoč, ko so se potapljali v morju; ko so jim prihitali na pomoč, so jih napadli z noži. Ante se je s svojimi tovariši zaoblubil, da poromajo na Trsat, če bodo premagali Italijane. To svojo obljubo so tudi izpolnili. Ante je do konca svojega življenja izvrševal svojo obljubo.

— Utonil pri sankanju. V Belem Brdu pri Osjeku se je vaska mladina sankala na starem zamrzlem rokvu Drave. Eden izmed njih, Lazo Savič, je bil posebno drzen, kar ga je pa stalo življenje. Z najvišje točke hriba nad Dravo se je spustil nizdol. Ko pa so sani zavozile na zmazano površino Drave, se je nenkrat vdrl led in nesrečni deček je s sani vred izginil v valovih.

— Pri toščici, protinu in sladkosečnosti izboljša naravna »Franz-Josef« grenčica delovanje želodca in breg in vztrajno pospešuje prebavo. Raziskovalci na polju zdravilstva o prebavilih zagotavljajo, da so dosegli s »Franz-Josef« vodo sijajne uspehe. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Najstarejši Banjalčan umrl. Te dni je umrl v Banja Luki 116letni Ilija Cusić. Njegovo dolgo življenje je bila ena sama nepretrgana vrsta trpljenja in udarcev. Oženil se je dvakrat in imel skupno 12 otrok. Hčerke so mu zgodaj pomrle, sinovi so na vsi padli v svetovni vojni.

— Mrtvo truplo na plavajočem ledu. Te dni je neki novosadski policist opazil na ledeni plošči, ki je plavala po Donavi, temno liso. Po natančnejšem opazovanju je spoznal, da je lisa človeško truplo. Tekoj je sklical nekaj ribičev, ki so stopili v čoln in zaveslali proti ledeni plošči. Toda mali čoln je radi valov, ki jih je povzročil mimo vozeči parnik, sam zašel v stisko in se je komaj rešil. Truplo pa je med tem padlo s plošče v Donavo.

— Ciganski napad z nožem. 28letni delavec Franjo Skrlin je delal v gozdu pri vasi Bistra v bližini Zagreba. Naenkrat sta se od nekod pojavila dva cigana, ki sta brez vsakega povoda navajala nani. Eden ga je udaril s kolom po roki, ki jo je zastavil v obrambo, tako da mu je strl kost, drugi na je Skrlina s tako silo udaril s kolom po glavi, da mu je počila lobanja. Nato sta nanadala pobegnila. Skrlinovi tovariši so šele čez del časa našli svojega nesrečnega druga v krvi in so ga takoj prenežali v zagrebško bolnišnico, vendar je le malo upanja, da bo okrevalec.

— Za Vašo pisarno, trgovino ali dom rabite ob novem letu praktičen koledar. Priporočamo Vam: Tedenski beležni koledar za leto 1932 na finem papirju, primeren za na mizo ali na steno. Cena Din 10.— (mesto Din 12.—). Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Jesenice

Ohltnica velikega požara. V teh dneh se starejši jeseniško delavstvo spominja na velikiški požar pred 25 leti, ko je na dan 21. januarja upepelil dve tretjini takrat obstoječe tovarne. 21. januarja je bila takrat nedelja in delavci, ki so delali ponoči, so imeli ob treh zjutraj delopust ter odšli domov. Dobro pol ure za tem pa je izbruhnil ogenj, ki je uničil vso takratno žebirarno, žičarno, zavijalnico in še mnogo drugih objektov. Vlada je hud mraz, tako da so bili hidrantni zamrznjeni in je požarna bramba mogla uporabljati le vodo iz Save, oziroma iz dotoka v tovarno. Zanimivo pri tem pa je to in posebno za današnje hude čase, ki jih preživlja delavstvo zelo značilno, da zaradi tega požara pred 25. leti ni bil niti en sam delavec odpuščen od dela niti ni bil nobeden brezposeln, ker so vse porabili pri drugih delih. Le akordirje so bili nekoliko prikrajšani, vse drugo pa je šlo svojo redno pot. Ko so par dni nato ugotavljali škodo, ki jo je povzročil požar, se je pripetila nova nesreča, ki pa je zahtevala človeško žrtve, medtem, ko pri požaru ni bil nihče poškodovan. V Martinarji je delavec Strgar vrgel v Martinovo peč konec železne cevi, o kateri pa ni vedel, da je ta napolnjena z vodo. Ko je cev priletela v topečo se železo, je svedla takoj nastala eksplozija, iz peči je bruhnil ogenj in ubogi Strgar je bil namah spremenjen v živo bakljo. Sveda je vsled opeklin kmalu nato umrl. Starejši Jeseničani se še spominjajo, kako hud mraz je bil takrat, ko so ponesrečenega nesli na pokopališče.

Dravljica-Zgornja Šiška

Blagoslovitev šole preteklo nedeljo. Pobožno se je sklanjala jugoslovanska trobojnica izpod krova visoke nove šole. Bil je lep domač praznik: blagoslovili smo oltar za šolsko službo božjo, blagoslovili tudi celo zgradbo nove šole. Brez kartonskih vabil, brez razglasov, da, brez pritkavanja se je zbrala po pobožni svečanosti domača družina: šolska mladina s svojimi predstojniki, njeni starši, prijatelji in verniki naše sosesčine. Blagoslovitev je izvršil naš kaplan in kateheta g. Pojč, asistiral sta mu dva gg. prefekta iz škofoviš zavodov, tudi naša kateheta. K slovesnosti je pred blagoslovitvijo govoril blagoslovitelj in izrazil svoje posebno veselje, da je naša mladina dobila za novo leto tako izredno darilo, za katero ga zavida lahko vsa ostala slovenska mladina, pa tudi za odrasle sosesčane bo novi oltar brez dvoma v izredno okrepitev krščanskega in krepkega življenja. Po blagoslovitvi oltarja so blagoslovili tudi šolo in vse njene prostore. Oltar je postavljen na koncu največjega hodnika 2. nadstropja. Je kamena imitacija iz betona in tvori prav lepo zaključitev obširnega hodnika in je v pravi okras šole z ostalo njeno notranjostjo vred. Zaenkrat se vrši služba božja vsako nedeljo ob pol 9 in to samo med šolskim letom, kar bo treba na vsak način izpolniti tako, da se bo vršila tudi med počitnicami; saj je mladina takrat še bolj potrebna verskih vaj kakor med šolskim letom. Mnogo govori tudi dejstvo, da šteje naša občina že nad 4000 duš in je brez lastnega dušnega pastirstva — v ljubljanskem predmestju. — Glede kritja stroškov za novi oltar, ki znašajo nekaj nad 8000 Din, je nastopilo neko nesoglasje med kraj. šolskim odborom in občinskim odborom. Vendar je gotovo edino to, da se je znovim oltarjem in nedeljsko službo božjo občanom neverjetno ustreglo, tako da se bo to znesek z lahkoto zbral, če bo občinski odbor ostal pri svojem negativnem sklepu, s katerim se bo samo zopet za korak oddaljil od svojih občanov.

Maribor

Proračun mariborskega cestnega odbora V znamenju štednje in krize - Znan šane doklad na neposr. davke

Maribor, 21. januarja.

Te dni je bil razposlan osnutek proračuna mariborskega cestnega odbora na posamezne občine obdoročnega poslovanja okoliša in v prihodnjih dneh bo razgrnjen javnosti na vpogled v uradnih prostorih na Koroški cesti. Osnutek proračuna upošteva sedanje težke čase ter vsebuje v postavkah le najnujnejše tekoče potrebe, ki so dosegle skupno vsoto 9.600.264 Din, dočim znašajo dohodki skupno 5.839.746 Din. Potrebe se razdelje na sledeče posamezne postavke: Upravnih in pisarniški stroški 87.960 Din. Izdatki za pomožno osebje, to je za cestarje, cestne nadzornike in uradništvo skupno 726.771; od te vsote odpade za uradništvo centralne pisarne (2 inženjerja in 2 uradnika) 80 tisoč 460 Din. Najvišja je postavka za materialne izdatke za vzdrževanje banovinskih cest in sicer 3.462.285 Din. Postavka za preureditev in obnovitev banovinskih cest predvideva 100.000 Din za ureditev ceste na Pobrežje. Za nove cestne gradnje je predvidenih 3.070.000 Din in sicer so vpoštovane ceste Sv. Peter—Ložane, Reka—Sv. Arah II. del in Sv. Benedikt—Lomanjša. Za okrajno cestno upravo (za upokojenje in sejnine) je predvidenih 130.272 Din, prispevki občanov za vzdrževanje in gradnjo občinskih cest 472.000 Din, amortizacija in stroški posojil 1.000.358 Din, gradbeni skladi 350 tisoč dinarjev; skupno torej 9.600.264 Din. Za postavke: vzdrževanje dovoznih cest, upravni in ma-

terijalni izdatki za vzdrževanje istih, rekonstrukcija in gradnja banovinskih cest, zavarovanje in zaščitne naprave, odkup zemljišč izdatki niso predvideni.

Dohodki odbora se stekajo iz sledečih postavk: Pri banovinskih cestah 1.014.500 Din, prispevki banovine za vzdrževanje banovinskih cest 1.358.246 Din; banovina prispeva za vzdrževanje samo 40%, ostalih 60% pa okraj sam. 50% prispevek banovine za nove gradnje predvideva 1.585.000 dinarjev dohodkov, gradbeni skladi 1.085.000 Din, preostanek iz leta 1931 na neizplačanih okrajnih dokladah 440.000 Din, dohodki iz naloženih glavnih 8000 Din, razni drugi dohodki iz naloženih gradbenih skladov 322.000 Din. Skupno znašajo dohodki 5.839.746 Din. Primanjkljaj v znesku 3.760.500 Din se bo kril z donosom okrajne cestne doklade na neposredne državne davke. Doklada bo znašala v tekočem letu 30%, dočim je znašala v preteklem letu 32%.

Omenimo še, da znaša skupna dolžina vseh pod upravo mariborskega odbora spadajočih cest 348 km 40 m; od tega odpade na banovinske ceste I. reda 90 km 438 m, na banovinske ceste II. reda 256 km 390 m, na dovozne ceste I km 212 m. Po zadnji naredbi ministrstva je odpadlo pod občinsko upravo 40 km 451 m bivših okrajnih cest. — Proračunski osnutek pride predvidoma v prvi polovici v razpravo pred plenarno sejo cestnega odbora.

□ Težka nesreča mariborskega trgovca. Trgovca Alojzija Ussarja iz Maribora je zadela na poslovnem potovanju v Slov. goricih težka nesreča. V bližini Vel. Nedelje je padel na ostrem ovinku iz avtomobila ter zadobil težje poškodbe in pretres možganov, da je šele v mariborski bolnišnici, kamor so ga nemudoma pripeljali, prišel k zavesti.

Kranj

Odlična noviteta na kranjskem odru. Znanja in vse pozornosti vredna so prizadevanja Ljudskega odra v Kranju, ki si je v početku sezone zastavil nalogo, da na ruševinah preživele povojne nozbrane in plehke dramatike vzpostavi v vsej njeni pravi in resnični vrednosti pravo ljudsko igro. Ljudski oder v Kranju skuša blizu provincije to, kar naj bi gledališče prestolnici. Pri upoštevanju in v izbiri del, ki naj se igrajo na novem odru, je bila gladko odrinjena na breg plehka, plitva — čeprav ponekod zelo priljubljena — operetsko-slagerska napel umetnost. Do izraza in veljave pa bodo vsikdar prišle domače in tuje drame tehtne in klene vsebine. — V okviru zelo odtehtane, vesele in pestro izbranega programa je prišla na vrsto sedaj komedija »Beneški trojček«, ki jo bo Ljudski oder uprizoril v soboto 23. januarja zvečer in v nedeljo 24. januarja popoldne. Komedijo »Beneški trojček« v 4 aktih je napisal leta 1773 Antonio Colalto, član igralske družine francoskega kralja. V rokopisu je ostala neznana vse do zadnjega časa in je šele nedavno izšla v tisku. V slovensčino jo je letos obožju prevedel prof. Niko Kuret. V komediji je toliko duhovitega humorja, da odtehta vse podobne in znane komedije. Prepričani smo, da si bo ta komedija utrla pot v gledališče in vse slovenske odre. Režija je v rokah vikarja dr. J. Pogacnika, izrazjo pa stari priljubljeni igralci Ljudskega odra.

Kranjska gora

Statistika. Zupnija in občina Kranjska gora, ki se krjela, štejeja po zadnjem ljudskem štetju 1620 duš. V letu 1931 je bilo rojenih 34, poročenih 17 parov in umrlo jih je 29. Zadnji dve številki sta še precej pravilni. Prva je za odlično premajhna, Res da je v zupniji izredno veliko starih ljudi, a pomislimo, da je bilo pred 30 leti po ljudskem štetju nad 100 duš manj, rojstev pa redno nad 50 letno.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. jan.: 11.30 Solska ura: Nasprotnik (sportna etika) dr. Stanko Gogala — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinsko ura, vodi Krekova gosp. šola — 19.00 Dr. Lovri Sušnik: Francosčina — 19.30 Dr. Valler Bohinec: Narodi zemlje — 20.00 Sokolsko predavanje — 20.30 Prens iz Beograda — 22.30 Cas, poročila. Sobota, 23. jan.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče — 17.00 Salonski kvintet — 18.00 Viktor Pirnat: Zumberaški uskok — 18.30 Pedagoška ura: Napake otroka (Pero Horn) — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina — 19.30 Ravnatelj Božo Račič: Domača obrt — 20.00 Ob Matej Hubadovi 40-letnici: Uvodno besedo govori g. Z. Prelovec. (Narodne pesmi v Hubadovi prireditbi poje del zbora »Glasbene Matice«) — 20.45 Violinski solo koncert g. Honerleina: — 21.15 Prens Tatjaninega večera iz Kazine — 22.00 Cas in poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 23. januarja:

Belgrad: 12.05 Radio orkester — 19.30 Narodne pesmi — 20.00 Orientalna glasba — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.00 Komorni koncert akademskega kvarteta — 20.30 Spominjski večer — Budapest: 19.00 Popevke — 20.10 Transilvanski večer, Ciganska glasba — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 19.30 Zborovo petje — 20.15 »Dijak prosjak«, opereta K. Millöcker — 22.30 Plesna glasba — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert — 17.45 Instrumentalni koncert — 21.00 Operni prens — Milan: 19.00 Pestra glasba — 21.00 Varietetski večer — Langenberg: 20.00 Pester večer — 21.30 Plesna glasba — 23.00 Jazz — Berlin 19.30 Koncert — 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.20 Poljuden program — 21.00 Bratislava 23.30 Plošče — Toulouse: 21.30 Argentinski orkester — 22.45 Pestra glasba — Trst: 12.45 Pestra glasba — 20.00 Milane

IRSKA - NAM VZOR

Irsko je vsakemu katoličanu simpatična dežela. Zaradi svoje vere je Irsko cela stoletja strašno trpela. Zato pa to vero, ki jo je stalo toliko zatiranja, visoko ceni. Poleg katoliške Holandije je Irsko danes najbolj globoko verna. Irski se odlikujejo po mnogih krepostih: vztrajni so, potrpežljivi, vdani, moralni, rado-darni in tudi humor poznajo. Ponašati se imajo tudi z mnogimi odličnimi mošči. V novejšemu času sta znana posebno P. William Doyle in delavec-svetnik Mat Talbot. Za svojega triletnega bivanja na Irskem (1902 do 1905) sem



Znanstvenik ponarejevalec denarja. V Berlinu so aretirali dr. Salabana in njegovo soprogo, ki sta v svoji vili že več let izdelovala ponarejene novce dveh mark in državo oškodovale za velike vsote. Dr. Salaban je bil priznan strokovnjak za mednarodno pravo in je napisal več znanstvenih del. Trdi, da je doktoriral v Gradcu, vendar se zdi, da Salaban ni njegovo pravo ime.

imel dosti prilike spoznavati te odlične lastnosti vrlega irskega ljudstva.

In vendar — en madež je kazil ta narod. Madež tako temen in grd, da je moral vsak še tako navdušen prijatelj Ircev v globokem obžalovanju reči: Kako krasno ljudstvo bi bilo to! Kako škoda, da tako — pije!

Sovražnik

Kaj je bilo krivo, da se je ta dobri narod tako vdal pijančevanju? Velika revščina. V večstoletni dobi zatiranja in izsesavanja od strani Angležev so ubogi ljudje iskali tolažbe v pijači. Vdali so se pitju žganja — Whisky, kakor ga imenujejo. In ker so bili revni, so pili najslabše žganje, »jeruš«, in to pogostokrat na prazen želodec. In ker keltska kri hitro zavre, so bile posledice večkrat usodne.

Tako ni moglo iti dalje. Irsko je bilo treba rešiti. Že leta 1817 in 1829 so napravili poskus, kako to narodno zlo odpraviti. A šele »slepeči kapucin P. Mathew (rojen 1790) je delo zastavil z vso odločnostjo. Leta 1838 je prišel. Postal je pravi apostol zmernosti za celo Irsko. Od 8 milijonov prebivalcev celega otoka jih je pridobil za popolno zdržnost en milijon. Zdelo se je, da je Irsko rešeno. — Kar je nastopila leta 1847 in 1848 silno slaba letina in za njo strašna lakota, ki je z izseljevanjem vred ugrabila deželni dva milijona prebivalcev. V svoji revščini pa je ljudstvo zopet pograbilo po žganjski steklenici in — veliko delo P. Mathewa je bilo uničeno. Mož je umrl l. 1856 in je moral na stara leta na svojo veliko žalost gledati, kako je delo njegovega življenja večji del uničeno. — Zopet je Irsko zaslovela po svoji pijanosti in je bila izpostavljena zasmehu ošabnih Angležev.

Boj

»Ali naj naše dobro irsko ljudstvo, nekdanj slavno po vsej Evropi kot narod učenjakov in svetnikov, ali naj to ljudstvo res vsled nesrečne pijanske strasti pogine?« — tako so se vpraševali duhovni in svetni irski rodoljubi. In odgovor je moral biti: »Ne, mi moramo Irsko rešiti, naj velja, kar hoče!«

Leta 1890 so se posvetovali škofje cerkvene province Dublin, kako to zlo odpraviti. Izdali so o tem poseben pastirski list in ustanovili zdržnostno družbo (Temperance Society). Zdaj je prišla stvar v tek. Toda škofje so stvar res temeljito zagrabili. Zahtevali

so — in zahtevajo še danes — od vsakega birmance, da obljubi popolno zdržnost od alkohola do svojega 21. leta. Enako zahtevajo od vseh novoposvečenih duhovnikov, da obljubijo popolno abstinenco vsaj za prvih pet let svojega mašništva.

Pa zakaj ne zahtevajo vzdržnost samo od onih, ki so pijači vdani, češ: za te je pijača poguba, torej se je moraš popolnoma zdržati! To bi zadostovalo, da bi se pijančevanju napravil konec. — V teoriji je to seveda res. Toda — rekli so na Irskem po pravici — če se samo alkoholiki zavežejo k vzdržnosti, potem si mora reči vsak abstinenc: »Jaz sem pač žalosten suženj šnopsa, revež, ki nima nobene volje več, ki se ne zna nič premagati, zato so mi morali navezati nagobčnik.« Ali moremo od uboega pijanca kaj takega zahtevati? Ne — je dejal P. A. Cullen v Dublinu in ž njim vsi razsodni, — treba je drugače začeti. Ustaviti moramo ozračje, v katerem abstinenc ni poniževalna, v kateri se človek lahko s ponosom imenuje abstinenc. To bo pa le potem, če se nam posreči dobiti veliko število velikodušnih ljudi, ki abstinence sami zase ne potrebujejo, pa jo iz ljubezni do Boga in do bližnjega radovoljno obljubijo in se vedno in povsod odkrito kažejo kot abstinenti.

Zmaga

Čeprav ni manjkalo posmehovanja in zaničevanja, je P. Cullen ustanovil leta 1898 »pionirje Sreca Jezusovega«, ki po dveletni strogi preskušni obljubi popolno in dosmrtno zdržnost od vseh alkoholnih pijač in podoba Sreca Jezusovega vedno nosijo kot znak na prsih ali kot brošo ali pri verižici. Pionirji, to je prvoborniki se imenujejo zato: 1. ker se z zgledom, besedo in molitvijo »brižja« v prvih vrstah za treznost; 2. ker kljubujejo vsem težavam, posebno najhujši: posmehu in zaničevanju; 3. ker so odločeni do smrti vztrajati v svojem sklepu. (Družbo sta odobrila in pohvalila papeža Pij X. in Pij XI.)



Smehljaje je stopil Gandhi na indijska tla, na sveta tla svoje ljubljene domovine. Tisoči in tisoči so ga pozdravljali in obsipavali s cvetjem. Par dni nato je angleški podkralj lord Willington dal njega, njegovo ženo in druge voditelje zapreti. Radi tega je indijski narod prišel z oboroženim odporom. Naši sliko predstavlja Gandijev prihod v Indijo in podkralja Willingtona z ženo maharadžo iz Kuč-Biharja, odhajajočega iz vladne palače, ko je izdal nalog za aretacije.

In uspeh? — Že po nekaj letih je prišlo število pionirjev v tisoče in danes jih je 350.000 v 500 krajevnih organizacijah. Torej nad četrt milijona junakov in junakinj.

Ni treba poudarjati, da so duhovniki in redovniki razumeli, kaj od njih zahteva čas in so v tem oziru lajnikom z junaškim zgledom pot kazali.

Za časa mojega bivanja na Irskem je bilo med 20 novinci neke redovne province 19 abstinentov. Izmed 900 gojencev velikega samskega v Dublinu 600 dosmrtnih abstinentov. Ni čuda, če se 1000 irskih duhovnikov šteje med pionirje. (P. William Doyle in Mat Tal-



Novi revolucionarni nemiri v Spaniji. Nova republikanska vlada je s svojimi protiverskimi odredbami zaigrala simpatije ljudstva, na drugi strani pa je bila preveč popustljiva napram levičarskim elementom, ki so jih komunistični agitatorji popolnoma zboljševizirali. Med meščanskimi elementi in levičarji so se pričeli po vsej Spaniji krvavi spopadi. Posebno hudi so bili pred tremi dnevi v mestu Bilbao, kjer so komunisti povzročili splošno stavko. V spopadih je bilo več oseb mrtvih in ranjenih. Splošen položaj je zelo resen.

bot sta bila oba pionirja; slednji je bil pri 25 letih močan alkoholik.)

Dočim je bilo prej sramota biti abstinenc, je zdaj čast. — Pokazalo se je pa v teku časa, da so za mnoge, ki bi radi sodelovali pri treznostnem pokretu, stroge zahteve pionirjev pretežke. Zato so leta 1905 škofje izročili kapucinom, naslednikom P. Mathewa, nalogo, naj pridigujejo »narodno križarsko vojsko« proti nezmernosti. Kapucini so to nalogo sijajno izvršili. V teku enega leta so pridigali to vojsko v 117 župnijah in je popolno zdrž-

Nov francoski katoliški časopis

»La Vie Catholique« poroča, da bo 10. februarja prišel izhajati v Parizu nov katoliški časopis »L'Aube« (Zora) pod vodstvom znanih časnikarjev in publicistov François Gava in Gastona Tessier. Časopis bo predvsem seznanjal francosko javnost s pokreti po drugih državah. V političnem pogledu bo zavzemal čim najbolj širokogrudno in humano stališče.

18 milijonov brezposelnih

Mednarodni urad dela je pravkar objavil podatke o brezposelnosti v pet in dvajsetih državah. Iz teh podatkov je razvidno, da je v teh državah 18 milijonov brezposelnih. Točnih števil žalibog ni za Zedinjene države, o katerih se samo poroča, da je dvajset odstotkov vsega delavstva brezposelnih. Največji odstotek brezposelnosti imajo Italija, Nemčija, Avstrija, Poljska in Japonska. Ugotovljeno je, da se je l. 1931. brezposelnost relativno zelo malo povečala v onih državah, ki so odpravile zlati standard; v Angliji je celo 110.000 brezposelnih manj.

Pevec in gramofon

Ameriška gramofonska založba »Victor« je priredila zanimiv natečaj. Služatelji neke radio postaje so morali zvečer uganiti, kaj poslušajo: pevca samega ali pa njegovo petje na plošči. Založba je razpisala več nagrad za najvišje število v teku sporeda razpisanih točk, a je imela malo izdatkov. Samo 8 odst. vseh poslušalcev je pravilno ločilo reproducirano glasbo od izvirnega petja. Tekma dokazuje visoko kakovost sedanjih gramofonskih plošč, ki je povzročila nepričakovano veliko število nepravilnih odgovorov.



Najboljši biljardist na svetu. V Parizu se je vršila mednarodna tekma za svetovno prvenstvo v biljardiranju. Doslej je bil svetovni prvak Egipčan Suza, ki ga je v Parizu nepričakovano premagal Francoz Albert Corty in si pridobil naslov svetov. prvaka.

Smešnice

Oče: »Pred tvojim odhodom na univerzo ti ponovno svetujem: štedljivost in skromnost.«
Sin: »Bodi brez skrbi, saj sem že doslej zelo štedil s skromnostjo in bil skromen v štedljivosti.«

*
»Striček, ali si ti tudi oženjen?«
»Se ne, dragi fantek.«
»Kdo ti pa pove, kaj smeš in kaj ne smeš delati?«

*
»Garnitura stolov, ki ste mi jo prodali, je res lepa, a stoli so tako neprimerno zgrajeni, da ni mogoče v nobenem sedeti več kot pet minut.«
»Seveda, saj ste naročili stole za čakalnice!«

*
»Dvojčke ste dobili? Čestitam, gospod profesor, ali sta fantka ali deklici?«
»Profesor: »Fantek in punčka, morda pa tudi narobe.«

*
»Zakaj sklepaš, da je Tončka zaljubljena?«
»Njen papagaj v zadnjem času neprestano vzdihuje.«



Policija razganja stavlkujoče. V Londonu stavlkujo pristaniški delavci, vsled česar zelo trpi ves promet. Stavlkujoči delavci so zadnje dni ponovno poskušali prodreti v centrum mesta z demonstracijskimi obhodi, vendar jih je policija vedno razganila. V teh spopadih je bilo že več mrtvih in ranjenih.

Prijatelji ponesrečenih mornarjev

Pod tem naslovom smo priobčili v »Slovenec« od 12. januarja t. l. na 6. strani članek, ki je dal našim bralcem povoda za razna vprašanja, s katerimi se obračajo na uredništvo. Z ozirom na to, da žal ne razpolagamo z marsikaterimi podatki, ki so interesentom potrebni, sporočamo naslov društva »Society for saving of shipwrecked«, Sidney, Avstralija, ki bo dalo interesentom vse potrebne informacije.